Conservatorio Profesional de Música de Vigo

Rev. Xuño 2025

Programación de Piano

Índice

1. Introdución 5
   1.1 Marco Legal 5
   1.2 Características do centro 6
   1.3 Características do alumnado 7
2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais 9
   2.1 Grao elemental 9
   2.2 Grao profesional 10
3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais 11
4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de Piano .12
   4.1 Grao elemental da materia de Piano 12
   4.2 Grao profesional da materia de Piano 12
5. Metodoloxía 13
   5.1 Principios metodolóxicos 13
   5.2 Métodos didácticos 14
6. Atención á diversidade 15
7. Temas transversais 16
   7.1 Educación en valores 16
   7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s) 17
8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas 19
   8.1 Actos institucionais 19
   8.2 Cursos e clases maxistrais 20
   8.3 Audicións 20
   8.4 Outros 20
9. Secuenciación por cursos 21
   9.1 Curso: 1º de grao elemental 21
      9.1.1 Obxectivos 21
      9.1.2 Contidos 21
      9.1.3 Avaliación 22
      9.1.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula 24
      9.1.5 Medidas de recuperación 25
      9.1.6 Recursos didácticos 25

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

9.2 Curso: 2º de grao elemental....30
9.2.1 Obxectivos....30
9.2.2 Contidos....30
9.2.3 Avaliación....31
9.2.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula....33
9.2.5 Medidas de recuperación....34
9.2.6 Recursos didácticos....34
9.3 Curso: 3º de grao elemental....40
9.3.1 Obxectivos....40
9.3.2 Contidos....40
9.3.3 Avaliación....41
9.3.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula....44
9.3.5 Medidas de recuperación....44
9.3.6 Recursos didácticos....45
9.4 Curso: 4º de grao elemental....52
9.4.1 Obxectivos....52
9.4.2 Contidos....52
9.4.3 Avaliación....53
9.4.4 Medidas de recuperación....56
9.4.5 Recursos didácticos....57
9.5 Curso: 1º de grao profesional....60
9.5.1 Obxectivos....60
9.5.2 Contidos....60
9.5.3 Avaliación....61
9.5.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula....64
9.5.5 Medidas de recuperación....64
9.5.6 Recursos didácticos....65
9.6 Curso: 2º de grao profesional....72
9.6.1 Obxectivos....72
9.6.2 Contidos....72
9.6.3 Avaliación....73
9.6.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula....76
9.6.5 Medidas de recuperación....76
9.6.6 Recursos didácticos....77
9.7 Curso: 3º de grao profesional....85
9.7.1 Obxectivos....85
9.7.2 Contidos....85
9.7.3 Avaliación....86
9.7.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula....89
9.7.5 Medidas de recuperación....89
9.7.6 Recursos didácticos....90
9.8 Curso: 4º de grao profesional....98
9.8.1 Obxectivos....98
9.8.2 Contidos....98
9.8.3 Avaliación....99
9.8.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula....102
9.8.5 Medidas de recuperación....102

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

9.8.6 Recursos didácticos 103
9.9 Curso: 5º de grao profesional 111
9.9.1 Obxectivos 111
9.9.2 Contidos 111
9.9.3 Avaliación 112
9.9.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula 115
9.9.5 Medidas de recuperación 115
9.9.6 Recursos didácticos 116
9.10 Curso: 6º de grao profesional 125
9.10.1 Obxectivos 125
9.10.2 Contidos 126
9.10.3 Avaliación 127
9.10.4 Medidas de recuperación 130
9.10.5 Recursos didácticos 131
10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica 141
11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento 142
12. ANEXOS 143
12.1 Probas de acceso 1º de grao profesional 143
12.2 Probas de acceso a outros cursos. 143
12.3 Premios Fin de Grao 143
12.3.1 Contidos da proba 143
12.3.2 Criterios de avaliación 143
12.3.3 Criterios de cualificación 144
12.4 Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais 144

1. Introdución

A presente Programación Didáctica de Piano está baseada na secuenciación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ao longo dos catro cursos do grao elemental e dos seis que consta o grao profesional, e foi realizada polo profesorado do departamento de tecla de acordo co currículo oficial vixente para a materia e co proxecto educativo do centro, como así establecen os artigos 5º e 10º do capítulo II dos Decretos 198/2007 e 203/2007, do 27 de setembro, respectivamente.

Este documento inclúe, ademais dos obxectivos e contidos, a metodoloxía que se vai seguir (indicando materiais e recursos didácticos que se empregarán), a avaliación e os seus tipos, procedementos e ferramentas (tanto da aprendizaxe coma da ensinanza e da propia programación), a atención á diversidade, e outras informacións que consideramos de interese e necesidade para levar a cabo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Entendemos esta programación didáctica como un instrumento flexible, que permite adaptarse ás circunstancias concretas do alumnado en cada momento do seu proceso de aprendizaxe, pero ao mesmo tempo, tamén como marco de referencia que lle dá forma á nosa ensinanza garantindo que aqueles alumnos/as

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

dun mesmo nivel, e incluso con diferente profesorado, poidan acceder a unha ensinanza que favoreza a consecución dunhas competencias mínimas equiparables.

1.1 Marco Legal

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- **ORDE do 29 de setembro de 2015** pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensinanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2014/15. DOG do 6 de outubro de 2015.
- **DECRETO 229/2011**, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- **CIRCULAR 15/2011** da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.
- **ORDE do 4 de agosto de 2011** pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agos- to de 2011.
- **DECRETO 223/2010**, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- **ORDE do 28 de xullo de 2008**, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.
- **CIRCULAR 21/2008** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se regula a avaliación e cualificación dos alumnos e das alumnas que cursan as ensinanzas elementais de música e danza dispostas nos decretos 196/2007, do 20 de setembro e 198/2007, do 27 de setembro, polos que se establece a ordenación das ensinanzas de grao elemental de danza e de música, respectivamente.
- **ORDE do 8 de febreiro de 2008**, pola que se regula a avaliación e

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.

- **DECRETO 198/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música. DOG do 25 de outubro de 2007.
- **DECRETO 203/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- **CIRCULAR 9/2007** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

1.2 Características do centro

O Conservatorio Profesional de Música de Vigo é un centro público creado no ano 2003 despois da separación obrigatoria tal e como dispoñía a Lei Orgánica 1/1990 Xeral de Ordenación Educativa do Conservatorio Superior de Música de Vigo.

Sito na rúa Fotografo Felipe Prósperi s/n, entre a Avenida da Florida e Praza da Miñoca, o centro conta con instalacións axeitadas ás ensinanzas musicais, resultando un tanto escaso de espazos para a demanda que unha cidade como Vigo fai das ensinanzas musicais.

O centro sitúase na bisbarra de Vigo, zona amplamente industrializada. A actividade musical da zona xira en torno á existencia de un gran número de bandas populares e coros onde moitos/as alumnos/as reciben unha formación musical inicial. Existen tamén na zona un número importante de escolas de música públicas e privadas, e nos últimos anos tamén se crearon varias formacións do ámbito orquestral.

O propio Conservatorio e algunhas entidades privadas (bancos, fundacións, sociedade filarmónica, etc.) programan actividades musicais. A cidade carece de fonoteca pública e de biblioteca musical especializada (a excepción da do propio centro).

A maiores da actividade docente da ensinanza de música, no Centro realízanse diferentes actividades extraescolares e complementarias co obxectivo de completar a formación do alumnado: concertos, conferencias e cursos de especialización, e outros.

A ensinanza que se imparte no Conservatorio Profesional de Música de Vigo é a de música, regulada pola Lei 2/2006, do 3 de maio, de Educación e polo Real Decreto 1577/2006, do 22 de decembro polo que se fixan os aspectos básicos das ensinanzas profesionais de música, sendo na Comunidade Autónoma de Galicia os decretos polos que se regula o grao elemental e profesional o 198/2007, do 27 de setembro, e 203/2007, do 27 de setembro.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

1.3 Características do alumnado

O centro conta cunha media de 640 alumnos e alumnas, variando a súa procedencia segundo a idade e o curso que realizan. Así, a maioría dos discentes do grao elemental pertencen á bisbarra de Vigo, agás algúns que veñen para cursar especialidades que non se imparten noutros conservatorios da provincia.

As principais motivacións para o estudo neste Centro son:

- A obtención dun título que lles abra saídas profesionais, e que posibilite a continuidade de estudos no grao superior de música.
- A calidade da ensinanza.
- A ubicación do Conservatorio.

As expectativas de futuro do alumnado varían segundo o grao no que se atopan: os/as alumnos/as de grao elemental teñen como principal obxectivo obter unha formación que lles permita gozar da música e poder continuar os seus estudos. O alumnado do grao profesional manifesta as súas preferencias por dedicarse á docencia e á práctica instrumental (orquestra, banda, coro, cámara, solista, etc.), e, se cadra, continuar os seus estudos nun Conservatorio Superior de Música.

No estudo individual do alumnado resalta o esforzo, a análise do repertorio e a comprensión do mesmo. Como gran problema sobresae a falta de tempo, especialmente no grao profesional, debido á gran cantidade de horas que o alumnado pasa no seu centro de ensinanza obrigatoria. Outros problemas son a falta de organización, de constancia e concentración no estudo.

O clima existente entre o alumnado e o profesorado do centro é óptimo, sendo este un dos valores máis apreciados por ambas partes.

É de destacar que as preferencias do alumnado no seu tempo de lecer, sigan relacionadas coa música, debido á importancia que dan á asistencia a concertos ou á escoita da mesma na casa. As outras afeccións do alumnado do Conservatorio Profesional de Música de Vigo son a lectura e os deportes.

Como conclusión, extraemos que ao ser este un centro de ensinanzas artísticas o grao de satisfacción do alumnado co centro é alto, por non ser obrigatorios os devanditos estudos.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais

2.1 Grao elemental

O artigo 2º do capítulo I do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, indica que a finalidade deste grao é promover a autonomía do alumnado para que a súa capacidade de expresión musical adquira a calidade artística necesaria que permita acceder ao grao profesional.

Esta finalidade acadaríase coa consecución dos obxectivos ou capacidades ao longo dos catro cursos dos que consta o grao elemental e que o artigo 3º do capítulo I do mesmo Decreto enumera:

a) Apreciar a importancia da música como linguaxe artística e medio de expresión cultural dos pobos e das persoas.

b) Expresarse con sensibilidade musical e estética para interpretar a música de diferentes épocas e estilos, gozar con ela e enriquecer as propias posibilidades de comunicación e de realización persoal.

c) Coñecer e valorar a importancia da respiración e do dominio do propio corpo no desenvolvemento da técnica instrumental, da calidade do son e da interpretación.

d) Relacionar os coñecementos musicais coas características da escritura e da literatura do instrumento da especialidade, coa finalidade de adquirir as bases que permitan desenvolver a interpretación artística.

e) Interpretar en público, coa necesaria seguridade en si mesmo, para vivir a música como medio de comunicación.

f) Interpretar música en grupo habituándose a escoitar outras vo- ces ou instrumentos, e adaptarse harmónicamente ao conxunto.

g) Ser consciente da importancia do traballo individual e adquirir a capacidade de escoitarse e ser crítico consigo mesmo.

h) Valorar o silencio como elemento indispensable para o desenvolvemento da concentración, a audición interna e o pensamento musical.

i) Ser consciente da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.

j) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

2.2 Grao profesional

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música, indica no artigo 2º que a

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

súa finalidade é proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música, ordenándose en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

Esta finalidade acádase ao longo dos seis cursos dos que consta este grao coa consecución dos seguintes obxectivos que aparecen enumerados no artigo 3º do mesmo Decreto:

a) Habituarse a escoitar música e establecer un concepto estético que permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.

b) Desenvolver a sensibilidade artística e o criterio estético como fonte de formación e enriquecemento persoal.

c) Analizar e valorar a calidade da música.

d) Coñecer os valores da música e optar polos aspectos xurdidos dela máis axeitados para o desenvolvemento persoal.

e) Participar en actividades de animación musical e cultural que permitan vivir a experiencia de transmitir o gozo da música.

f) Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.

g) Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.

h) Tomar conciencia da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.

i) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais

A diferencia do Decreto 198/2007, que establece a ordenación do currículo das ensinanzas elementais, no Decreto 203/2007 de ordenación das ensinanzas profesionais recóllense no artigo 6º os obxectivos específicos destas, que serán desenvolvidos de xeito máis concreto no currículo de cada materia e que citaremos nos seguintes apartados deste mesmo punto.

Estes obxectivos específicos ou capacidades que deben ser adquiridos polo alumnado do grao profesional das ensinanzas de música son:

a) Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.

b) Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.

c) Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.

d) Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.

e) Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.

f) Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.

g) Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.

h) Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exixencias das obras.

i) Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.

j) Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.

k) Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.

l) Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de Piano

4.1 Grao elemental da materia de Piano

No Anexo II do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, establécense os obxectivos, contidos e criterios de avaliación sobre os que se basa a presente programación.

4.2 Grao profesional da materia de Piano

En canto aos elementos curriculares do grao profesional que serviron de base para a elaboración desta programación, estes pódense consultar no Anexo II do Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

5. Metodoloxía

Pola propia natureza da ensinanza do piano, ao ter unha maior carga de traballo individual, as técnicas de ensinanza serán individuais e activas, e o método a empregar será a autoaprendizaxe guiada, onde o profesor/a en cada clase orientará e motivará ao alumnado para a busca, procesamento e aplicación da información necesaria, así como a aprendizaxe por proxectos, xa que estes coñecementos que adquirirá poranse en práctica nas metas ou proxectos establecidos, desde a preparación de obras e estudos ata un programa de concerto.

Para dar reposta a todo o anterior, e de xeito xeral, as estratexias metodolóxicas adaptaranse á madurez do alumnado e aos factores contextuais da clase, como son o tempo dispoñible e os espazos e recursos cos que se conte.

5.1 Principios metodolóxicos

Os principios que rixen a elaboración desta programación didáctica dotándoa de coherencia e sentido son:

- **Actividade:** O carácter instrumental da especialidade de tecla require da práctica, polo que o principio de que as cousas se aprenden facéndoas vai implícito na nosa ensinanza.
- **Autonomía:** Cada alumno/a será orientado nas súas clases individuais e nos ensaios colectivos, ensinándolle a traballar de forma independente e a tomar decisións por si mesmo.
- **Creatividade:** Ao tratarse dunha ensinanza artística, toda actividade que realicemos tratará de estimular o pensamento e a imaxinación, buscando conseguir que o noso alumnado non repita soamente o que decimos e pedimos.
- **Individualización:** A nosa ensinanza da materia é individual a maior parte do tempo, algo que nos facilita que en cada clase se teña en conta a dimensión persoal e afectivo social de cada alumno ou alum- na.
- **Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas:** Co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións que fosen precisas na temporalización dos contidos.
- **Convivencia:** Nos casos en que as actividades da nosa ensinanza requiran de traballo en equipo fomentarase en todo momento un clima de cordialidade e respecto entre o alumnado.
- **Significación**: Esta será unha das vías de motivación que empregaremos, presentando o que se aprende como algo que será útil noutras situacións, que terá aplicación reais.
- **Interdisciplinariedade:** Buscaremos relacionar os contidos da nosa materia cos das outras materias do currículo que cursa o noso alumnado para dotalos dunha maior significación

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

5.2 Métodos didácticos

Á hora de decidir os métodos didácticos para esta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes enfoques:

- **Modelo constructivista:** Tomando como idea principal que o coñecemento é unha construción persoal na que o/a alumno/a elabora significados propios a partir duns coñecementos previos, a través dunha actividade intelectual e práctica.
- **Aprendizaxe significativa:** Este modelo de aprendizaxe está moi relacionado co constructivista, xa que a adquisición de coñecemento polo alumnado realízase construíndo sobre os seus propios esquemas, sumando información sobre a que xa ten, que lle será útil para aplicar noutras situacións.

Para que esto se produza, debemos ter en conta ao longo de toda actividade:

a) Que o alumnado teña unha boa actitude, algo que se consegue facéndolle ver que o que están a facer ten sentido, é dicir, ten unha razón, unha finalidade, así como fomentando o bo clima de clase, a autoconfianza, etc.

b) Que o que se ensine presente unha estructura lóxica dentro da materia, enfocando o traballo de forma globalizadora.

c) Que as novas aprendizaxes se relacionen cos coñecementos previos, é dicir, os contidos deben ter significatividade psicolóxica.

d) Que sexan conscientes da importancia do estudo individual, fomentando o interese e o respecto polo hábito de estudo e ensinándolles a maneira de que ese tempo sexa eficiente.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

6. Atención á diversidade

A diversidade constitúe un valor que enriquece e diversifica a realidade, esixindo no plano educativo unha maior atención por parte do profesorado.

É un feito que o alumnado que accede a un conservatorio presenta diferenzas individuais e non todos os alumnos/as aprenden ao mesmo ritmo nin teñen as mesmas capacidades, polo que será labor do profesorado adecuar a práctica docente ás necesidades e características do alumnado.

Durante o proceso educativo hai alumnos/as que presentan necesidades educativas especiais por ser alumnos/as con dificultades de aprendizaxe, alumnos/as de altas capacidades, alumnos/as de incorporación tardía ou procedentes do estranxeiro ou alumnos/as cunhas determinadas condicións persoais ou de historia escolar.

Para dar resposta á diversidade, desde a clase de piano teremos en conta as seguintes pautas:

- Traballar con materiais abertos e flexibles, que plantexen diversas estratexias para o logro dos coñecementos.
- Ter en conta as diferenzas individuais e de grupo que se detectan na avaliación inicial: os intereses do alumnado, o contacto que tivo coas actividades, as destrezas adquiridas, etc.
- Buscar orientación externa, de ser necesario, co propio centro como mediador.
- Respectar o ritmo de aprendizaxe de cada alumno/a.
- Diversificar as actividades para lograr os obxectivos.
- Plantexar actividades de diferente dificultade e integrar ao alumnado na máis apropiada ao seu nivel.
- Fomentar a pedagoxía do éxito, é dicir, valorar os pequenos logros de cada un e considerar positivamente o seu proceso de aprendizaxe.
- Potenciar o traballo das actitudes para lograr o respecto de todos

A atención á diversidade constitúe un indicador moi positivo da saúde do noso sistema educativo, xa que un sistema que tamén intenta dar resposta a todo ese alumnado con deficiencias a nivel persoal e con características cognoscitivas por encima da media, é un sistema educativo próximo ás necesidades reais do educando. Neste sentido a nosa programación didáctica intentará establecer os instrumentos necesarios, en consonancia cos outros documentos do centro, para lograr unha educación musical comprensiva e de calidade.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

7. Temas transversais

A nosa materia tamén trata esta serie de elementos transversais que son abordados desde cada unha das diferentes asignaturas que comprenden o currículo das ensinanzas de réxime especial de música, e que nos dan a oportunidade de reflexionar sobre a dimensión máis persoal da educación.

7.1 Educación en valores

Á hora de abordar a educación en valores seguiranse as seguintes consignas:

- A **educación ambiental** tratarémola a través do coidado pola produción excesiva de sons por parte do alumnado, a concienciación sobre contaminación acústica, e a través da importancia que se lle debe de dar ao silencio como marco de calquera actividade musical.
- En canto á **educación para a saúde**, abordarémola a través da práctica corporal, aprendendo a apreciar e valorar o propio corpo e as súas posibilidades de movemento, tendo en conta e incidindo sobre a educación postural e a adquisición dun correcto tono muscular. Ademáis, a música, polos seus compoñentes afectivos, fisiolóxicos e intelectuais, tamén incide de forma positiva no equilibrio persoal e anímico das persoas.
- No referente á **educación para a igualdade de sexos**, partiremos de que a música non está relacionada co sexo do alumnado, e de que toda actividade musical en grupo partirá do principio de integración, de colaboración e de respecto mutuo entre os integrantes da clase independientemente do sexo ao que pertenzan.
- A **educación para a paz e a tolerancia** traballarase a partir de pezas doutras culturas e das relacións que se establezan coas persoas da contorna.
- A **educación para o lecer** traballarase a partir do concepto productivo do ocio, a través da asistencia a concertos, audicións, recitais e outras actividades culturais, ademáis de fomentar a escoita de música e a lectura de libros relacionados co traballado en clase.
- En canto á **educación do consumidor** trataremos que o alumnado adquira unha actitude crítica ante o fenómeno musical, axudándolles a forxar un criterio á hora de decantarse por diferentes versións, e propiciando dese modo un aumento da súa capacidade de elección á hora de consumir música.

  Para rematar, a **educación moral e cívica** abordarémola ao ter presente o respecto ás normas e á necesidade da súa existencia como poden ser á hora de tocar en grupo: a entrada simultánea, o mantemento do plano sonoro adecuado, a actitude de escoita e respecto aos demáis… Todas estas normas estarían referidas aos compañei-

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

ros, ao material da aula, ao profesor/a, etc.

7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s)

Hoxe en día é difícil pensar nun modelo pedagóxico que non se complemente cos recursos tecnolóxicos, permitindo unha formación máis completa e posibili- tando unha renovación na pedagoxía e na didáctica. A educación ten que avan- zar ao paso da sociedade co fin de enriquecerse mutuamente.

A web do centro e as súas redes sociais (facebook, twitter, youtube, soundcloud) serán o marco de referencia onde se atopen aquelas informacións que sexan de utilidade para toda a comunidade escolar, ademais de servir para a difusión de actividades que organice o centro. Ademais hai unha series de recursos dispoñibles na rede que poden cumprir unha función de axuda didáctica para o profesor/a e para o alumnado.

1. Educativos

I. Blogs de profesores de conservatorios y escuelas de música:

https://guidoblogs.org/

II. Mi clase de piano por Mara Torres:

http://www.miclasedepiano.com/index.html

III.Todos sabemos música

https://oidomusical.com/bienvenidos-3/

IV. Sobre o piano en xeral:

https://www.entre88teclas.es/

V. The piano education website of Andrew Eales:

https://pianodao.com/

VI. Revista de especialización musical Quodlibet:

https://revistaquodlibet.net/

2. Partituras de libre acceso

I. Petrucci Music Library: https://imslp.org/wiki/Main_Page

II. http://en.scorser.com/D/Everything.html Scorser

3. Audición de repertorio:

I. The University of Iowa Piano Pedagogy Project:

https://www.youtube.com/user/UIPianoPed

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Música en xeral:

https://www.youtube.com

https://www.spotify.com/es/

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Dentro da Sección II do Proxecto Educativo de Centro do noso conservatorio, referente ás normas de organización e funcionamento, e concretamente no título cuarto do capítulo 4, establécese que estas actividades se poderán clasificar en actos institucionais, cursos e clases maxistrais, audicións e outros.

O alumnado de Piano terá o dereito de asistir, aínda que non a obriga, ás actividades culturais e de promoción das ensinanzas que se organicen dende o departamento de Tecla, agás nas audicións, onde si deberán participar.

A organización de todas as actividades extraordinarias e complementarias do conservatorio correspóndenlle, como norma xeral, ao Equipo de Actividades Culturais e á Vicedirección como coordinadora do dito equipo. Para todas estas actividades agás as audicións de aula (non sendo casos especiais que así o requiran), establecerase un plan de actuación que pode ser consultado no artigo 36º do título cuarto da sección do Proxecto Educativo do Centro anteriormente citado.

8.1 Actos institucionais

No curso académico 2003/2004 decidiuse iniciar a institucionalización dunha serie de concertos, de xeito que pasaran a formar parte da programación estable do centro. Seguindo esta liña de continuidade, as posibles participacións do departamento de Tecla serían nos seguintes actos:

- Concerto de apertura do curso académico: terá lugar ao inicio do curso.
- Concertos benéficos: en colaboración con entidades benéficas, coa posibilidade de recadación de donativos. Así mesmo, intentarase celebrar fóra do centro, nalgún lugar que garanta a maior difusión posible.
- Ciclos de concertos, onde se convida a solistas e agrupacións tanto externas como con participación dalgún membro do claustro.
- Acto de graduación: alumnado que remata os estudos do 4º curso do grao elemental e o 6º curso do grao profesional.

Ademais das actividades que se realicen no seo do propio centro, intentarase celebrar concertos en salas ou espazos que permitan unha maior proxección da nosa tarefa profesional.

8.2 Cursos e clases maxistrais

Os cursos e clases maxistrais que se desexen organizar, unha vez aprobados no seo do departamento correspondente trasladaranse ao Consello Escolar onde se debaterán, e se son autorizados pasarán a ter a consideración de actividades extraescolares ou complementarias do centro.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

No caso de que o departamento de Tecla teña algunha proposta, esta deberá ser tratada no mes de setembro e sería incluída na Programación Xeral Anual. As propostas posteriores a esta data, poderán terse en conta, sempre que sexan autorizadas polo Consello Escolar.

No caso de haber orzamento para as actividades, será o Consello Escolar quen estableza os criterios de distribución do mesmo.

8.3 Audicións

Atendendo ao que se contempla nos currículos de Grao Elemental e de Grao Profesional, cada departamento organizará audicións de alumnos/as que se celebrarán de forma continuada ao longo do curso. Devanditas audicións serán públicas e realizaranse en tres períodos ao longo do curso, coordinadas pola Vicedirección.

Solicitarase dos departamentos colaboración para a elaboración de calendarios coas propostas de datas para as diferentes audicións que se queiran organizar ao longo do curso. Estas propostas serán estudadas pola Vicedirección para poder adxudicar datas, espazos e horarios definitivos.

O departamento de Tecla organizará como mínimo tres audicións, que poderán ser tanto de aula como no auditorio do centro, ao longo do curso nas que o alumnado deberá participar como mostra do traballo realizado na clase, interpretando a ou as obras que o seu profesor/a lle asigne.

8.4 Outros

O centro colabora con entidades públicas e privadas participando en eventos organizados por estes, ou os concertos pedagóxicos para colexios, entre outros, nos que o departamento de Tecla podería propoñer alumnado para a súa inclusión nestas actividades.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

9. Secuenciación por cursos

A continuación desenvólvese a programación didáctica de Piano dos graos elemental e profesional por cursos.

9.1 Curso: 1º de grao elemental

9.1.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición adecuada do corpo con respecto ao instrumento, que posibilite e favoreza a acción do conxunto brazo-antebrazo- man sobre o teclado.
- Coñecer as características e posibilidades sonoras do instrumento e saber utilizalas dentro das esixencias do nivel.
- Mostrar un grado de desenvolvemento técnico que permita abordar, sempre dentro das esixencias do nivel, os distintos estilos de escritura que son posibles nun instrumento da capacidade polifónica do piano.
- Interpretar un repertorio de obras dunha dificultade adecuada ao nivel.

9.1.2 Contidos

- Desenvolvemento da percepción interna da propia relaxación, así como dos indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental, e procura dun equilibrio satisfactorio entre ambos factores.
- Bases dunha utilización consciente do peso do brazo.
- Desenvolvemento da habilidade de cada man e do xogo coordinado de ambas.
- Práctica da técnica dixital dirixida a incrementar a independencia, a velocidade, a resistencia e a capacidade de diversificación dinámica partindo dos movementos das articulacións dos dedos.
- Estudo dos movementos posibles a partir das distintas articulacións do brazo (pulso, cóbado, ombro), tales como caídas, lanzamentos, desprazamentos laterais, movementos circulares e de rotación e toda a combinatoria que permiten.
- Percepción clara de que a interacción permanente deses tipos de accións constitúen a base de toda técnica pianística eficaz.
- Estudo dos principios da dixitación pianística e o seu desenvolvemento, en función da complexidade progresiva das dificultades que cum- pra resolver.
- Desenvolvemento da sensibilidade auditiva como premisa para a obtención dunha boa calidade de son.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Aprendizaxe dos modos de ataque e de articulación en relación coa dinámica, a conducción da frase e a densidade da textura musical.
- Desenvolvemento da capacidade de obter simultáneamente sons de distinta intensidade entre ambas mans ou entre os dedos dunha mesma man, tratando de alcanzar unha diferenciación dinámica que resulta indispensable nun instrumento polifónico como o piano.
- Iniciación ó coñecemento e práctica dos pedais.
- Iniciación á comprensión das estructuras musicais nos seus niveis máis básicos para chegar a unha interpretación consciente e non simplemente intuitiva.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- Desenvolvemento de hábitos correctos e eficaces de estudo, estimulando a concentración, o sentido da autocrítica e a disciplina no traballo.
- Selección progresiva en canto ao grao de dificultade dos exercicios, os estudos e as obras do repertorio pianístico que se consideren útiles para o desenvolvemento conxunto de capacidade musical e técnica do alumnado.
- Práctica de conxunto.

9.1.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística; a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica; e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao largo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.1.3.1 Criterios de avaliación

- Ler textos musicais a primeira vista con fluidez e comprensión. Este criterio de avaliación pretende constatar a capacidade do alumnado para se desenvolver cun certo grao de autonomía na lectura dun texto.
- Memorizar e interpretar textos musicais empregando a medida, articulación e fraseo adecuados ao seu contido. Este criterio de avaliación pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Interpretar obras de acordo cos criterios do estilo correspondente. Este criterio de avaliación pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o tempo, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
- Mostrar nos estudos e nas obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio de avaliación pretende verificar se o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía progresiva de traballo que lle permita valorar correctamente o seu rendemento.
- Interpretar en público, como solista e de memoria, obras representativas do seu nivel no instrumento, con seguridade e control da situación. Este criterio de avaliación trata de comprobar a capacidade de memoria e autocontrol, e o dominio da obra estudada. Así mesmo, pretende estimular o interese polo estudo e fomentar as capacidades de equilibrio persoal que lle permitan enfrontarse con naturalidade ante un público.

9.1.3.2 Mínimos esixibles

O repertorio do alumnado deberá incluír, durante o curso, polo menos **9 obras/pezas de pequeno formato ou 3 de gran formato**, podendo combinalas proporcionalmente.

O alumnado deberá participar como mínimo en tres audicións públicas, alomenos unha delas no auditorio.

9.1.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

A avaliación ten dúas vertentes:

- **Avaliación continua:** O profesor/a valorará de forma constante o progreso do alumnado durante o curso, así como a súa actitude e asistencia, recollendo devandita información no caderno de aula.
- **Avaliación puntual:** Organizaranse audicións trimestrais a nivel de departamento, concertos de alumnado e audicións de aula, onde o profesor/a valorará a cantidade do traballo presentado e o comportamento do alumnado nestes eventos. No caso de que o alumnado non participe nunha das audicións do trimestre organizadas polo departamento, deberá interpretar na aula co seu profesor/a o repertorio traballado durante o correspondente periodo lectivo. Como rexistro desta avaliación utilizarase a folla de calibración (Ver anexo 12.4).

9.1.3.4 Criterios de cualificación

Á hora de avaliar ao alumnado teranse en conta os seguintes aspectos:

- **Amosar dominio técnico e interpretativo do repertorio:** Valorarase a adecuación ao contido da partitura (lectura, dixitacións, articulacións, control do ritmo, timbre, pedalización se é o caso…), a interpretación reflexiva e capacidade comunicativa das obras atendendo aos

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

diferentes estilos (creatividade, comprensión musical, memorización…). Este aspecto suporá un **60% da nota trimestral.**

- **Demostrar traballo diario e actitude positiva na clase:** Valorarase a constancia e a calidade do estudo persoal na casa, o cumprimento dos obxectivos fixados semanalmente na aula, a audición e investigación das pezas ou compositores que se están a traballar, a actitude activa e receptiva na clase, etc. Este aspecto suporá o **10% da nota trimestral.**
- **Audicións**: Este aspecto suporá o **30% da nota trimestral**.

Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais:

Indicadores	Porcentaxe	Nota
1. **Interpretación**. Interpretar pezas e/ou obras aplicando os criterios estéticos correspondentes: comunicación, fraseo, expresividade, estilo, adecuación ao acompañamento/grupo, dificultade do repertorio, con dominio da lectura ritmica e melódica, dimámicas, tempo, agóxica, pulso, así como as articulacións e os adornos acordes ao estilo.	50%	
2. **Calidade do son.** Empregar un son de calidade (resoancia, claridade, limpeza, rango dinámico, precisión), así como recursos sonoros propios do seu nivel.	20%	
3. **Escenificación, lectura a vista, improvisación e memoria.** Respectar o protocolo escénico, adecuar a xestualidade a interpretación, demostrar autocontrol e solvencia na lectura a vista e/ou improvisación e interpretar de memoria.	10%	
4. **Aspectos técnicos e/ou propios da materia**. Empregar axeitadamente os recursos técnicos específicos das materias instrumentais, así como aqueles propios das materias individuais e de grupo.	20%	

9.1.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha re-

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

unión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta ao seu departamento.

- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento á dirección do Centro previamente ao consello escolar.

9.1.5 Medidas de recuperación

9.1.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Consistirá nunha proba onde o alumnado deberá presentar toda a materia estipulada no apartado de mínimos esixibles de cada curso sendo o profesorado o encargado de designar os contidos e as pezas a interpretar na proba.

9.1.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de piano terá dereito a unha proba extraordinaria. Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa Programación do curso no que se atope o alumno.

9.1.6 Recursos didácticos

Repertorio orientativo:

Métodos

- Alexander, Kowalchyk et al. Alfred’s Premier Piano Course, Ed. Alfred
- Bastien, J. et al. Bastien new traditions: All in one Piano course, Ed. KJOS
- Carra, Manuel. Curso primero, primer volumen, Ed. SDM
- Emonts, Fritz. Método Europeo de piano vol. 1 con CD, Ed. Schott
- Escuela Tchokov de piano. Iniciación y Preparatorio, Ed. European music center
- Faber & Faber. Piano Adventures en español; Piano Adventures for the Older Beginner nivel 1 en inglés (a partir dos 11 anos), Ed. FPA
- Fisher & Knerr. Piano Safari Animal Adventures nivel 1 en español (de 5 a 9 anos); Piano Safari for the Older Student nivel 1 en inglés (a partir dos 10 anos), Ed. PS, LLC

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Nikolaev, Alexei (coord.), Escuela rusa de piano vol. 1 con CD: nros. 1 a 99, Ed. Sikorski
- Thompson, J. Easiest Piano Course, Ed. Willis Music

Estudos

- Burnam, Edna Mae. A dozen a day Book 1: Cartwheels, Walking, Running, The Splits, Jumping, Hooping on the Right Foot, Hooping on the Left Foot, Skipping, Deep Breatthig, Ed. Willis Music
- Czerny, Carl. El maestro de piano op. 599: nros. 1, 3, 5, 6, Ed. Boileau
- Faber & Faber: Technique & Artistry Book, Level 1 e 2A, Ed. FPA

Repertorio Barroco

- The Joy of First Classics (*Denes Agay coord*.) Ed. Yorktown Music Press:

  I. Praetorious, Michael. Old German Dance

  II. Speer, Daniel. Aria

  III. Scholze, J. S. Dance Song

  IV. Felton, William. Old English Air

  V. Purcell, Henry. Air

Repertorio Clásico ou en estilo Clásico

- Wilton, C. H. Little Sonata: Moderato e Minuetto (en *The Joy of First Classics, Denes Agay coord*.), Ed. Yorktown Music Press
- Reinagle, Alenxander. 24 Short and Easy Pieces for piano op. 1: n.º 9 Allegreto, Ed Schott
- Türk, Daniel Gottlob. Pieces for Beginners: n.º 6 Carefree Jack, n.º 7 The Slowcoach, n.º 9 Rests, Ed. Schott Student

Repertorio do século do XX e XXI

- Adair, Yvonne. Little Dogs Tales: Boots, Twins, The Chase, Ed. Boosey & Hawkes
- Agay, Denes. An Old-Fashioned Waltz, Prelude to a Puppet Show, Variations on a Folk Tune “Paper of Pins”, (en *The Joy of Recital Time*), Ed. Yorktwon Music Press
- Alís, Román. Juguetes. Suite infantil para piano op. 108: I. El Pequeño Bebé, II. El Gatito Dormilón, III. La Ratita Saltarina, V. El Viejo Mago, Ed. RM-CE
- Bartók, Béla. Mikrokosmos 1 Sz.107; First Term at the Piano Sz.53: Dialogue n.º 3, Dialogue n.º 4, Ed. Boosey & Hawkes
- Bastien, James. Boogie, Rock & Country level 1: Boogie Board Boogie, Country Girl, High Spirit, Ragtime Magic, Ed. KJOS
- Bastien, Jane Smisor. Walt Disney favorites for piano, Ed. KJOS

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Chua, Soony. Cool Keys, 12 irresistibel piano solos: Waltz it all about? n.º 3, Ed. Faber *ff* Music
- Donkin, Christine. Jumping in the Mud: The Haunted Harp, Sleigh Bells, Ed. LeadingNote
- Emonts, Fritz. Playing with Five Notes, Songs and Pieces for Beginners at the Piano: dende a 1 á 22, Ed. Schott
- Faber & Faber. The Hounted Mouse (en *Piano Adventures: Lesson Book 1*), Ed. FPA
- García-Abril, Antón. Cuadernos de Adriana 1, Ed. Bolamar
- Garscia, Janina. Miniatures for Piano op. 5: Johnny at the Piano; Favourite Tunes op. 27: The Cuckoo, Maggie, Shepherd Boy, A Fairy Tale; Winter Fun op. 25: The Skirrel, Ed. PWM
- Gillock, William. Accent on Solos Level one, Ed. Willis Music
- Hemsy de Gainza, Violeta. Palitos chinos para la iniciación al piano, Ed. Barry
- Kabalevsky, Dmtri:

  I. Twenty-four Pieces for Children op. 39: n.º 1 Little Song, n.º 2 Little Polka, n.º 3 March-Like, n.º4 Lullaby, n.º 5 A Game, n.º 6 Scherzino, n.º 7 Funny Incident, n.º 8 Song, n.º 9 Dance, n.º 10 March, n.º 11 Au- tumn Song, n.º 12 Joke, Ed. Schirmer

  II. 35 Easy Pieces op. 89: n.º 1 The First Piece, n.º 2 The First Etude, n.º 3 A Low Song, n.º 4 The Break, n.º 5 The First Waltz, n.º 6 Jumping Champion, n.º 7 Light and Shade, n.º 8 A Little Hedgehog, n.º 15 The Trumpeter and the Echo, Ed. Sikorski
- Khachaturian, Aram. Chidrem's Album Book 2: n.º 1 Skipping, Ed. Sikorski
- Kurtág, György. Játékok 1. ("En principio las piezas que se tocan con las palmas, con los laterales de las mismas, con los puños, etcétera,

  siempre a la elección del profesor y según las capacidades del alumnado / en principio as pezas que se tocan coas palmas, cos laterais das mesmas, cos puños, etcétera, sempre a elección do profesor e segundo as capacidades do alumnado"), Ed. Editio Musica Budapest
- Mier, Martha. Favorite Solos Book 1: The Chocolate Song, Medieval Castle, Nothin' to Do Blues, Katie Cricket, Charlie's Adventure e Bumblebee Adventure; Shadows (en *Alfred Premier Piano Course: Lesson Book 2A*), Ed. Alfred
- Milne, Elissa. Very Easy Little Peppers: Smooth and Crunchy, Slumberg song, Flâneur, Fusspot, Crackerjack, Spiral Staircase, Ed. Faber *ff* Music
- Norton, Christopher. Microjazz Collection 1: Microstudies 2 e n.º 2 After de Batle, Microstudies 3 e n.º 3 Struttin', Microstudies 11 e n.º 11 Toy Soldiers, Microstudies 13 e n.º 13 On the Right Lines, Ed. Boosey &

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Hawkes

- Satie, Erik. Menus propos Efantins: n.º 2 Ce que dit la petite princesse des Tulipes, Imslp
- Shostakóvich, Dmtri. Six Children's Pieces op. 69: n.º 1 March, Ed. Hal Leonard
- Tan, Chee-Hwa. A Child's Garden of Verses: The Moon, Pirate Story e My Shadow; Through The Window Pane, Ed. PS, LLC
- Wedgwood, Pam. Up-Grade! Piano Grades 0-1: n.º 2 Whirleybird, n.º 4 Apple Pie Waltz, n.º 6 Old-fashioned Minuet, n.º 8 Hocus Pocus, n.º 11 Mission Impossible, n.º 15 Piggy in the Middel, Ed. Faber *ff* Music
- VV. AA. Creepy-Crawlies, Initial-Grade 1, Ed. Faber *ff* Music:

I. Bennet, Ned. Slugs and snails; it's a cricket ... flick it!

II. Milne, Elissa. Funnel-web; Milli-Molli-Mandipede; Cockroach

III. Rae, James. Mister Moth; Flutterbies

IV. Wedgwood, Pam. Miserable maggot; Damsel in distress; Please, let me out!

V. York, John. Web-spinner; Ants and their aunts; A gimbling of slithy toves

Lectura a vista

- Bastien, Jane Smisor. A line a day Sight reading, Level 1, Ed. KJOS
- Berlin & Markow. Four Star, sight Reading and ear test book 1, Ed. Frederick Harris Music
- Fisher & Knerr. Tarjetas de lectura a primera vista y ritmo nivel 1; Sight reading & theory for the older student Level 1, Ed. PS, LLC

Bibliografía:

Guías de repertorio

- Hinson et al. Guide to the Pianist's Repertoire, Ed. Indina University Press
- Margrath, Jane. The Pianist's guide to standard teaching and performance literature, Ed. Alfred
- Wolters, Klaus. Handbuch der Klavierliteratur zu zwei Händen, Ed. Atlantis Musikbuch

Libros específicos

- Banowetz, Joseph. El pedal pianístico: técnicas y uso, Ed. Pirámide
- Chiantore, Luca. Historia de la técnica pianística, Ed. Alianza Música
- Cortot, Alfred. Aspectos de Chopin, Ed. Alianza Música
- Deschaussées, Monique. El intérprete y la música, Ed. Rialp
- Rattalino, Piero. Historia del piano, Ed. SpanPress

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Ferguson, Howard. La interpretación de los instrumentos de teclado del siglo XIV al XIX, Ed. Alianza Música
- Neuhaus, Heinrich. El arte del piano, Ed. RM
- Nieto, Albert. La digitación pianística, Ed. Mira
- Nieto, Albert. El pedal de resonancia: el Alma del piano, E. Boileau
- Rosen, Charles. Las sonatas para piano de Beethoven, Ed. Alianza Música
- Schonberg, Harold C. Los grandes pianistas, Ed. Javier Vergara

Psicología

- Dalia, Gillermo. Cómo ser feliz si eres músico o tienes uno cerca, Ed. MundiMúsica
- Dalia, Gillermo. Cómo superar la ansiedad escénica en músicos, Ed. Mundimúsica

9.2 Curso: 2º de grao elemental

9.2.1 Obxectivos

- Adoptar unha posicion adecuada do corpo con respecto ao instrumento, que posibilite e favoreza a acción do conxunto brazo-antebrazo- man sobre o teclado
- Coñecer as características e posibilidades sonoras do instrumento e saber utilizalas dentro das esixencias do nivel.
- Mostrar un grado de desenvolvemento técnico que permita abordar, sempre dentro das esixencias do nivel, os distintos estilos de escritura que son posibles nun instrumento da capacidade polifónica do piano.
- Interpretar un repertorio de obras dunha dificultade adecuada ao nivel.

9.2.2 Contidos

- Desenvolvemento da percepción interna da propia relaxación, así como dos indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental, e procura dun equilibrio satisfactorio entre ambos factores.
- Bases dunha utilización consciente do peso do brazo.
- Desenvolvemento da habilidade de cada man e do xogo coordinado de ambas.
- Práctica da técnica dixital dirixida a incrementar a independencia, a velocidade, a resistencia e a capacidade de diversificación dinámica partindo dos movementos das articulacións dos dedos.
- Estudo dos movementos posibles a partir das distintas articulacións do

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

brazo (pulso, cóbado, ombro), tales como caídas, lanzamentos, desprazamentos laterais, movementos circulares e de rotación e toda a combinatoria que permiten.

- Percepción clara de que a interacción permanente deses tipos de accións constitúen a base de toda técnica pianística eficaz.
- Estudo dos principios da dixitación pianística e o seu desenvolvemento, en función da complexidade progresiva das dificultades que cum- pra resolver.
- Desenvolvemento da sensibilidade auditiva como premisa para a obtención dunha boa calidade de son.
- Aprendizaxe dos modos de ataque e de articulación en relación coa dinámica, a condución da frase e a densidade da textura musical.
- Desenvolvemento da capacidade de obter simultáneamente sons de distinta intensidade entre ambas mans ou entre os dedos dunha mesma man, tratando de alcanzar unha diferenciación dinámica que resulta indispensable nun instrumento polifónico como o piano.
- Coñecemento e práctica dos pedais.
- Iniciación á comprensión das estructuras musicais nos seus niveis básicos para chegar a unha interpretación consciente e non simplemente intuitiva.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- Desenvolvemento de hábitos correctos e eficaces de estudo, estimulando a concentración, o sentido da autocrítica e a disciplina no traballo.
- Selección progresiva en canto ao grao de dificultade dos exercicios, os estudos e as obras do repertorio pianístico que se consideren útiles para o desenvolvemento conxunto de capacidade musical e técnica do alumnado.
- Práctica de conxunto.

9.2.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística; a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica; e a accesibilidade, dado que alum-

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

nado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao largo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.2.3.1 Criterios de avaliación

- Ler textos musicais a primeira vista con fluidez e comprensión. Este criterio de avaliación pretende constatar a capacidade do alumnado para se desenvolver cun certo grao de autonomía na lectura dun texto.
- Memorizar e interpretar textos musicais empregando a medida, articulación e fraseo adecuados ao seu contido. Este criterio de avaliación pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.
- Interpretar obras de acordo cos criterios do estilo correspondente. Este criterio de avaliación pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o tempo, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
- Mostrar nos estudos e nas obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio de avaliación pretende verificar se o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía progresiva de traballo que lle permita valorar correctamente o seu rendemento.
- Interpretar en público, como solista e de memoria, obras representativas do seu nivel no instrumento, con seguridade e control da situación. Este criterio de avaliación trata de comprobar a capacidade de memoria e autocontrol, e o dominio da obra estudada. Así mesmo, pretende estimular o interese polo estudo e fomentar as capacidades de equilibrio persoal que lle permitan enfrontarse con naturalidade ante un público.
- Actuar como membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ou cantar, ao mesmo tempo que escoita e se adapta ao resto dos instrumentos ou das voces. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do alumnado para adaptar a súa precisión rítmica, dinámica, etc, á dos seus compañeiros ou compañeiras nun traballo común.

9.2.3.2 Mínimos esixibles

O repertorio do alumnado deberá incluír, durante o curso, polo menos **9 obras/pezas de pequeno formato ou 3 de gran formato**, podendo combinalas proporcionalmente.

O alumnado deberá participar como mínimo en tres audicións públicas, alomenos unha delas no auditorio.

9.2.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

A avaliación ten dúas vertentes:

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- **Avaliación continua:** O profesor/a valorará de forma constante o progreso do alumnado durante o curso, así como a súa actitude e asistencia, recollendo devandita información no caderno de aula.
- **Avaliación puntual:** Organizaranse audicións trimestrais a nivel de departamento, concertos de alumnado e audicións de aula, onde o profesor/a valorará a cantidade do traballo presentado e o comportamento do alumnado nestes eventos. No caso de que o alumnado non participe nunha das audicións do trimestre organizadas polo departamento, deberá interpretar na aula co seu profesor/a o repertorio traballado durante o correspondente periodo lectivo. Como rexistro desta avaliación utilizarase a folla de calibración (Ver anexo 12.4).

9.2.3.4 Criterios de cualificación

Á hora de avaliar ao alumnado teranse en conta os seguintes aspectos:

- **Amosar dominio técnico e interpretativo do repertorio:** Valorarase a adecuación ao contido da partitura (lectura, dixitacións, articulacións, control do ritmo, timbre, pedalización se é o caso…), a interpretación reflexiva e capacidade comunicativa das obras atendendo aos diferentes estilos (creatividade, comprensión musical, memorización…). Este aspecto suporá un **60% da nota trimestral.**
- **Demostrar traballo diario e actitude positiva na clase:** Valorarase a constancia e a calidade do estudo persoal na casa, o cumplimento dos obxectivos fixados semanalmente na aula, a audición e investigación das pezas ou compositores que se están a traballar, a actitude activa e receptiva na clase, etc. Este aspecto suporá o **10% da nota trimestral.**
- **Audicións:** Este aspecto suporá o **30% da nota trimestral.**

Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais:

Indicadores	Porcentaxe	Nota
1. **Interpretación**. Interpretar pezas e/ou obras aplicando os criterios estéticos correspondentes: comunicación, fraseo, expresividade, estilo, adecuación ao acompañamento/grupo, dificultade do repertorio, con dominio da lectura ritmica e melódica, dimámicas, tempo, agóxica, pulso, así como as articulacións e os adornos acordes ao estilo.	50%	
2. **Calidade do son.** Empregar un son de calidade (resoancia, claridade, limpeza, rango dinámico, precisión), así como recursos sonoros propios do seu nivel.	20%	

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

3. **Escenificación, lectura a vista, improvisación e memoria.** Respectar o protocolo escénico, adecuar a xestualidade a interpretación, demostrar autocontrol e solvencia na lectura a vista e/ou improvisación e interpretar de memoria.	10%	
4. **Aspectos técnicos e/ou propios da materia**. Empregar axeitadamente os recursos técnicos específicos das materias instrumentais, así como aqueles propios das materias individuais e de grupo.	20%	

9.2.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de todas as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.
- Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar

9.2.5 Medidas de recuperación

9.2.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Consistirá nunha proba onde o alumnado deberá presentar toda a materia estipulada no apartado de mínimos esixibles de cada curso sendo o profesorado o encargado de designar os contidos e as pezas a interpretar na proba.

9.2.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de piano terá dereito a unha proba extraordinaria. Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa Programación do curso no que se atope o alumno.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

9.2.6 Recursos didácticos

Repertorio orientativo:

Métodos

- Alexander, Kowalchyk et al. Alfred's Premier Piano Course, Ed. Alfred
- Bastien, James et al. Bastien new traditions: All in one Piano course, Ed. KJOS
- Carra, Manuel. Curso primero, segundo volumen, Ed. SDM
- Emonts, Fritz. Método Europeo de piano vol. 2 con CD, Ed. Schott
- Escuela Tchokov de piano: Primero, Ed. European music center
- Faber & Faber**.** Piano Adventures en español; Piano Adventures for the Older Beginner, book 2 en inglés, Ed. FPA
- Fisher & Knerr. Piano Safari Animal Adventures Level 2; Piano Safari for the Older Student Level 2, Ed. PS, LLC
- Nikolaev, Alexander (coord.), Escuela rusa de piano vol. 1 con CD: nros. dende o 100 ata o final, Ed. Sikorski
- Thompson, John. Easiest Piano Course, Ed. Willis Music

Estudos

- Bertini, Henri. 25 Études Primaires op. 166: n.º 6, Ed. Kalmus
- Burgmüller, Johann Friedrich. 25 Estudios fáciles op. 100: n.º 1 El Candor, n.º 2 Arabesca, Ed. Boileau
- Burnam, Edna Mae. A dozen a day Book 1: Tip Toe Running, Jumping Rope, Rocking, Ping Pong, Jump the River, Ed. Willis Music
- Cabeza, Juan. Divertudios libro 1, Ed. AF
- Czerny, Carl. El primer maestro de piano op. 599: nros. 11, 12, 13, 14, 15, 17 e 19; 100 Ejercicios op. 139: n.º 2 Allegretto, n.º 3 Moderato, n.º 4 Andantino, n.º 5 Allegretto; Los cinco dedos op. 777: n.º 2, Allegretto, n.º 3 Allegro, n.º 7 Allegretto, Ed. Boileau
- Duvernoy, Jean-Baptiste. École primaire op. 176: n.º 24 Allegretto, Imslp
- Faber & Faber. Technique & Artistry Book: Level 2B e 3A, Ed. FPA

Repertorio Barroco

- The Joy of First Classics (*Denes Agay coord.*), Ed. Yorktown Music Press:

  I. Ryba, Jan Jakub. Two Little Invetions

  II. Mouret, Jean Joseph. La Montagnarde
- Bach, Johann Christian. Andante BWV Anh. 131 (en *Clavierbüchlein der Anna Magdalena Bach, ed. de Naoyuki Taneda*), Ed. Wiener Ur- text

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Repertorio Clásico ou de Estilo Clásico

- Diabelli, Anton. Sonatina: Three Little Pieces (en *The Joy of Sonatinas, Denes Agay coord.*), Ed. Yorktown Music Press
- Mozart, Leopold. Notenbuch für Nannerl: KV 1a, KV 1b, KV 1c, KV 2, Ed. Wiener Urtext
- Türk, Daniel Gottlob. Pieces for Beginners: Sonatine in three Little Pieces, Ed. Schott Student

Repertorio Romántico e Escolas Nacionais

- Gurlitt, Cornelius. First Lessons op. 117: n.º 15 The Chase, n.º 16 The Departure, n.º 17 The Return, Ed. Kalmus
- Oesten, Theodore. My Flowers op. 61: n.º 14 Echo, Imslp

Repertorio do século XX e XXI

- Adair, Yvonne. Little Dogs Tales: Jill, Judy, Mike The Gardener, Frolic, Runnig to The Wood, Any Rabits Abaut?, Supper Time, Good Time, Ed. Boosey & Hawkes
- Agay, Denes. Little Hugarian Rhapsody, Carillon on a French Carol (en *The Joy of Recital Time*), Ed. Yorktown Music Press
- Alís, Román. Juguetes. Suite infantil para piano op. 108: VI. El Caballo de Cartón, Ed. RM-CE
- Bartók, Béla. Mikrokosmos 2 Sz.107: ata o n.º 55; For Children Sz.42 vol.1: n.º 3 Quasi adagio, n.º 7 Play song, Ed. Boosey & Hawkes
- Chua, Soony. Cool Keys, 12 irresistible piano solos: Monnlight whis-pers, Ed. Faber *ff* Music
- Crosby Gaudet, Anne. Angelfish, Celebration, Robots, Ed. Music Dis-coveris
- Chatman, Stephen. Escapades Book 1: Beaver Boogie, Ed. Schirmer
- Crosland, Ben. Easy Beans! *32 Progressive studies in popular styles*: Love Song, A Little Study, Do The Walk, Ed. Music Ferrum
- Donkin, Christine. Comics & Card Tricks: The Path of the Ping Pong Ball, The Tired Turtle Express; Jumping in the Mud: Mystery, Some- things' Ticking, The Swan's Reflections, Ed. LeadingNote
- Einaudi, Ludovico. Graded Pieces for Piano-Preparatory to Grade 2: The Snow Prelude n.º 3, Ed. Chester
- Emonts, Fritz. Playing with Five Notes: Songs and Pieces for Begin- ners at the Piano, Ed. Schott.
- Faber & Faber. Spanish Caballero (en *Piano Adventures: Lesson Book 2A*) Ed. FPA
- Fremann Olson, Lynn. Begining Sonatinas: Five original Works in vary-ing estiles for the early grades, Ed. Alfred

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- García-Abril, Antón Cuadernos de Adriana 2, Ed. Bolamar
- Garscia, Janina. Miniatures op. 5: In the Train, In the Bus; Favourite Tunes op.27: Two Leverets; Tearsers op.23: Young Drummer, Before the Start, Kite; Winter Fun op.25: Skating, Ed. PWM
- Gedike, Alexander:

  I.60 Easy Piano Pieces op. 36: n.º 36 Unterricht, n.º 39 Kummer, Ed. Peters

  II.20 Little pieces for Beginners op. 6: n.º 2 Moderato, n.º 11 Allegretto, Imslp
- Gretchaninov, Alexander. Children's Album op. 98: n.º 1 Fairy Tale, n.º4 Farewell, Ed. ABRSM
- Gillock, William. Accent on Solos Level two: Indian War Chant, Splashing in the Brook, Argentina, Ed. Willis Music
- Kabalevsky, Dmtri. 24 Pieces for Children op. 39: n.º 13 Waltz, n.º 14 Funny Tale, n.º 15 Riding, n.º 16 Sad Story, Ed. Schirmer
- Krausas, Veronika. The Bestiary: The Alligator, Ed. Canadian Music Centre
- Lowell, Liebermann. Album for the Young op. 43: I. Dance, Ed. Theodore Presser Company
- Mier, Martha Just Imagine! Book 2: Hamster Chase, The Black Swan, English Rose Gardens, Grenn Corn Dance; Reflections Book 2: Dream Castles, Ed. Alfred
- Milne, Elissa. Very Easy Little Peppers: Square-O, Salt and Pepper, Storm in a Teacup, Cockatoo, Chase e Peads in a Pod, Ed. Faber *ff* Music
- Niamath, Linda. Hallowe'en Night, Ed. RCM Publishing
- Nömar, Zenemij. Cantos de España: El gato y el ratón, Bartolo tenía un flauta, Tres hojitas, madre, A mí me gusta lo blanco, Si la nieve resbala, Los cuatro muleros, Ed. RM
- Nevada, George. Romantic Impressions: n.º 1 A Little Dream, n.º 2 Petite Chanson, Ed. Schott Popular Music
- Norton, Christopher. Microjazz Collection 1: Microstudies 5 e n.º 5 Tram Stop, Microstudies 6 e n.º 6 Country Ballad, Microstudies 7 e n.º 7 Stairway, Microstudies 9 e n.º 9 Cowboy Song, Microstudies 10 e n.º 10 A day in Majorca, Microstudies 14 e n.º 14 Riviera, Microstudies 15 e n.º 15 A Thought, Ed. Boosey & Hawkes
- Rowley, Alec. Five miniature preludes & fugues: Miniature Fugue 1, Ed. Chester
- Tan, Chee-Hwa. A Child's Garden of Verses: Keepsake Mill, At the Seaside, May Shadow e The Land of Nod; Through The Window Pane, Ed. PS, LLC

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Wedgwood, Pam. Up-Grade! Piano Grades 0-1: n.º 3 Surrender, n.º 9 Antincs; Up-Grade! Piano Grades 1-2: n.º 6 The Detective, Ed. Faber *ff* Music
- Vandal, Robert D. Favorite Solos Book 1: Little Scherzo, Adventurous Tale, Ed. Alfred
- VV.AA. Creepy-Crawlies, Initial-Grade 1, Ed. Faber *ff* Music

  I.Bennet, Ned. Slugs and snails; it's a cricket ... flick it!

  II.Milne, Elissa. Funnel-web; Milli-Molli-Mandipede; Cockroach

  III.Rae, James. Mister Moth; Flutterbies

  IV.Wedgwood, Pam. Miserable maggot; Damsel in distress; Please, let me out!

  V.York, John. Web-spinner; Ants and their aunts; A gimbling of slithy toves
- VV.AA. Betwitched! 11 magical pieces for piano, Grades 1-2, Ed. Faber *ff* Music:

  I.Bennet, Ned. A bump in the night, The Magical Mirror

  II.Milne, Elissa. Haunted House

  III.Rae, James. Ghosts!

  IV.Wedgwood, Pam. Bewitched!

  V.York, John. A tom-cat at midnight; The magic potion weaves its spell

Lectura a vista

- Bastien, Jane Smisor. A line a day Sight reading, Level 2, Ed. KJOS
- Berlin & Markow. Four Star, sight Reading and ear test book 1, Ed. Frederick Harris Music
- Fisher & Knerr. Sight Reading & Rhythm Cards level 2; Sight reading & theory for the older student Level 2, Ed. PS, LLC
- Harris, Paul. Improve your sight-reading! Level 1; A piece a week, Grade 1 Ed. Faber *ff* Music

Bibliografía:

Guías de repertorio

- Hinson et al. Guide to the Pianist's Repertoire, Ed. Indina University Press
- Margrath, Jane. The Pianist's guide to standard teaching and performance literature, Ed. ALF
- Wolters, Klaus. Handbuch der Klavierliteratur zu zwei Händen, Ed. Atlantis Musikbuch

Libros específicos

- Banowetz, Joseph. El pedal pianístico: técnicas y uso, Ed. Pirámide

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Chiantore, Luca. Historia de la técnica pianística, Ed. Alianza Música
- Cortot, Alfred. Aspectos de Chopin, Ed. Alianza Música
- Deschaussées, Monique. El intérprete y la música, Ed. Rialp
- Rattalino, Piero. Historia del piano, Ed. SpanPress
- Ferguson, Howard. La interpretación de los instrumentos de teclado del siglo XIV al XIX, Ed. Alianza Música
- Neuhaus, Heinrich. El arte del piano, Ed. RM
- Nieto, Albert. La digitación pianística, Ed. Mira
- Nieto, Albert. El pedal de resonancia: el Alma del piano, Ed. Boileau
- Rosen, Charles. Las sonatas para piano de Beethoven, Ed. Alianza Música
- Schonberg, Harold C. Los grandes pianistas, Ed. Javier Vergara

Psicología

- Dalia, Guillermo. Cómo ser feliz si eres músico o tienes uno cerca, Ed. MundiMúsica
- Dalia, Guillermo. Cómo superar la ansiedad escénica en músicos, Ed. Mundimúsica

9.3 Curso: 3º de grao elemental

9.3.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición adecuada do corpo con respecto ao instrumento, que posibilite e favoreza a acción do conxunto brazo-antebrazo- man sobre o teclado.
- Coñecer as características e posibilidades sonoras do instrumento e saber utilizalas dentro das esixencias do nivel.
- Coñecer as diferentes épocas que abarca a literatura pianística ao longo da súa historia e das esixencias que suscita unha interpretación estilísticamente correcta.
- Mostrar un grado de desenvolvemento técnico que permita abordar, sempre dentro das esixencias do nivel, os distintos estilos de escritura que son posibles nun instrumento da capacidade polifónica do piano.
- Interpretar un repertorio de obras representativas das diferentes épocas e estilos dunha dificultade adecuada ao nivel.

9.3.2 Contidos

- Desenvolvemento da percepción interna da propia relaxación, así como dos indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental, e procura dun equilibrio satisfactorio entre ambos fac-

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

tores.

- Bases dunha utilización consciente do peso do brazo.
- Desenvolvemento da habilidade de cada man e do xogo coordinado de ambas.
- Práctica da técnica dixital dirixida a incrementar a independencia, a velocidade, a resistencia e a capacidade de diversificación dinámica partindo dos movementos das articulacións dos dedos.
- Estudo dos movementos posibles a partir das distintas articulacións do brazo (pulso, cóbado, ombro), tales como caídas, lanzamentos, desprazamentos laterais, movementos circulares e de rotación e toda a combinatoria que permiten.
- Percepción clara de que a interacción permanente deses tipos de accións constitúen a base de toda técnica pianística eficaz.
- Estudo dos principios da dixitación pianística e o seu desenvolvemento, en función da complexidade progresiva das dificultades que cum- pra resolver.
- Desenvolvemento da sensibilidade auditiva como premisa para a obtención dunha boa calidade de son.
- Aprendizaxe dos modos de ataque e de articulación en relación coa dinámica, a condución da frase e a densidade da textura musical.
- Desenvolvemento da capacidade de obter simultáneamente sons de distinta intensidade entre ambas mans ou entre os dedos dunha mesma man, tratando de alcanzar unha diferenciación dinámica que resulta indispensable nun instrumento polifónico como o piano, xa se trate da relación entre melodía e acompañamento, ou xa de formas contrapuntísticas de maior ou menos complexidade.
- Coñecemento e práctica dos pedais.
- Iniciación á comprensión das estructuras musicais nos seus niveis (motivos, temas, períodos, frases, seccións, etc), para chegar a unha interpretación consciente e non simplemente intuitiva.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- Desenvolvemento de hábitos correctos e eficaces de estudo, estimulando a concentración, o sentido da autocrítica e a disciplina no traballo.
- Selección progresiva en canto ao grao de dificultade dos exercicios, os estudos e as obras do repertorio pianístico que se consideren útiles para o desenvolvemento conxunto de capacidade musical e técnica do alumnado.
- Práctica de conxunto.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

9.3.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística; a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica; e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao largo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.3.3.1 Criterios de avaliación

- Ler textos musicais a primeira vista con fluidez e comprensión. Este criterio de avaliación pretende constatar a capacidade do alumnado para se desenvolver cun certo grao de autonomía na lectura dun texto.
- Memorizar e interpretar textos musicais empregando a medida, articulación e fraseo adecuados ao seu contido. Este criterio de avaliación pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.
- Interpretar obras de acordo cos criterios do estilo correspondente. Este criterio de avaliación pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o tempo, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
- Describir logo dunha audición os trazos característicos das obras escoitadas. Con este criterio, preténdese avaliar a capacidade para percibir e relacionar cos coñecementos adquiridos os aspectos esenciais de obras que o alumnado poida entender segundo o seu nivel de desenvolvemento cognitivo e afectivo, aínda que non as interprete por seren novas para el ou por resultaren aínda inabordables pola súa dificultade técnica.
- Mostrar nos estudos e nas obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio de avaliación pretende verificar se o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía progresiva de traballo que lle permita valorar correctamente o seu rendemento.
- Interpretar en público, como solista e de memoria, obras representativas do seu nivel no instrumento, con seguridade e control da situación. Este criterio de avaliación trata de comprobar a capacidade de memoria e autocontrol, e o dominio da obra estudada. Así mesmo, pretende estimular o interese polo estudo e fomentar as capacidades de equilibrio persoal que lle permitan enfrontarse con naturalidade ante

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

un público.

- Actuar como membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ou cantar, ao mesmo tempo que escoita e se adapta ao resto dos instrumentos ou das voces. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do alumnado para adaptar a súa precisión rítmica, dinámica, etc, á dos seus compañeiros ou compañeiras nun traballo común.

9.3.3.2 Mínimos esixibles

O alumnado deberá presentar, entre as diferentes audicións do curso, un programa mínimo de **3 obras de estilos diferentes e un estudo** (aclaremos que se trata dun programa de mínimos, sendo conveniente que o alumnado traballe en clase un repertorio maior). Como mínimo, unha das obras será interpretada de memoria.

O alumnado deberá participar como mínimo en tres audicións públicas, alomenos unha delas no auditorio.

9.3.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

A avaliación ten dúas vertentes:

- **Avaliación continua:** O profesor/a valorará de forma constante o progreso do alumnado durante o curso, así como a súa actitude e asistencia, recollendo devandita información no caderno de aula.
- **Avaliación puntual:** Organizaranse audicións trimestrais a nivel de departamento, concertos de alumnado e audicións de aula, onde o profesor/a valorará a cantidade do traballo presentado e o comportamento do alumnado nestes eventos. No caso de que o alumnado non participe nunha das audicións do trimestre organizadas polo departamento, deberá interpretar na aula co seu profesor/a o repertorio traballado durante o correspondente periodo lectivo. Como rexistro desta avaliación utilizarase a folla de calibración (Ver anexo 12.4).

9.3.3.4 Criterios de cualificación

Á hora de avaliar ao alumnado teranse en conta os seguintes aspectos:

- **Amosar dominio técnico e interpretativo do repertorio:** Valorarase a adecuación ao contido da partitura (lectura, dixitacións, articulacións, control do ritmo, timbre, pedalización se é o caso…), a interpretación reflexiva e capacidade comunicativa das obras atendendo aos diferentes estilos (creatividade, comprensión musical, memorización…). Este aspecto suporá un **60% da nota trimestral.**
- **Demostrar traballo diario e actitude positiva na clase:** Valorarase a constancia e a calidade do estudo persoal na casa, o cumplimento dos obxectivos fixados semanalmente na aula, a audición e investigación das pezas ou compositores que se están a traballar, a actitude activa e receptiva na clase, etc. Este aspecto suporá o **10% da nota trimestral.**
- **Audicións:** Este aspecto suporá o **30% da nota trimestral.**

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais:

Indicadores	Porcentaxe	Nota
1. **Interpretación**. Interpretar pezas e/ou obras aplicando os criterios estéticos correspondentes: comunicación, fraseo, expresividade, estilo, adecuación ao acompañamento/grupo, dificultade do repertorio, con dominio da lectura ritmica e melódica, dimámicas, tempo, agóxica, pulso, así como as articulacións e os adornos acordes ao estilo.	50%	
2. **Calidade do son.** Empregar un son de calidade (resoancia, claridade, limpeza, rango dinámico, precisión), así como recursos sonoros propios do seu nivel.	20%	
3. **Escenificación, lectura a vista, improvisación e memoria.** Respectar o protocolo escénico, adecuar a xestualidade a interpretación, demostrar autocontrol e solvencia na lectura a vista e/ou improvisación e interpretar de memoria.	10%	
4. **Aspectos técnicos e/ou propios da materia**. Empregar axeitadamente os recursos técnicos específicos das materias instrumentais, así como aqueles propios das materias individuais e de grupo.	20%	

9.3.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de toda as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de toda as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

9.3.5 Medidas de recuperación

9.3.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Consistirá nunha proba onde o alumnado deberá presentar toda a materia estipulada no apartado de mínimos esixibles de cada curso sendo o profesorado o encargado de designar os contidos e as pezas a interpretar na proba.

9.3.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de piano terá dereito a unha proba extraordinaria. Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa Programación do curso no que se atope o alumno.

9.3.6 Recursos didácticos

Repertorio orientativo

Métodos

- Alexander, Kowalchyk et al. Alfred’s Premier Piano Course, Ed. Alfred
- Bastien, J. et al. Bastien new traditions: All in one Piano course, Ed. KJOS
- Carra, M. Nuevo método curso tercero, Ed. SDM
- Emonts, F. Método Europeo de piano vol. 3 con CD, Ed. Schott
- Escuela Tchokov de piano: Segundo, Ed. European music center
- Faber & Faber**.** Piano Adventures en español; Piano Adventures for the Older Beginner, book 3 en inglés, Ed. FPA
- Fisher & Knerr. Piano Safari Animal Adventures level 3; Piano Safari for the Older Student level 3, Ed. PS, LLC
- Thompson, John. Easiest Piano Course, Ed. Willis Music

Estudos

- Burgmüller, Johann Friedrich. 25 Estudios fáciles op. 100: n.º 3 Pasto- ral, n.º 5 Inocencia, n.º 6 Progreso, n.º 7 Corriente Cristalina, n.º 12 Aguanieve, n.º 16 Dulce queja, n.º 18 Inquietud, Ed. Boileau
- Burnam, Edna Mae. A Dozen a Day Book 1: Bouncing a ball, Fit as a Fiddle and Ready to Go, Jumpling on a Sunny Clouy Day, Skipping up a Hill, Ed. Willis Music
- Cabeza, Juan. Divertudios libro 2; Piano train trips, Ed. AF
- Czerny, Carl:

  I. Los cinco dedos op. 777: n.º 19 Allegretto moderato, n.º 20 Allegro, n.º 21 Allegro, n.º 22 Allegro, n.º 23 Molto Allegro, n.º 24 Lento mode- rato; El primer maestro de piano op. 599: nros. 12, 13, Ed. Boileau

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

II. 100 Progressive Studies op. 139: n.º 3 Moderato, n.º 6 Allegro vivace, n.º 9 Allegro, n.º 16 Andantino, n.º 17 Allegretto, n.º 18 Allegretto, Ed. Alfred

III. 110 Easy and Progressive Exercises op. 453: n.º 6 Allegro, n.º 10 Allegretto, n.º 18 Allegro vivace, Ed. Schirmer

- Duvernoy, Jean-Baptiste. Escuela preliminar op. 176: n.º 2 Moderato, n.º 3 Moderato, n.º 6 Andante, Ed. Boileau
- Faber & Faber. Technique & Artistry Book: Level 3A e 3B, Ed. FPA
- Granados, Enrique. Siete Estudios DLR IV:4: Estudio n.º 1 en La Mayor (en *Pedagógicas 1*), Ed. Urtext Boileau
- Gurlitt, Cornelius. 35 Easy Etudes op. 130: n.º 3 The Gentle Maiden, n.º 6 March of the Tin Soldiers, n.º 11 A Little Dance, Imslp
- Lemoine, Henri. Estudios infantiles op. 37: n.º 3 Moderato, n.º 7 Allegretto, n.º 34 Allegretto quasi Andantino, Ed. Boileau

Repertorio Barroco

- Bach, Joahnn Sebastian. Little Preludes and Fugues: Prelude BWV 939, Prelude BWV 999; Clavierbüchlein der Anna Magdalena Bach (*ed. de Naoyuki Taneda*): Menuet BWV Anh. 121, Musette Anh. 126, Ed. Wiener Urtext
- Bach, Johann Christian. Marche Anh. 127 (en *Clavierbüchlein der Anna Magdalena Bach, ed. de Naoyuki Taneda*), Ed. Wiener Urtext
- Dittersdorf, Karl Ditters v. 20 English Dances Kr.241: n.º 9, Ed. Schoot
- Ferdinand Fischer, Johann Caspar. Praeludium harpeggiato (en *Baroque Keyboard Anthology 1*), Ed. Schott
- Petzold, Christian. Menuet BWV Anh. 114, Menuet BWV Anh.115 (en *Clavierbüchlein der Anna Magdalena Bach, ed. de Naoyuki Taneda*), Ed. Wiener Urtext
- Händel, G. F. Easy Piano Pieces and Dances: Gavotte HWV 461, Air HWV 461, March HWV 419, Ed. Bärenreiter

Repertorio Clásico e de Estilo Clásico

- Adair, Yvonne. The golden isle: The Gulls (Prelude), Ed. Forsyths Publications
- Atwood, Thomas. Four Sonatinas: Allegro da n.º 1 in C, Ed. ABRSM
- Bastien, Jane Smisor. Sonatine Classique: 1.º mov. Allegretto, Ed. KJOS
- Beethoven, Ludwig V. Sonatina n.º 5 (Anh. 5 n.º 1); 12 German Dances WoO 13: nros. 9, 10; 6 Ecossaises WoO 83: n.º 4, Ed. Henle Verlag
- Clementi, Muzio. Six Piano Sonatinas op. 36: n.º 1, Ed. Henle Verlag
- Gillock, William. Sonatina in Classic Style (en *Accent on Rhythm & Style*) Ed. Willis Music

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Mozart, Leopold:

  I. Notenbuch für Nannerl: Menuet KV 5, Menuets KV 6 e Menuet KV 7, Ed. Wiener Urtext

  II. Notenbuch für Wolfgang: Angloise, Ed. Schott

- Mozart, Wolfgang Amadeus. Londoner Skizzenbuch KV 15: KV 15c, KV 15oo, KV 15pp, Ed. Wiener Urtext
- Myslivecek, Josef. Six Easy Divertimentos: n.º 1 Andantino, Ed. ABRSM
- Vanhal, Johann Baptist. 12 Easy and progressive Sonatinas: Sonatina III, Ed. Schott Student

Repertorio Romántico e Escolas Nacionais

- Granados, Enrique. Apariciones: Valses Románticos DLR VII:5 (en *Valses 2*): n.º III Andantino quasi Allegretto, n.º VIII Pastoral; Cuentos de la juventud DLR IV:2 (en *Pedagógicas 1*): n.º VI, Ed. Urtext Boileau
- Gurlitt, Cornelius:

  I. Albumleaves for the Young Op. 101: n.º 5 By the Spring, n.º 8 The Fair, Ed. Schirmer

  II. Miniatures op. 172 (*en More Romantic Pieces for piano III*): n.º 1 Song, Ed. Alfred

- Heller, Stephen. Notenbuch Fur Klein Und Gross op. 138 vol.1: Scabieuse, Ed. Universal
- Kirchner, Theodor. New Scenes of Childhood op. 55: n.º 1 Allegretto, n.º 2 Poco vivace, n.º 6 Poco vivace, Ed. ABSRM
- Korganov, Genary. Jugend-Album op. 25: n.º 2 Gorelky, Imslp
- Schubert, Franz. Ländler D. 366: nros. 1, 8, 5 e 15, Ed. Henle Verlag
- Schumann, Robert. Album for the Young op. 68: n.º 1 Melody, n.º 2 Soldier's March, n.º 3 Humming Song, n.º 4 A Chorale, n.º 5 A Little Piece, n.º 8 The Wild Horseman, n.º 10 The Merry Peasant returning from work, n.º 12 Servant Rupert, Ed. Wiener Urtext
- Steibelt, Daniel. Adagio in A minor (en *A Keyboard Anthologym, second series, Book 1*), Ed. ABRSM
- Tchaikowsky, Piotr Ilich. Childrem's Album op. 39: n.º 5 The toy soldier's march, n.º 7 Dolly's funeral, n.º 16 Old french song, Ed. Wiener Urtext

Repertorio do Século XX e XXI

- Adair, Yvonne. The Golden Isle: n.º 1 The Gulls, Ed. FRM
- Agay, Denes. The "Saints" Boogie (en The Joy of a Recital Time), Ed. Yorktown Music Press
- McDonagh, Ailbhe. It's a piano things book 2 (Grades 3-5): n.º 8 Anastasia, Ed. B&H

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Bartók, Béla. Mikrokosmos 2 Sz.107: dende o n.º 56; Mikrokosmos 3 Sz.107: ata o n.º 75; For Children vol. 1 Sz.42: n.º 2 Children's Song, n.º 11 Lento, Ed. Boosey & Hawkes
- Berstein, Seymour. Moodscapes: Elegant toreador, Ed. Schirmer
- Carroll, Walter. In Southern Seas: n.º 3 Spraymist; River and Rainbow: n.º 3 Shadows, Ed. Forsyth
- Chua, Sonny. Cool Keys, 12 irresistible piano solos: T-Rex Hungry, Ed. Faber *ff* Music
- Cornick, Mike. Clever Cat goes solo, easy solo piano pieces: Chocks Away! Touching the Clouds, Gliding, The Waltz of The Elefants, Ed. Uiversal
- Crosland, Ben. Easy Beans! *32 Progresive studies in popular styles*: Demolition Day, Waters's Edge, Beatiful Mornig, Ed. Musica Ferrum
- Donkin, Christine. Comics & Card Tricks: Crafty Cards Trick, Crazy Comics; Legends & Lore: Dream Journey, Heroes of the Galaxy, Soaring, Whitches and Wizards, Ed. LeadingNote
- Fremann Olson, Lynn. Begining Sonatinas: Five original Works in varying estiles for the early grades, Ed. Alfred
- García-Abril, Antón. Cuadernos de Adriana 3, Ed. Bolamar
- Garscia, Janina. Very Easy Pieces for Children op. 3: The Clock; Miniatures op.5: Merry Donkey; Tearsers op. 23: Fountain; Favorite Tunes op. 27: The Clock, Ed. PWM
- Gedike, Alexander. 60 Easy Pieces op. 36: n.º 13 Etude, n.º 40 Fugato, n.º 53 Military Trumpets, Ed. Peters
- Gretchaninov, Alexander. Childrem's Album op. 98: n.º 5 Riding the hobby horse, N.º 13 After the bal, Ed. ABRSM
- Harris, Paul. Rainbow: n.º 6 Indigo, Ed. Boosey & Hawkes
- Honegger C.C. (coord.) Álbum de Colien: Muntanyí de Joseph M. Mestres Quadreny e Melodía Mozárabe de Joseph Adoitar, Ed. CCH
- Kabalevsky, Dmitri:

  I.24 Pieces for Children op. 39: n.º 18 Galop, n.º 20 Clowns, Ed. Schirmer

  II.5 Easy Variations op. 51: n.º 1, Ed. Boosey & Hawkes
- Khachaturian, A. Childrem's Album Book 2: n.º 2 An Evening Tale, n.º 3 Oriental Dance, Ed. Sikorski
- Linn, Jennifer.Tales of Mystery: Secret Mission, Ed. Hal Leonard
- Mancini, H. & Mercer, J. Moon River (en *A Dozen a Day Song book*), Ed. Willis Music
- Martin, Gerald. Recital Samba (en *The Joy of Recital Time*), Ed. Yorktown Music Press

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Mier, Martha. Just Imagine! Book 2: At a Dude Ranch, Little White Church, Monkey on a Carousel; Musical Snapshots Book 1: España, Mexican Salsa Cha-Cha; Jazz, Rags & Blues Book 1: Hallelujah! Sneaky Bussines, Surfboard Boogie, Ed. Alfred
- Mignone, F. Suíte Infantil: Valsinha Faceira, Ed. Musica Brasilis
- Milne, Elissa. Easy Little Peppers: Cat and Mouse, Who's been Boucing on My Bed; Little Peppers; Lost, Ed. Faber *ff* Music
- Neugasimov, Vitalij. Piano Sketches Book 1: Frog Boogie, Moody Gigue, Ed. Oxford
- Niamaths, Linda. A Zoo for You: Penguins, Ed. Alfred
- Norton, Christopher. Microjazz Collection 2: n.º 1 Reggae, n.º 9 Cloudy Day; Microstyles 1: n.º 6 Down South (*Rock Ballad*), n.º 7 Fax Blues (*Ostinato*), Microstyles 2: n.º 1 Foot Tapper (*Disco*), Ed. Boosey & Hawkes
- Rakov, Nikolai. The Morning Lesson (en *The Russian School of Piano Playing vol. 2, Nariné Haroutiunian coord*.) Ed, Boosey & Hawkes
- Rebikov, Vladimir. Tableaux pour enfants op. 37: n.º 1 Une Fillette implore sa mère, Ed. International Music Company
- Rowley, Alec. Five miniature preludes & fugues: Miniature Fugue 2, Ed. Chester
- Nömar, Zenemij. Cantos de España: La tarara, El patio de mi casa, El cencerru de la vaca, Romance anónimo, Ed. RM
- Schoenmehl, Mike. Little Stories in Jazz: Melancholy, The Somersault King, Ed. Schott
- Shostakóvich, Dmtri. Children's Notebook op. 69: n.º 2 Waltz, Ed. Hal Leonard
- Tan, Chee-Hwa. A Child's Garden of Verses: The Wind; Windy Nights and Other Tales: Windy Nights; Circus Soantinas: Big-Top Sonatina, Ed. PS, LLC
- Vandall, Robert D. Favorite Solos Book 1: Good Times; Celebrated Virtuosic Solos Book 3: Billowing Breakers, Triad Toccatina; Modes and Moods: n.º 1 Pastorale in Ionian Mode, Ed. Alfred
- Wedgwood, Pam. Up-Grade! Piano Grades 1-2: n.º 7 Lazy Days, n.º 13 Masquerade, Ed. Faber *ff* Music
- VV.AA. Betwitched! 11 magical pieces for piano, Grades 1-2, Ed. Faber *ff* Music:

  I. Milne, Elissa. Bad spelling!

  II. Rae, James. Haunted house

  III. Wedgwood, Pam. Night owl; The wonderful wizard
- VV.AA. Dinosaurs! 11 monster pieces for piano, Grades 2-3, Ed. Faber

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

ff Music:

I. Bennet, Ned. Raptor claws is coming to town; Frozen footprints

II. Milne, Elissa. Dinosaur stretches

III. Rae, James. The big fella!; Flying fossils

IV. Wedgwood, Pam. Pterodactyl take-off!; Stegosaurus stomp; Tricer-atps tango

V. York, John. Dopey diplodocus; Raptor snatcher

Lectura a vista

- Bastien, Jane Smisor. A line a day Sight reading, Level 3, Ed. KJOS
- Fisher & Knerr. Sight Reading & Rhythm Cards level 3; Sight reading & theory for the older student Level 3, Ed. PS, LLC
- Harris, Paul. Improve your sight-reading! Level 2; A piece a week, Grade 2, Ed. Faber *ff* Music

Bibliografía:

Guías de repertorio

- Hinson et al. Guide to the Pianist's Repertoire, Ed. Indina University Press
- Margrath, Jane. The Pianist's guide to standard teaching and perfor-mance literature, Ed. ALF
- Wolters, Klaus. Handbuch der Klavierliteratur zu zwei Händen, Ed. At-lantis Musikbuch

Libros específicos

- Banowetz, Joseph. El pedal pianístico: técnicas y uso, Ed. Pirámide
- Chiantore, Luca. Historia de la técnica pianística, Ed. Alianza Música
- Cortot, Alfred. Aspectos de Chopin, Ed. Alianza Música
- Deschaussées, Monique. El intérprete y la música, Ed. Rialp
- Rattalino, Piero. Historia del piano, Ed. SpanPress
- Ferguson, Howard. La interpretación de los instrumentos de teclado del siglo XIV al XIX, Ed. Alianza Música
- Neuhaus, Heinrich. El arte del piano, Ed. RM
- Nieto, Albert. La digitación pianística, Ed. Mira
- Nieto, Albert. El pedal de resonancia: el Alma del piano, Ed. Boileau
- Rosen, Charles. Las sonatas para piano de Beethoven, Ed. Alianza Música
- Schonberg, Harold C. Los grandes pianistas, Ed. Javier Vergara

Psicología

- Dalia, Guillermo. Cómo ser feliz si eres músico o tienes uno cerca, Ed.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

MundiMúsica

- Dalia, Guillermo. Cómo superar la ansiedad escénica en músicos, Ed. Mundimúsica

9.4 Curso: 4º de grao elemental

9.4.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición adecuada do corpo con respecto ao instrumento, que posibilite e favoreza a acción do conxunto brazo-antebrazo- man sobre o teclado.
- Coñecer as características e posibilidades sonoras do instrumento e saber utilizalas dentro das esixencias do nivel.
- Coñecer as diferentes épocas que abarca a literatura pianística ao longo da súa historia e das esixencias que suscita unha interpretación estilísticamente correcta.
- Mostrar un grado de desenvolvemento técnico que permita abordar, sempre dentro das esixencias do nivel, os distintos estilos de escritura que son posibles nun instrumento da capacidade polifónica do piano.
- Interpretar un repertorio de obras representativas das diferentes épocas e estilos dunha dificultade adecuada ao nivel.

9.4.2 Contidos

- Desenvolvemento da percepción interna da propia relaxación, así como dos indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental, e procura dun equilibrio satisfactorio entre ambos factores.
- Bases dunha utilización consciente do peso do brazo.
- Desenvolvemento da habilidade de cada man e do xogo coordinado de ambas.
- Práctica da técnica dixital dirixida a incrementar a independencia, a velocidade, a resistencia e a capacidade de diversificación dinámica partindo dos movementos das articulacións dos dedos.
- Estudo dos movementos posibles a partir das distintas articulacións do brazo (pulso, cóbado, ombro), tales como caídas, lanzamentos, desprazamentos laterais, movementos circulares e de rotación e toda a combinatoria que permiten.
- Percepción clara de que a interacción permanente deses tipos de accións constitúen a base de toda técnica pianística eficaz.
- Estudo dos principios da dixitación pianística e o seu desenvolvemento, en función da complexidade progresiva das dificultades que cum- pra resolver.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Desenvolvemento da sensibilidade auditiva como premisa para a obtención dunha boa calidade de son.
- Aprendizaxe dos modos de ataque e de articulación en relación coa dinámica, a condución da frase e a densidade da textura musical.
- Desenvolvemento da capacidade de obter simultáneamente sons de distinta intensidade entre ambas mans ou entre os dedos dunha mesma man, tratando de alcanzar unha diferenciación dinámica que resulta indispensable nun instrumento polifónico como o piano, xa se trate da relación entre melodía e acompañamento, ou xa de formas contrapuntísticas de maior ou menos complexidade.
- Coñecemento e práctica dos pedais.
- Iniciación á comprensión das estructuras musicais nos seus niveis (motivos, temas, períodos, frases, seccións, etc), para chegar a unha interpretación consciente e non simplemente intuitiva.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- Desenvolvemento de hábitos correctos e eficaces de estudo, estimulando a concentración, o sentido da autocrítica e a disciplina no traballo.
- Selección progresiva en canto ao grao de dificultade dos exercicios, os estudos e as obras do repertorio pianístico que se consideren útiles para o desenvolvemento conxunto de capacidade musical e técnica do alumnado.
- Práctica de conxunto.

9.4.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística; a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de calificación contidos nesta programación didáctica; e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao largo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.4.3.1 Criterios de avaliación

- Ler textos musicais a primeira vista con fluidez e comprensión. Este criterio de avaliación pretende constatar a capacidade do alumnado

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

para se desenvolver cun certo grao de autonomía na lectura dun texto.

- Memorizar e interpretar textos musicais empregando a medida, articulación e fraseo adecuados ao seu contido. Este criterio de avaliación pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.
- Interpretar obras de acordo cos criterios do estilo correspondente. Este criterio de avaliación pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o tempo, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
- Describir logo dunha audición os trazos característicos das obras escoitadas. Con este criterio, preténdese avaliar a capacidade para percibir e relacionar cos coñecementos adquiridos os aspectos esenciais de obras que o alumnado poida entender segundo o seu nivel de desenvolvemento cognitivo e afectivo, aínda que non as interprete por seren novas para el ou por resultaren aínda inabordables pola súa dificultade técnica.
- Mostrar nos estudos e nas obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio de avaliación pretende verificar se o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía progresiva de traballo que lle permita valorar correctamente o seu rendemento.
- Interpretar en público, como solista e de memoria, obras representativas do seu nivel no instrumento, con seguridade e control da situación. Este criterio de avaliación trata de comprobar a capacidade de memoria e autocontrol, e o dominio da obra estudada. Así mesmo, pretende estimular o interese polo estudo e fomentar as capacidades de equilibrio persoal que lle permitan enfrontarse con naturalidade ante un público.
- Actuar como membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ou cantar, ao mesmo tempo que escoita e se adapta ao resto dos instrumentos ou das voces. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do alumnado para adaptar a súa precisión rítmica, dinámica, etc, á dos seus compañeiros ou compañeiras nun traballo común.

9.4.3.2 Mínimos esixibles

O alumno/a deberá presentar, entre as diferentes audicións do curso, un programa mínimo de **3 obras de estilos diferentes e un estudo** (aclaremos que se trata dun programa de mínimos, sendo conveniente que o alumno/a traballe en clase un repertorio maior). Como mínimo, unha das obras será interpretada de memoria.

O alumnado deberá participar como mínimo en tres audicións públicas, alomenos unha delas no auditorio.

9.4.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

A avaliación ten dúas vertentes:

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- **Avaliación continua:** O profesor/a valorará de forma constante o progreso do alumnado durante o curso, así como a súa actitude e asistencia, recollendo devandita información no caderno de aula.
- **Avaliación puntual:** Organizaranse audicións trimestrais a nivel de departamento, concertos de alumnado e audicións de aula, onde o profesor/a valorará a cantidade do traballo presentado e o comportamento do alumnado nestes eventos. No caso de que o alumnado non participe nunha das audicións do trimestre organizadas polo departamento, deberá interpretar na aula co seu profesor/a o repertorio traballado durante o correspondente periodo lectivo. Como rexistro desta avaliación utilizarase a folla de calibración (Ver anexo 12.4).

9.4.3.4 Criterios de cualificación

Á hora de avaliar ao alumnado teranse en conta os seguintes aspectos:

- **Amosar dominio técnico e interpretativo do repertorio:** Valorarase a adecuación ao contido da partitura (lectura, dixitacións, articulacións, control do ritmo, timbre, pedalización se é o caso…), a interpretación reflexiva e capacidade comunicativa das obras atendendo aos diferentes estilos (creatividade, comprensión musical, memorización…). Este aspecto suporá un **60% da nota trimestral.**
- **Demostrar traballo diario e actitude positiva na clase:** Valorarase a constancia e a calidade do estudo persoal na casa, o cumplimento dos obxectivos fixados semanalmente na aula, a audición e investigación das pezas ou compositores que se están a traballar, a actitude activa e receptiva na clase, etc. Este aspecto suporá o **10% da nota trimestral.**
- **Audicións:** Este aspecto suporá o **30% da nota trimestral.**

Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais:

Indicadores	Porcentaxe	Nota
1. **Interpretación**. Interpretar pezas e/ou obras aplicando os criterios estéticos correspondentes: comunicación, fraseo, expresividade, estilo, adecuación ao acompañamento/grupo, dificultade do repertorio, con dominio da lectura ritmica e melódica, dimámicas, tempo, agóxica, pulso, así como as articulacións e os adornos acordes ao estilo.	50%	
2. **Calidade do son.** Empregar un son de calidade (resoancia, claridade, limpeza, rango dinámico, precisión), así como recursos sonoros propios do seu nivel.	20%	
3. **Escenificación, lectura a vista,**		

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

improvisación e memoria. Respectar o protocolo escénico, adecuar a xestualidade a interpretación, demostrar autocontrol e solvencia na lectura a vista e/ou improvisación e interpretar de memoria.	10%	
4. Aspectos técnicos e/ou propios da materia. Empregar axeitadamente os recursos técnicos específicos das materias instrumentais, así como aqueles propios das materias individuais e de grupo.	20%	

9.4.3.5 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de toda as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de toda as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar

9.4.4 Medidas de recuperación

9.4.4.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Consistirá nunha proba onde o alumnado deberá presentar toda a materia estipulada no apartado de mínimos esixibles de cada curso sendo o profesorado o encargado de designar os contidos e as pezas a interpretar na proba.

9.4.4.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de piano terá dereito a unha proba extraordinaria. Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa Programación do curso no que se atope o alumno.

9.4.5 Recursos didácticos

Repertorio orientativo

Estudos

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Bertini, Henri. Estudios op. 100
- Burgmüller, Johann Friedrich. Estudios op. 100: n.º 10 Tierna Flor, n.º 11 Aguanieve, n.º 13 Consolación, n.º 14 La Estiriana, n.º 15 Balada, n.º 17 Charlatana, n.º 20 Tarantela, n.º 21 Armonía de loa ángeles, n.º 22 Barcarola, n.º 23 Retorno
- Carra, Manuel. Nuevo Método curso tercero
- Czerny, Carl. Estudios op. 636
- Dubernoy, J. B. 25 Elementary Studies op. 176
- Heller, Stephen. 25 Etudes op. 47
- Kirchner, Theodor. 100 Kleine Studen op. 71, Vol. I
- Lemoine, Henri. Estudios op. 37

Repertorio Barroco

- Bach, Johann Sebastian:

  I. Little Preludes and Fugues: Prelude BWV 924, Prelude BWV 924a, Prelude BWV 933, Prelude BWV 934, Prelude BWV 935, Prelude BWV 938, Prelude BWV 938, Prelude BWV 941, Prelude BWV 942, Prelude BWV 927, Prelude BWV 926, BWV 940, Ed. Wiener Urtext

  II. Two Part Inventions: n.º 1 BWV 772 ou BWV 772a, n.º 8 BWV 779
- Bach, Carl Philipp E. Polonesa BWV Anh.123 (en *Clavierbüchlein der Anna Magdalena Bach*), Ed. Wiener Urtext

Repertorio Clásico

- Diabelli, Anton. Sonatinas op. 151: nros. 1, 2
- Benda, George. Twelve Sonatinas ou 34 Sonatinas: n.º 1 Sonatina in A minor *Allegro*
- Beethoven, Ludwig V. Sonatina n.º 6 (Anh. 5 n.º 2)
- Clementi, Muzio. Sonatinas op. 36: nros. 2, 3, 4, 6
- Kuhlau, Friedrich. Piano Sonatinas op. 20: n.º 1; Piano Sonatinas op. 88: n.º 1, n.º 2
- Haydn, Joseph. Piano Sonatas: n.º 1 Hob. XVI:8; n.º 2 Hob. XVI:7; n.º 5 Hob. XVI:11; n.º 9 Hob. XVI:4
- Dussek, Jan Ladislav. 6 Piano Sonatinas op.20: n.º 1

Repertorio Romántico e Escolas Nacionais

- Schumann, Robert:

  I.Album for the Young op. 68: n.º 10 The Merry Peasant returning for work, n.º 11 Siciliano, n.º 12 Servat Rupert, n.º 14 A Little Study, n.º 28 In Memory, n.º 35 Mignon

  II.Kinderszenen op. 15: n.º 1 A Tale of Distant Lands
- Kirchner, Theodor. Neue Kinderszenen op. 55

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Tchaikowsky, Piotr Ilich. Childrem's Album op. 39
- Heller, Stephen. Notenbuch Fur Klein Und Gross op. 138
- Granados, Enrique. Cuentos de la Juventud DLR IV:2: Cuento Viejo, Viniendo de la Fuente, Dedicatoria, El Fantasma
- Gurlitt, Cornelius. Albumleaves for the Young op. 101
- Grieg, Edvard. Liric Pieces op. 12

Moderno:

- Bartók, Béla.:

  I.Mikrokosmos 3 Sz. 107: desde o n.º 76

  II.For children Sz. 42 vol. 1

  III.Ten Easy Pieces Sz. 39
- Elgar, Edward. Sonatina for Piano
- Honegger C.C. (coord.). Álbum de Colien: Janeira de Jorge Peixinho; Pins de Albert Sardá
- Kabalevsky, Dmtri. 30 Pieces for Children op. 27; 24 Pieces for Children op. 39
- Casella, Alfredo. 11 Pezzi infantile
- Khachaturian, Aram. Children's Album vol. 1 e vol. 2
- Prokófiev, Serguéi. Music for Children op. 65
- Stravinsky, Igor. Les cinq doigts, K037
- Shostakóvich, Dmtri. Children's Notebook op. 69
- Corea, Chick. Children´s songs

Bibliografía:

Guías de repertorio

- Hinson et al. Guide to the Pianist's Repertoire, Ed. Indina University Press
- Margrath, Jane. The Pianist's guide to standard teaching and performance literature, Ed. ALF
- Wolters, Klaus. Handbuch der Klavierliteratur zu zwei Händen, Ed. Atlantis Musikbuch

Libros específicos

- Banowetz, Joseph. El pedal pianístico: técnicas y uso, Ed. Pirámide
- Chiantore, Luca. Historia de la técnica pianística, Ed. Alianza Música
- Cortot, Alfred. Aspectos de Chopin, Ed. Alianza Música
- Deschaussess, Monique. El intérprete y la música, Ed. Rialp
- Rattalino, Piero. Historia del piano, Ed. SpanPress

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Ferguson, Howard. La interpretación de los instrumentos de teclado del siglo XIV al XIX, Ed. Alianza Música
- Neuhaus, Heinrich. El arte del piano, Ed. RM
- Nieto, Albert. La digitación pianística, Ed. Mira
- Nieto, Albert. El pedal de resonancia: el Alma del piano, E. Boileau
- Rosen, Charles. Las sonatas para piano de Beethoven, Ed. Alianza Música
- Schonberg, Harold C. Los grandes pianistas, Ed. Javier Vergara

Psicología

- Dalia, Guillermo. Cómo ser feliz si eres músico o tienes uno cerca, Ed. MundiMúsica
- Dalia, Guillermo. Cómo superar la ansiedad escénica en músicos, Ed. Mundimúsica

9.5 Curso: 1º de grao profesional

9.5.1 Obxectivos

Desenvolveranse no alumnado as seguintes capacidades:

- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes en distintos períodos da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.
- Desenvolver a técnica de interpretación de diferentes planos sonoros ou entramado polifónico de dúas ou tres voces (especialmente no repertorio barroco).
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar por sí mesmo os diversos problemas de ex- ecución que poidan presentarse relativos a dixitación, pedalización, fraseo, dinámica.
- Dominar progresivamente a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel.
- Demostrar seguridade, comunicación e soltura na interpretación das

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

obras do programa en público.

9.5.2 Contidos

- Estudo en profundidade da dixitación e a súa problemática.
- Desenvolvemento e perfeccionamento de toda a gama de modos de ataque.
- A utilización progresivamente maior do peso do brazo como principal fonte de forza e de control da sonoridade.
- A dinámica, a precisión na realización das diversas indicacións que a ela se refiren e o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes.
- A utilización dos pedais e a potenciación que experimentaron os seus recursos na evolución da escritura pianística.
- O fraseo e a súa adecuación aos diferentes estilos; ligado a iso, o desenvolvemento da cantabilidade no piano.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ao coñecemento das súas grafías e efectos.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- Práctica da lectura a vista.
- Desenvolvemento de acompañamentos. Improvisación melódica sobre unha base armónica.
- Análise das obras que se interpretan como base para unha memorización consciente e segura do texto, non meramente mecánica e intuitiva.
- Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas versións.
- Participación en audicións públicas interpretando obras de diferentes estilos.

9.5.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística; a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica; e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

largo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.5.3.1 Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución pianística. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indis- pensables esforzos musculares que require a execución pianística e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- Demostrar sensibilidade auditiva no uso das posibilidades sonoras do piano. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquira o alumnado na lectura a primeira vista así como a súa desenvoltura para abordar a improvisación no instru- mento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras das distintas épocas e estilos. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e a capacidade autocrítica.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madureza da súa personalidade artística.

9.5.3.2 Mínimos esixibles

- O alumno/a deberá presentar, entre as diferentes audicións do curso, un programa mínimo de **3 obras de estilos diferentes e un estudo** (aclaremos que se trata dun programa de mínimos, sendo conveniente que o alumno/a traballe en clase un repertorio maior).
- Como mínimo, unha das obras será interpretada de memoria.
- O alumnado deberá participar como mínimo en tres audicións públicas, alomenos unha delas no auditorio.

9.5.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

A avaliación ten dúas vertentes:

- **Avaliación continua:** O profesor/a valorará de forma constante o progreso do alumnado durante o curso, así como a súa actitude e asistencia, recollendo devandita información no caderno de aula.
- **Avaliación puntual:** Organizaranse audicións trimestrais a nivel de departamento, concertos de alumnado e audicións de aula, onde o profesor/a valorará a cantidade do traballo presentado e o comportamento do alumnado nestes eventos. No caso de que o alumnado non participe nunha das audicións do trimestre organizadas polo departamento, deberá interpretar na aula co seu profesor/a o repertorio traballado durante o correspondente periodo lectivo. Como rexistro desta avaliación utilizarase a folla de calibración (Ver anexo 12.4).

9.5.3.4 Criterios de cualificación

Á hora de avaliar ao alumnado teranse en conta os seguintes aspectos:

- **Amosar dominio técnico e interpretativo do repertorio:** Valorarase a adecuación ao contido da partitura (lectura, dixitacións, articulacións, control do ritmo, timbre, pedalización se é o caso…), a interpretación reflexiva e capacidade comunicativa das obras atendendo aos diferentes estilos (creatividade, comprensión musical, memorización…). Este aspecto suporá un **60% da nota trimestral.**
- **Demostrar traballo diario e actitude positiva na clase:** Valorarase a constancia e a calidade do estudo persoal na casa, o cumplimento dos obxectivos fixados semanalmente na aula, a audición e investigación das pezas ou compositores que se están a traballar, a actitude activa e receptiva na clase, etc. Este aspecto suporá o **10% da nota trimestral.**
- **Audicións:** Este aspecto suporá o **30% da nota trimestral.**

Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais:

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Indicadores	Porcentaxe	Nota
1. **Interpretación**. Interpretar pezas e/ou obras aplicando os criterios estéticos correspondentes: comunicación, fraseo, expresividade, estilo, adecuación ao acompañamento/grupo, dificultade do repertorio, con dominio da lectura ritmica e melódica, dimámicas, tempo, agóxica, pulso, así como as articulacións e os adornos acordes ao estilo.	50%	
2. **Calidade do son.** Empregar un son de calidade (resoancia, claridade, limpeza, rango dinámico, precisión), así como recursos sonoros propios do seu nivel.	20%	
3. **Escenificación, lectura a vista, improvisación e memoria.** Respectar o protocolo escénico, adecuar a xestualidade a interpretación, demostrar autocontrol e solvencia na lectura a vista e/ou improvisación e interpretar de memoria.	10%	
4. **Aspectos técnicos e/ou propios da materia**. Empregar axeitadamente os recursos técnicos específicos das materias instrumentais, así como aqueles propios das materias individuais e de grupo.	20%	

9.5.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de toda as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de toda as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar

9.5.5 Medidas de recuperación

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

9.5.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Consistirá nunha proba onde o alumnado deberá presentar toda a materia estipulada no apartado de mínimos esixibles de cada curso sendo o profesorado o encargado de designar os contidos e as pezas a interpretar na proba.

9.5.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de piano terá dereito a unha proba extraordinaria. Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa Programación do curso no que se atope o alumno.

9.5.6 Recursos didácticos

Repertorio Orientativo

Estudos

- Bertini, Henri. 25 Estudios op. 100: n.º 3 Andantino, n.º 4 Movimento di Valzer, n.º 7 Allegretto; 24 Estudios para piano op. 29: n.º 2 Aria, n.º 8 Allegretto; Ed. Boileau
- Burgmüller, Johann Friedrich. Estudios para piano op. 100: n.º 24 La Golondrina, n.º 25 La caballeria, Ed. Boileau
- Concone, Giuseppe. 25 Ètudes mèlodiques op. 24: n.º 10 Moderato, Imslp
- Cornick, Mike. 20 Piano Studies in classical, jazz and popular styles: n.º 1 Arpeggiation, Ed. Universal
- Czerny, Carl. 100 Ejercicios para piano op. 139: n.º 54 Moderato; Escuela de la Velocidad op. 299: n.º 1 Presto, n.º 2 Molto Allegro, n.º 4 Presto; Pequeños Estudios de Velocidad, op. 636: n.º 3 Allegro Vivace, n.º 5 Allegro, n.º 10 Allegro, n.º 17 Allegro vivo e scherzoso, n.º 21 Allegro vivo, Ed. Boileau
- Godard, Benjamin. Studies for Children op.149 Book 1: n.º 2 Marche des Garçonnetes, n.º 4 Balancelle, Ed. ABRSM
- Granados, Enrique. Siete Estudios DLR IV:4: Estudio n.º 3 en Mi Mayor, Estudio n.º 4 en Reb Mayor (en *Pedagógicas 1*), Ed. Urtext Boileau
- Heller, Stephen. 25 Melodic Studies op. 45: n.º 10 Vesper Song; 30 Progressive Studies op. 46: n.º 1 Allegro Assai, n.º 10 Moderato, n.º 11 Andantino; 25 Studies op. 47: n.º 5 Allegretto poco agitato, n.º 7 Vivace, n.º 15 Adagio, Ed. Universal
- Kirchner, Theodor. 100 Kleine Studen op. 71, vol. I: n.º 17 Moderato, n.º 22 Poco allegro, n.º 29 Moderato, Imslp
- Lemoine, Henri. Estudios Infantiles op. 37: n.º 8 Allegro moderato, n.º 28 Allegretto, n.º 37 Moderato, n.º 47 Andantino, Ed. Boileau

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Repertorio Barroco

- Bach, Johann Sebastian. Two Part Inventions; Little Preludes and Fuguettas: Prelude BWV, Prelude 924, Prelude BWV 940, Ed. Henle Verlag
- Bach, Johann Christoph Friedrich. Musikalische Nebenstunden: Solfeggio in D Major, Imslp
- Cimarosa, Domenico. Sonata in G C.34 (en *Encore! Book 1, Jane Magrath's Edition*), Ed. Alfred
- Fiocco, Joseph-Hector. Pièces de clavecin op. 1: Andante, Ed. ABRSM
- Hasse, Johann Adolph. Polonoise BWV Anh. 130 (en *Clavierbüchlein der Anna Magadalena Bach, ed. de Naoyuki Taneda*), Ed. Wiener Urtext
- Händel, Georg Friedrich:

  I. Easy Piano Pieces and Dances: n.º 10 Entrée g-Moll HWV 453/2, n.º 12 Toccata in G minor HWV 586, Ed. Bärenreiter

  II. Keyboard Works IV: Allemande in A minor HWV 478, Ed. Bärenreiter Urtext
- Krebs, Johann Ludvig. Clavier-Übung 1: Praeambulum supra Jesu, meine Freude KWV 502, Imslp
- Scarlatti, Domenico. Sonata K 32, Ed. EMB

Repertorio Clásico

- Attwood, Thomas. Four Sonatinas: n.º 4 in D Theme and Variations, Ed. ABRSM
- Beethoven, Ludwig V. Bagatellen op. 33: n.º 3; op. 119: nros. 3 e 4; 12 Minuets WoO 7: nros. 1, 4, 7; 12 German Dances WoO 8: n.º 12; 6 Minuets WoO 10: nros. 1, 5; 12 German Dances WoO 13: nros. 1, 11; Ed. Henle Verlag
- Clementi, Muzio. Six Piano Sonatinas op. 36: n.º 3, Ed. Henle Verlag
- Dussek, Jan Ladislav:

  I. 6 Sonatinas op. 20: nros. 1 e 2, Ed. Boileau

  II. Douze Études Mélodiques (12 Leçons progressives): n.º 2 Andante Sostenuto, Imslp
- Haydn, Joseph. Piano Sonatas: Hob. XVI:7; Hob. XVI:8; Hob. XVI:9; Hob. XVI:G1; Hob. XVI:1; Hob. XVI:2; Hob. XVI:10, Ed. Wiener Urtext
- Mozart, Wolfgang Amadeus:

  I. Marche funèbre del Signor Maestro Contrapunto KV 453a, Ed. Henle Verlag

  II. 2 Klavierstücke 1a e 1b KV deest; Londoner Skizzenbuch KV 15: KV 15o, KV 15q, KV 15KK; 8 Menuette KV 315a: n.º 1 (en *Mozart Klavierstücke Band 1*) Ed. Wiener Urtext

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Vanhal, Johann Baptist. 12 Easy and Progressive Sonatinas: Sonatina XII

Repertorio Romántico e Escolas Nacionais

- Chopin, Frédéric:

  I.2 Bourrées KK VIIb (as dúas); Cantabile KK IVb/6; Walzer in A minor KK IVb/11, op. Posth. (*Urtext Primo vol. 5*), Ed. Wiener Urtext

  II.Polonaise KK IVa n.º 1, Ed. Henle Verlag

  III.Andantino “Wiosna” B. 117, Imslp

- Granados, Enrique. Cuentos de la Juventud DLR IV:2 (en *Pedagógi- cas 1*): Dedicatoria, La Mendiga, La Huérfana; Bocetos DLR IV:10 (en *Pedagógicas 1*): La Campana de La Tarde; Escenas Románticas DLR V:7 (en *Románticas 2*): n.º 2 Berceuse; Apariciones: Valses románti- cos DLR VII:5 (en *Valses 2*): n.º 0 Presto, n.º 10 Vals Vienés, Ed. Ur- text Boileau
- Grieg, Edvard. Liric Pieces op.12: n.º 1 Arietta, n.º 3 Watchaman’s Song, n.º 5 Folksong, n.º 8 Patriotic Song; op.38: n.º 9 Vals; op. 68: n.º 2 Grandmother’s Minuet, Ed. Henle Verlag
- Heller, Stephen:

  I.Notenbuch Fur Klein Und Gross op. 138: n.º 4 Chasseur en Herbe, n.º 6 Étude, n.º 9 Curieuse historie, n.º 13 Adieu du chasseur, Ed. Universal

  II.Thirty-Two Preludes op. 119 “Preludes for Lilli”: n.º 1, Imslp

  III.Kinderszenen op. 124: n.º 1 Andantino con molto espressione, Imslp

- Hummel, Johann Nepomuk. Six pièces très faciles op. 42: n.º 2 Alle- gro, n.º 3 Tempo di Minuetto; Variationen über ein Thema von Vogler op. 42 (en *Urtext Primo vol. 3*) Ed. Wiener Urtext
- Kirchner, Theodor:

  I.Preludes op. 60: n.º 1 Plauderei (*Urtext Primo vol. 4*), Ed. Wiener Urtext

  II.Miniatures op. 62: n.º 5 Ziemling lagsam, n.º 12 Lebhaft, n.º 15 Animato; New Scenes oh Childhood: n.º 19 Poco vivace, n.º 20 Allegretto, n.º 25 Moderato, Ed. ABRSM

- Liszt, Franz. La cloche sonne S. 238, (en *Urtext Primo vol. 5*), Ed. Wiener Urtext
- Schubert, Franz. 20 Minuets D 41; 2 Scherzos D 593: n.º 1 Allegretto; 15 Waltzes op. 9 D 365; 12 Waltzes op. 18 D 145; 16 German Dances and two Ecossaises op. 33 D 783; 12 Wiener Deustche D 128; Minuet D 334; Minuet D 600; German Dance D 722, Ed. Henle Verlag
- Schumann, Robert. Album for the Young op. 68: nº. 12 Servant Rupert, n.º 15 Spring Song, n.º 21, n.º 22 Roundelay, n.º 24 Harvest Song e n.º 26; Kinderszenen op. 15: n.º 1 A Tale of Distant Lands; Album Leaves

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

(Albumblätter) op. 124: n.º 4 Walzer, n.º 6 Wiegenliedchen; Three Piano Sonatas for the Young op. 118: da n.º 1 (*Keepsake for Julie*) o n.º 1 Allegro ou o n.º 4 Rondoletto, da n.º 3 (*Dedicated to Marie*) o n.º 4 A Child's Dream, Ed. Henle Verlag

- Tchaikovsky, Piotr Ilich Album for the Young op. 39: n.º 10 Polka, n.º 21 Sweet Dreams, Ed. Wiener Urtext
- Sibelius, Jean. Bagatelles op. 34: n.º 8 Jouer de Harpe, Ed. Breitkopf & Härtel
- Weber, Carl Maria v. 10 Deutsche Tänze op. 4 / J.15: n.º 8, Ed. Schott

Repertorio do Século XX e XXI

- Adair, Yvonne. Three Preludes for the left hand: n.º 1 Moderato, n.º 2 Andante, n.º 3 Allegro, Ed. JW
- Albéniz, Isaac. Recuerdos de viaje op. 71: n.º 6 Rumores de la Caleta, Ed. Unión Musical Española
- Bacewicz, Grazyna. Children's Suite: Prelude, March, Waltz, Ed. PWM
- Bartók, Béla. Mikrokosmos 4 Sz. 107: n.º 97 Notturno, n.º 99 Crossed Hands, n.º 100 In the Style of a Folksong, n.º 104 Wandering through, n.º 112 Variations on a Folk Tune, n.º 118 Triplets in 9/8 Time; Ten Easy Pieces Sz. 39: n.º 3 Slovakian Boys' Dance, n.º 5 Evening in Transivania; For Children Sz. 42: vol.1 n.º 10 Children's Dance, n.º 17 Round Dance, n.º 19, n.º 20 Drinking Song, n.º 21, n.º 29 Pentatonic Tune, n.º 38 Winter Solstice Song, Ed. Boosey & Hawkes
- Bloch, Ernest. Enfantines B.49: n.º 4 Elves, Ed. Carl Fisher
- Bonis, Mel. Scenes Enfantines op. 92: n.º 1 Aubade, Imslp
- Bortkiewicz, Sergei. Andersen's Fairy Tales (A musical Picture Book) op. 30: n.º 3 The Hardy Tim Soldier, Imslp
- Carroll, Walter. In Southern Seas: The Reef, Ed. Forsyth
- Casella, Alfredo. 11 Pezzi Infantili: n.º XI Galop Final, Ed. Universal
- Corea, Chick. Children's Songs, Ed. Schott
- Cornick, Mike. Clever Cat goes on Safari: Safari Samba, Ed. Universal
- Debussy, Claude. The Little Negro L. 114, Ed. Henle Verlag
- Donkin, Christine. Imprints: Earthrise, A Kitten's Agenda, Ed. Leading-Note
- Donostia, Aita. Preludios vascos: n.º 9 Seask' aldean eresiz ("Canción de cuna / Canción de berce"), n.º 14 Irulea ("La hilandera / A fiandeira"), n.º 21 Zozo-Dantza ("Danza del Mirlo / Danza do Merlo"), Ed. Casa Erviti / Imslp
- Elgar, Edward. Sonatina for Piano, Ed. Music Vault
- Garscia, Janina. Sketches op. 56: Fantasie, Little Scherzo, A Study, A Typanum, Ed. PWM

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Gedike, Alexander. 10 Miniatures en forme d'Etudes op. 8: n.º 2 Miniature, Imslp
- Gillock, William:

  I. Holiday in Paris, Ed. Schirmer

  II. Carnival in Rio, Arabesque Sentimentale (en *Recital Collection*) Ed. Hal Leonard

  III. Liric Preludes in Romantic Stile: Forest Murmurs, Dragon Fly, Ed. Alfred
- Kabalevsky, Dmtri. 30 Pieces for Children op. 27: n.º 12 Toccatina, n.º 13 A Little Prank, n.º 20 Fairy Tale, n.º 21 The Chase, n.º 23 Storm; Children's Dreams op. 88: n.º 2 Who Will Win The Argument, Ed. Sikorski
- Khachaturian, Aram. Children's Album vol. 1: n.º 4 Birthday, n.º 5 Study, n.º 6 Musical Portrait; vol. 2: n.º 4 Barssik the Cat, Ed. Sikorski
- Le Flem, Paul. Sept Pièces Efantines: n.º VII Bigoundes, Imslp
- Linn, Jennifer. Les Petites Images: Astéroïdes, Le frelon furieux, Ed. Hal Leonard
- Lutoslawski, Witold. Melodie Ludowe (*Melodías Folclóricas*): n.º 12 The Schoolmaster, Ed. Chester
- Martinu, Bohuslav. Puppets H. 137: n.º 1 Columbine Dances, Ed. Bärenreiter
- MacDowell, Edward. Woodland Sketches op. 51: n.º I To a Wild Rose, n.º III At and old Trysting-Place, Ed. Schirmer
- Maykapar, Samuil. Novelettes mignonnes op. 8: n.º 5 Chez le forgeron, Imslp
- Mier, Martha. Jazz, Rags & Blues Book 2: Red Rose Rendezvous, Jelly Bean Rag, Ed. Alfred
- Milne, Elissa. Little Peppers: Peas in a Pod; Even More Little Peppers: Larriquin, Ed. Faber *ff* Music
- Nevada, George. Romantic Impressions: Ninette's Musette, Ed. Schoot Popular Music
- Norton, Christopher. Microjazz Collection 2: n.º 29 Samba; Microjazz Collection 3: n.º 5 Dreaming, Ed. Boosey & Hawkes
- Pärt, Arvo. Für Anna Maria, Ed. Universal
- Prokófiev, Serguéi. Twelve Easy Pieces op. 65: n.º 2 Promenade, n.º 4 Tarantelle, Ed. Boosey & Hawkes
- Schmitz, Manfred. 25 Jazz-Inventionen für Klavier: n.º 1 Jazz-Invention, Ed. DVFM
- Vandall, Robert D. Preludes: n.º 1 Brilliant; Modes and Moods: n.º 4 Lydian Nocturne (Lydian mode), Ed. Alfred

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Bibliografía

Guías de repertorio

- Hinson et al. Guide to the Pianist's Repertoire, Ed. Indina University Press
- Margrath, Jane. The Pianist's guide to standard teaching and performance literature, Ed. Alfred
- Wolters, Klaus. Handbuch der Klavierliteratur zu zwei Händen, Ed. Atlantis Musikbuch

Libros específicos

- Banowetz, Joseph. El pedal pianístico: técnicas y uso, Ed. Pirámide
- Chiantore, Luca. Historia de la técnica pianística, Ed. Alianza Música
- Cortot, Alfred. Aspectos de Chopin, Ed. Alianza Música
- Deschaussées, Monique. El intérprete y la música, Ed. Rialp
- Rattalino, Piero. Historia del piano, Ed. SpanPress
- Ferguson, H. La interpretación de los instrumentos de teclado del siglo XIV al XIX, Ed. Alianza Música
- Neuhaus, H. El arte del piano, Ed. RM
- Nieto, Albert. La digitación pianística, Ed. Mira
- Nieto, Albert. El pedal de resonancia: el Alma del piano, E. Boileau
- Rosen, Charles. Las sonatas para piano de Beethoven, Ed. Alianza Música
- Schonberg, Harold C. Los grandes pianistas, Ed. Javier Vergara

Psicología

- Dalia, Guillermo. Cómo ser feliz si eres músico o tienes uno cerca, Ed. MundiMúsica
- Dalia, Guillermo. Cómo superar la ansiedad escénica en músicos, Ed. Mundimúsica

9.6 Curso: 2º de grao profesional

9.6.1 Obxectivos

- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes en distintos períodos da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista e aplicar con au-

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

tonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.

- Perfeccionar a técnica de interpretación de diferentes planos sonoros e de entramado polifónico de dúas ou tres voces.
- Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar por sí mesmo os diversos problemas de ex- ecución que poidan presentarse relativos a dixitación, pedalización, fraseo, dinámica.
- Dominar no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel.
- Demostrar seguridade, comunicación e soltura na interpretación das obras do programa en público.

9.6.2 Contidos

- Estudo en profundidade da dixitación e a súa problemática.
- Desenvolvemento e perfeccionamento de toda a gama de modos de ataque.
- A utilización progresivamente maior do peso do brazo como principal fonte de forza e de control da sonoridade.
- A dinámica, a precisión na realización das diversas indicacións que a ela se refiren e o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes.
- A utilización dos pedais e a potenciación que experimentaron os seus recursos na evolución da escritura pianística.
- Fraseo e a súa adecuación aos diferentes estilos; ligado a iso, o desenvolvemento da cantabilidade no piano.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ao coñecemento das súas grafías e efectos.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- Práctica da lectura a vista.
- Desenvolvemento de acompañamentos. Improvisación melódica sobre unha base armónica.
- Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas versións.
- Análise das obras que se interpretan como base para unha memorización consciente e segura do texto, non meramente mecánica e intuitiva.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Participación en audicións públicas interpretando obras de diferentes estilos.

9.6.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística; a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica; e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao largo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.6.3.1 Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución pianística. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indis- pensables esforzos musculares que require a execución pianística e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- Demostrar sensibilidade auditiva no uso das posibilidades sonoras do piano. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquira o alumnado na lectura a primeira vista así como a súa desenvoltura para abordar a improvisación no instru- mento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras das distintas épocas e estilos. Trátase de avaliar o

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.

- Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e a capacidade autocrítica.
- Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madureza da súa personalidade artística.

9.6.3.2 Mínimos esixibles

- O alumno/a deberá presentar, entre as diferentes audicións do curso, un programa mínimo de **3 obras de estilos diferentes e un estudo** (aclaremos que se trata dun programa de mínimos, sendo conveniente que o alumno/a traballe en clase un repertorio maior).
- Como mínimo, unha das obras será interpretada de memoria.
- O alumnado deberá participar como mínimo en tres audicións públicas, alomenos unha delas no auditorio.
- **Recital**:
    - Os alumnos/as deste curso deberán interpretar, en audición pública e no último trimestre, unha selección de **tres obras de diferentes estilos** programadas durante o curso (unha delas, polo menos, de memoria), co fin de avaliar a calidade do traballo realizado e as súas aptitudes para afrontar o curso seguinte.
    - Este recital será calificado e suporá o **30% da nota** do terceiro trimestre.
    - Todos os profesores/as que impartan este 2º curso de piano de GP estarán presentes no recital na medida do posible, sempre e cando non estea unicamente o profesor/a titor/a.

9.6.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

A avaliación ten dúas vertentes:

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- **Avaliación continua:** O profesor/a valorará de forma constante o progreso do alumnado durante o curso, así como a súa actitude e asistencia, recollendo devandita información no caderno de aula.
- **Avaliación puntual:** Organizaranse audicións trimestrais a nivel de departamento, concertos de alumnado e audicións de aula, onde o profesor/a valorará a cantidade do traballo presentado e o comportamento do alumnado nestes eventos. No caso de que o alumnado non participe nunha das audicións do trimestre organizadas polo departamento, deberá interpretar na aula co seu profesor/a o repertorio traballado durante o correspondente periodo lectivo. Como rexistro desta avaliación utilizarase a folla de calibración (Ver anexo 12.4).

9.6.3.4 Criterios de cualificación

Á hora de avaliar ao alumnado teranse en conta os seguintes aspectos:

- **Amosar dominio técnico e interpretativo do repertorio:** Valorarase a adecuación ao contido da partitura (lectura, dixitacións, articulacións, control do ritmo, timbre, pedalización se é o caso…), a interpretación reflexiva e capacidade comunicativa das obras atendendo aos diferentes estilos (creatividade, comprensión musical, memorización…). Este aspecto suporá un **60% da nota trimestral.**
- **Demostrar traballo diario e actitude positiva na clase:** Valorarase a constancia e a calidade do estudo persoal na casa, o cumprimento dos obxectivos fixados semanalmente na aula, a audición e investigación das pezas ou compositores que se están a traballar, a actitude activa e receptiva na clase, etc. Este aspecto suporá o **10% da nota trimestral.**
- **Recital:** Este aspecto suporá o **30% da nota trimestral.**

Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais:

Indicadores	Porcentaxe	Nota
1. **Interpretación**. Interpretar pezas e/ou obras aplicando os criterios estéticos correspondentes: comunicación, fraseo, expresividade, estilo, adecuación ao acompañamento/grupo, dificultade do repertorio, con dominio da lectura ritmica e melódica, dimámicas, tempo, agóxica, pulso, así como as articulacións e os adornos acordes ao estilo.	50%	
2. **Calidade do son.** Empregar un son de calidade (resoancia, claridade, limpeza, rango dinámico, precisión), así como recursos sonoros propios do seu nivel.	20%	
3. **Escenificación, lectura a vista,**		

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

improvisación e memoria. Respectar o protocolo escénico, adecuar a xestualidade a interpretación, demostrar autocontrol e solvencia na lectura a vista e/ou improvisación e interpretar de memoria.	10%	
4. **Aspectos técnicos e/ou propios da materia**. Empregar axeitadamente os recursos técnicos específicos das materias instrumentais, así como aqueles propios das materias individuais e de grupo.	20%	

9.6.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de toda as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de toda as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar

9.6.5 Medidas de recuperación

9.6.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Consistirá nunha proba onde o alumnado deberá presentar toda a materia estipulada no apartado de mínimos esixibles de cada curso sendo o profesorado o encargado de designar os contidos e as pezas a interpretar na proba.

9.6.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de piano terá dereito a unha proba extraordinaria. Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa Programación do curso no que se atope o alumno.

9.6.6 Recursos didácticos

Repertorio Orientativo

Estudos

- Bertini, Henri. 25 Estudios op. 100: n.º 3 Andantino, n.º 4 Movimento di Valzer, n.º 7 Allegretto; 24 Estudios para piano op. 29: n.º 2 Aria, n.º 8

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Allegretto; Ed. Boileau

- Burgmüller, Joahann Friedrich. Estudios para piano op. 100: n.º 24 La Golondrina, n.º 25 La caballeria; 18 Estudios de Estilos op. 109, Ed. Boileau
- Concone, Giuseppe. 25 Ètudes mèlodiques op. 24: n.º 9 Allegretto animato, n.º 12 Andante cantabile, Imslp
- Czerny, Carl. 100 Ejercicios para piano op. 139: n.º 57 Allegro vivace; Escuela de la Velocidad op. 299: n.º 1 Presto, n.º 2 Molto Allegro, n.º 4 Presto; Pequeños Estudios de Velocidad, op. 636: n.º 3 Allegro Vivace, n.º 5 Allegro, n.º 10 Allegro, n.º 17 Allegro vivo e scherzoso, n.º 21 Allegro vivo, Ed. Boileau
- Godard, Benjamin. Studies for Children op.149 Book 1: n.º 2 Marche des Garçonnetes, n.º 4 Balancelle, Ed. ABRSM
- Granados, Enrique. Seis Estudios Expressivos DLR IV:5: Estudio n.º 3 "El Caminante" (en *Pedagógicas 1*); Siete Estudios DLR IV:4: Estudio n.º 5 en Sol Mayor (en *Pedagógicas 1*), Ed. Urtext Boileau
- Heller, Stephen. 25 Melodic Studies op. 45: n.º 2 The Avalanche, n.º 10 Vesper Song; 30 Progressive Studies op. 46: n.º 1 Allegro Assai, n.º 10 Moderato, n.º 11 Andantino; 25 Studies op. 47: n.º 5 Allegretto poco agitato, n.º 7 Vivace, n.º 15 Adagio, Ed. Universal
- Kirchner, Theodor. 100 Kleine Studen op. 71, vol. I: n.º 17 Moderato, n.º 22 Poco allegro, n.º 29 Moderato, Imslp
- Lemoine, Henri. Estudios Infantiles op. 37: n.º 8 Allegro moderato, n.º 11 Mouvement de Valse, n.º 13 Mouvement de Valse, n.º 22 Moderato, n.º 28 Allegretto, n.º 37 Moderato, n.º 47 Andantino, Ed. Boileau

Repertorio Barroco

- Bach, Johann Sebastian. Two Part Inventions; Little Preludes and Fuguettas: BWV 935, BWV 938, BWV 940, Ed. Wiener Urtext
- Cimarosa, Domenico. Sonata in G C.34 (en *Encore! Book 1, Jane Magrath's Edition*), Ed. Alfred Sonata n.º 17 in Eb C. 37 (en *Cimarosa: Sonatas Book 2*) Ed. Broekmans & Van Poppel
- Couperin, François. Rondeau BWV Anh. 183 (en *Clavierbüchlein der Anna Magdalena Bach*), Ed. Wiener Urtext
- Fiocco, Joseph-Hector. Pièces de clavecin op. 1: Andante, Ed. ABRSM
- Hasse, Johann Adolph. Polonoise BWV Anh. 130 (en *Clavierbüchlein der Anna Magadalena Bach, ed. de Naoyuki Taneda*), Ed. Wiener Urtext
- Händel, Georg Friedrich:

  I. Easy Piano Pieces and Dances: n.º 12 Toccata in G minor HWV 586, Ed. Bärenreiter

  II. Keyboard Works IV: Allemande in A minor HWV 478, Ed. Bärenreiter Urtext

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Krebs, Johann Ludvig. Clavier-Übung 1: Praeambulum supra Jesu, meine Freude KWV 502, Imslp
- Rameau, Jean-Philippe: La Joyeuse (na *Suite in D major RCT 3*), Imslp

Repertorio Clásico

- Attwood, Thomas. Four Sonatinas: n.º 4 in D Theme and Variations, Ed. ABRSM
- Beethoven, Ludwig v. Bagatellen op. 119: nros. 1, 9 e 11; op. 126: n.º 5; Piano Sonatas op. 49: n.º 2; 12 Minuets WoO 7: nros. 1, 4, 7; 12 German Dances WoO 8: n.º 11; 6 Minuets WoO 10: nros. 1, 5; 12 German Dances WoO 13: n.º 1; 6 Piano Variations on the Swiss Song "Es hätt e' Buur e' Töchterli" WoO 64, Ed. Henle Verlag
- Clementi, Muzio. Six Piano Sonatinas op. 36: n.º 6; Ed. Henle Verlag
- Dussek, Jan Ladislav:

  I.6 Sonatinas op. 20: nros. 1 e 2, Ed. Boileau

  II.12 Estudios Melódicos: n.º 5 Air Russe Varié, Imslp
- Haydn, Joseph. Piano Sonatas Hob. XVI:1; Hob. XVI:4; Hob. XVI:10; Hob. XVI:12; Hob. XVI:13, Ed. Wiener Urtext
- Mozart, Wolfgang Amadeus:

  I.Marche funèbre del Signor Maestro Contrapunto KV 453a, Ed. Henle Verlag;

  II. Notenbuch für Nannerl: Andante in F-Dur KV 6/2, Klavierstück KV 9b; 2 Klavierstücke 1a e 1b KV deest; Londoner Skizzenbuch KV 15: KV 15o, KV 15q, KV 15 v, KV 15dd, KV 15KK; Thema in Es-Dur von Christoph Willibald Gluck (versión para piano) KV 236; 8 Menuette KV 315a: n.º 3 (en *Mozart Klavierstücke Band 1*) Ed. Wiener Urtext

Repertorio Romántico e Escolas Nacionais**:**

- Chopin, Frédéric:

  I.Cantabile in B KK IVb/6; Mazurkas op. 67: n.º 2 cantabile; Mazurkas op. 68: n.º 3; Mazurkas op. 7: n.º 4/a; Sostenuto in E Flat, KK IV/b 10; Walzer in A minpr KK IVb/11, op. Posth (en *Urtext Primo vol. 5*), Ed. Wiener Urtext

  II.Polonaise KK IIa n.º 1; Polonaise KK IVa n.º 1, Ed. Henle Verlag
- Glinka, Mijáil. Mazurka in C minor, Ed. Editio Musica Budapest
- Grieg, Edvard. Liric Pieces op. 12: n.º 1 Arietta, n.º 4 Fairy Dance, n.º 6 Norwegian, n.º 7 Album Leaf; op. 38: n.º 1 Berceuse, n.º 7 Waltz, n.º 4; op. 65 n.º 2: Peasant's Song; Op. 68 No. 5, Ed. Henle Verlag
- Heller, Stephen:

  I.Notenbuch Für Klein Und Gross op. 138: n.º 2 Doux Reproches, n.º 11 Ses camarades le consolent, n.º 24 Elfes 2, Ed. Universal

  II.Thirty-Two Preludes op. 119 "Preludes for Lilli": n.º 2 Andante con

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

moto, Imslp

III. Kinderzenen op. 124: n.º 4 Allegretto, Imslp

- Hiller, Ferdinand. Leichte lieder und Tänze op. 117: n.º 2 Irländisches Lied (en *Urtext Primo vol. 5*), Ed. Wiener Urtext
- Hofmann, Heinrich. Stimmungsbilder op. 88: n.º 2 Am Avend, Imslp
- Hummel, Johann Nepomuk. Six Pièces très faciles: n.º 2 Allegro; Variationen über ein Thema von Vogler op. 42 (en *Urtext Primo vol. 3*) Ed. Wiener Urtext
- Jensen, Adolf. Lieder und Tänze op. 33: n.º 10 Lied, Imslp
- Kirchner, Theodor:

  I. Preludes op. 60: n.º 1 Plauderei (en *Urtext Primo vol. 4*), Ed. Wiener Urtext

  II. Miniatures op. 62: n.º 14 Mässig schnell, n.º 15 Animato; New Scenes oh Childhood: n.º 19 Poco vivace, n.º 20 Allegretto, n.º 24 Al- legretto, Ed. ABRSM
- Liszt, Franz. Fünf Kleine Klavierstücke S. 192: n.º 3 Adagio, n.º 4 Andantino, Ed. Schott
- Mendelssohn, Felix. Lieder ohne Worte: op. 19 n.º 4 Moderato; op. 19 n.º 6 Venetianisches Gondellied; op. 30 n.º 3 Adagio non troppo; op. 30 n.º 6 Allegretto tranquillo; Sechs Kinderstücke op. 72: n.º 1 Allegro non troppo, Ed. Henle Verlag
- Mussorgsky, Modest. Une Larme, Imslp
- Pachulski, Henryk. Preludes op. 8: n.º 1 Andante, Ed. SMP Press
- Schumann, Robert. Album for the Young op. 68: n.º 23 Roughrider, n.º 28 Memories, nº 29 The Stranger, n.º 30...?; Album Leaves (Albumlätter) op. 124: n.º 4 Walzer; Coloured Leaves (Bunte Blätter) op. 99: n.º 4 Ziemlich langsam; Forests Scenes (Waldszenen) op. 82: n.º 3 Einsame Blumen; Three Piano Sonatas for the Young op. 118: da n.º 2 (*Souvenir for Elise*) o movemento n.º 3 Abenlied, Ed. Henle Verlag
- Schubert, Franz. Andante D. 29 en do M; Scherzo D. 570; Variation on a Waltz by Anton Diabelli D. 718; Waltz D 844; 6 German Dances D. 820, Ed. Henle Verlag
- Sibelius, Jean:

  I. Bagatelles op. 34: n.º 8 Jouer de Harpe, n.º 9 Reconnaissance; 10 Pensées lyriques op. 40: n.º 2 Lied ohne Worte, n.º 4 Menuetto, n.º 5 Berceuse, n.º 8 Scherzando, Ed. Breitkopf & Härtel;

  II. 8 Petits Morceaux op. 99: n.º 1 Pièce humoristique, n.º 2 Esquisse, n.º 3 Souvenir, n.º 5 Couplet, Imslp
- Voříšek, Jan Václav. 2 Rondos op. 18: n.º 2 in C maior, Imslp
- Weber, Carl Maria v.: 10 Deutsche Tänze op. 4 / J.15: n.º 3, Ed. Schott

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Repertorio do Século XX e XXI

- Adair, Yvonne. Three Preludes for the left hand: n.º 1 Moderato, n.º 2 Andante, n.º 3 Allegro, Ed. JW
- Agay, Denes. Blue Waltz (en *The Joy of Boogie and Blues*), Ed. Yorktown Music Press
- Albéniz, Isaac:

  I.6 Hojas de Álbum (España) op. 165, B.37: n.º 1 Prélude, Ed. Henle Verlag

  II. Recuerdos de viaje op. 71, B.18: n.º 6 Rumores de la Caleta, Ed. Unión Musical Española
- Bacewicz, Grazyna. Children's Suite: Prelude, March, Waltz, Lullaby, Menuet, Ed. PWM
- Bartók, Béla. Mikrokosmos 4 Sz. 107: n.º 97 Notturno, n.º 99 Hands Crossing, n.º 100 In Folk Song Style, n.º 104 Wandering through the Keys, n.º 112 Variations on a Folk Tune, n.º 118 Triplets in 9/8 Time; Ten Easy Pieces Sz. 39: n.º 5 Evening in Transivania; For Children Sz.

  42: vol.1 n.º 10 Children's Dance, n.º 17 Round Dance, n.º 19, n.º 20 Drinking Song, n.º 21, n.º 29 Pentatonic Tune, n.º 38 Winter Solstice Song, Ed. Boosey & Hawkes
- Beach, Amy. Eskismos op. 64: n.º 2 the Returning Hunter, Ed. Alfred
- Bloch, Ernest. Enfantines B.49: n.º 6 Melody, n.º 10 Dream, Ed. Carl Fisher
- Bonis, Mel. Escènes Enfantines op. 92: n.º 1 Aubade, n.º 3 Cache-Cache, Imslp
- Bridge, Frank. 3 Miniatures Pastorals vol. 1 H.127: n.º 1 Allegretto con moto, Ed. Boosey & Hawkes
- Chaminade, Cecile. Album des enfants, 1ère série, op.123*:* n.º 4 Rondeau, n.º 10 Tarantella; Album des enfants, 2ème série, op. 126: n.º 1 Idylle, n.º 12 Valse mignonne, Imslp
- Chatman, Stephen. British Columbia Suite: Red-Tailed Pursuit, Ed. Canadian Music Centre
- Debussy, Claude:

  I. La boîte à joujoux L. 128: Danse de la Poupée, Imslp

  II. The Little Negro L. 114, Ed. Henle Verlag
- Donostia, Aita. Preludios vascos: n.º 6 Oñazez! ("Dolor! / Dor!"), n.º 9 Seask' aldean eresiz ("Canción de cuna / Canción de berce"), n.º 14 Irulea ("La hilandera / A fiandeira"), n.º 21 Zozo-Dantza ("Danza del Mirlo / Danza do Merlo"), Ed. Casa Erviti / Imslp
- Elgar, Edward. Sonatina for Piano, Ed. Music Vault
- Gedike, Alexander. 10 Miniatures en forme d'Etudes op. 8: n.º 7, Imslp

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Gillock, William:

  I. Lyric Preludes in Romantic Style: Legend, Fountain of Diana, Ed. Alfred

  II. New Orleans Jazz Styles: New Orleans Nightfall, Ed. Willis Music

- Gliere, Reinhold. 12 Esquisses op. 47: n.º 3 Gaiamente, Imslp
- Granados, Enrique. Cuentos de la Juventud DLR IV:2 (en *Pedagógi- cas 1*): La Huérfana; Bocetos DLR IV:10 (en *Pedagógicas 1*): El Hada y El Niño, La Campana de La Tarde; Escenas Románticas DLR V:7 (en *Románticas 2*): n.º 2 Berceuse; Danzas Españolas DLR I:2 (en *Danzas 2*): n.º 2 Oriental; Apariciones: Valses románticos DLR VII:5 (en *Valses 2*): n.º 0 Presto, n.º 2 Vals Alemán, n.º 10 Vals Vienés; Escenas Poéticas primera serie DLR V:10: n.º 3 Danza de La Rosa (en *Románticas 3*), Escenas Poéticas segunda serie DLR V:10: n.º 3 Canción de Margarita (en *Romanticas 3*), Ed. Urtext Boileau
- Hester, Simon. Megabytes I *The Private Life of Bugs*: n.º 6 Work, March, Work, March – The Ants, Ed. Musica Ferrum
- Ibert, Jacques. Petite Suite en 15 Images: n.º 10 Sérenáde sur l'eau, Ed. Foetisch
- Kabalevsky, Dmtri. 30 Pieces for Children op. 27: n.º 12 Toccatina, n.º 25 Novelette, n.º 27 Dance; Children's Dreams op. 88: n.º 5 Curious Waltz, n.º 6 Naughty Boys, Ed. Sikorski
- Le Flem, Paul. Sept Pièces Efantines: n.º 4 Chatteries, Imslp
- Linn, Jennifer. Les Petites Images: Le frelon furieux; Les Petites Impressions: Les papillons à la lumière du soleil, Ed. Hal Leonard
- Lutoslawski, Witold:

  I. Melodie Ludowe (Melodías Folclóricas): n.º 12 The Schoolmaster, Ed. Chester

  II. 3 Pieces for The Young: n.º 2 An Air, Ed. Hal Leonard

- MacDowell, Edward:

  I. Woodland Sketches op. 51: n.º III At and old Trysting-Place; Sea Pieces op. 55: n.º IV Starlight, n.º V Song, n.º VII Nautilus, Ed. Schirmer

  II. Fireside Tales op. 61: n.º 6 By Smoudelreing Embers, Ed. Alfred

- Martinu, Bohuslav. Puppets H. 137: n.º 1 Columbine Dances, Ed. Bärenreiter
- Massenet, Jules. 10 Pièces de genre pour piano op. 10: n.º I Nocturne, n.º V Mélodie *(Elégie jouée dans les Erynnies)*, Ed. Jobert
- Maykapar, Samuil. Miniatures op. 33: n.º 6 Tarantella, Imslp
- Mier, Martha. Jazz, Rags & Blues Book 2: Red Rose Rendezvous, Jelly Bean Rag, Wild Honeysuckle Rag, Ed. Alfred

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Miguez, Leopoldo. 12 Peças Caracteristicas op. post: n.º 3 Travessura, n.º 8 xxx, Imslp
- Milne, Elissa. Little Peppers: Gold Rush, Peas in a Pod; More Little Peppers: Mister Bumble, Brolga Stroll; Even More Little Peppers: Larriquin, Ed. Faber *ff* Music
- Niemann, Walter. Im Kinderland op. 46: n.º 16 In a aeroplane, Imslp
- Norton, Christopher. Microjazz Collection 2: n.º 29 Samba; Microjazz Collection 3: n.º 12 Cops and Robbers, Ed. Boosey & Hawkes
- Novák, Vítězslav. Young Suite op. 55: n.º 3 Dialogue, n.º 5 dance, n.º 8 Lullaby, Imslp
- Persichetti, Vincent. Little Piano Book op. 60: n.º 8 Fanfarre, Ed. Presser
- Pinto, Octavio. Scenas Infantis: n.º 3 Marcha, ¡Soldadinho!, n.º 4 Dorme nenê (Sleeping Time), Ed. Schirmer
- Poulenc, Francis. Villageoises (*Petites pieces enfantines*): Valse Tyrolienne, Ed. Salabert
- Prokófiev, Serguéi. Twelve Easy Pieces op. 65: n.º 4 Tarantelle, Ed. Boosey & Hawkes
- Rebikov, Vladimir. Feuilles d'automne: n.º 3 Con afflizione, Ed. Forberg
- Santoro, Cláudio. 7 Paulistanas: n.º 1 Lento cantabile, Ed. Cembra
- Shostakóvich, Dmtri. Dances of the Dolls (Seven pieces for piano): n.º 2 Gavotte, Ed. Boosey & Hawkes
- Schmitt, Florent. Pupazzi op. 36 (Petite Suite): n.º 1 Scaramouche *très modéderé*, n.º 2 Aminte *très lent*, Imslp
- Schmitz, Manfred. 25 Jazz-Inventionen für Klavier: n.º 1 Jazz-Invention, Ed. DVFM
- Tansman, Alexandre. Pour les Enfants vol. 4: n.º 4 Cache-Cache, Ed. Max Eschig
- Turina, Joaquín. Miniaturas op. 52: n.º VI Dúo sentimental, Ed. Schott's Söne
- Vandall, Robert D. Preludes: n.º 1 Brilliant, n.º 12 Moderately fast, Ed. Alfred
- Villa-Lobos, Heitor. Guia pratico Book 7: n.º 1 No fundo do meu quintal, Ed. Max Eschig

Bibliografía

Guías de repertorio

- Hinson et al. Guide to the Pianist's Repertoire, Ed. Indina University Press
- Margrath, Jane. The Pianist's guide to standard teaching and perfor-

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

mance literature, Ed. ALF

- Wolters, Klaus. Handbuch der Klavierliteratur zu zwei Händen, Ed. Atlantis Musikbuch

Libros específicos

- Banowetz, Joseph. El pedal pianístico: técnicas y uso, Ed. Pirámide
- Chiantore, Luca. Historia de la técnica pianística, Ed. Alianza Música
- Cortot, Alfred. Aspectos de Chopin, Ed. Alianza Música
- Deschaussées, Monique. El intérprete y la música, Ed. Rialp
- Rattalino, Piero. Historia del piano, Ed. SpanPress
- Ferguson, Howard. La interpretación de los instrumentos de teclado del siglo XIV al XIX, Ed. Alianza Música
- Neuhaus, Heinrich. El arte del piano, Ed. RM
- Nieto, Albert. La digitación pianística, Ed. Mira
- Nieto, Albert. El pedal de resonancia: el Alma del piano, Ed. Boileau
- Rosen, Charles. Las sonatas para piano de Beethoven, Ed. Alianza Música
- Schonberg, Harold C. Los grandes pianistas, Ed. Javier Vergara

Psicología

- Dalia, Guillermo. Cómo ser feliz si eres músico o tienes uno cerca, Ed. MundiMúsica
- Dalia, Guillermo. Cómo superar la ansiedad escénica en músicos, Ed. Mundimúsica

9.7 Curso: 3º de grao profesional

9.7.1 Obxectivos

- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes en distintos períodos da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Desenvolver a capacidade de autoavaliación no proceso de estudo e formar criterios propios sobre os resultados prácticos deste proceso.
- Adquirir seguridade na técnica de execución do entramado polifónico a tres voces e dos diferentes planos sonoros.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar por sí mesmo os diversos problemas de ex- ecución que poidan presentarse relativos a dixitación, pedalización, fraseo, dinámica.
- Dominar no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel.
- Demostrar seguridade, comunicación e soltura na interpretación das obras do programa en público.

9.7.2 Contidos

- Estudo en profundidade da dixitación e a súa problemática.
- Desenvolvemento e perfeccionamento de toda a gama de modos de ataque.
- A utilización progresivamente maior do peso do brazo como principal fonte de forza e de control da sonoridade.
- A dinámica, a precisión na realización das diversas indicacións que a ela se refiren e o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes.
- A utilización dos pedais e a potenciación que experimentaron os seus recursos na evolución da escritura pianística.
- O fraseo e a súa adecuación aos diferentes estilos; ligado a iso, o desenvolvemento da cantabilidade no piano.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ao coñecemento das súas grafías e efectos.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- Práctica da lectura a vista.
- Desenvolvemento de acompañamentos. Improvisación melódica sobre unha base armónica.
- Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas versións.
- Análise das obras que se interpretan como base para unha memorización consciente e segura do texto, non meramente mecánica e intuitiva.
- Participación en audicións públicas interpretando obras de diferentes estilos.

9.7.3 Avaliación

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística; a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica; e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao largo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.7.3.1 Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución pianística. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indis- pensables esforzos musculares que require a execución pianística e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- Demostrar sensibilidade auditiva no uso das posibilidades sonoras do piano. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquira o alumnado na lectura a primeira vista así como a súa desenvoltura para abordar a improvisación no instru- mento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras das distintas épocas e estilos. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos crite-

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

rios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.

- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e a capacidade autocrítica.
- Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madureza da súa personalidade artística.

9.7.3.2 Mínimos esixibles

- O alumno/a deberá presentar, entre as diferentes audicións do curso, un programa mínimo de **3 obras de estilos diferentes e un estudo** (aclaremos que se trata dun programa de mínimos, sendo conveniente que o alumno/a traballe en clase un repertorio maior).
- Como mínimo, unha das obras será interpretada de memoria.
- O alumnado deberá participar como mínimo en tres audicións públicas, alomenos unha delas no auditorio.

9.7.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

A avaliación ten dúas vertentes:

- **Avaliación continua:** O profesor/a valorará de forma constante o progreso do alumnado durante o curso, así como a súa actitude e asistencia, recollendo devandita información no caderno de aula.
- **Avaliación puntual:** Organizaranse audicións trimestrais a nivel de departamento, concertos de alumnado e audicións de aula, onde o profesor/a valorará a cantidade do traballo presentado e o comportamento do alumnado nestes eventos. No caso de que o alumnado non participe nunha das audicións do trimestre organizadas polo departamento, deberá interpretar na aula co seu profesor/a o repertorio traballado durante o correspondente periodo lectivo. Como rexistro desta avaliación utilizarase a folla de calibración (Ver anexo 12.4).

9.7.3.4 Criterios de cualificación

Á hora de avaliar ao alumnado teranse en conta os seguintes aspectos:

- **Amosar dominio técnico e interpretativo do repertorio:** Valorarase a adecuación ao contido da partitura (lectura, dixitacións, articulacións,

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

control do ritmo, timbre, pedalización se é o caso…), a interpretación reflexiva e capacidade comunicativa das obras atendendo aos diferentes estilos (creatividade, comprensión musical, memorización…). Este aspecto suporá un **60% da nota trimestral.**

- **Demostrar traballo diario e actitude positiva na clase:** Valorarase a constancia e a calidade do estudo persoal na casa, o cumplimento dos obxectivos fixados semanalmente na aula, a audición e investigación das pezas ou compositores que se están a traballar, a actitude activa e receptiva na clase, etc. Este aspecto suporá o **10% da nota trimestral.**
- **Audicións:** Este aspecto suporá o **30% da nota trimestral.**

Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais:

Indicadores	Porcentaxe	Nota
1. **Interpretación**. Interpretar pezas e/ou obras aplicando os criterios estéticos correspondentes: comunicación, fraseo, expresividade, estilo, adecuación ao acompañamento/grupo, dificultade do repertorio, con dominio da lectura ritmica e melódica, dimámicas, tempo, agóxica, pulso, así como as articulacións e os adornos acordes ao estilo.	50%	
2. **Calidade do son.** Empregar un son de calidade (resoancia, claridade, limpeza, rango dinámico, precisión), así como recursos sonoros propios do seu nivel.	20%	
3. **Escenificación, lectura a vista, improvisación e memoria.** Respectar o protocolo escénico, adecuar a xestualidade a interpretación, demostrar autocontrol e solvencia na lectura a vista e/ou improvisación e interpretar de memoria.	10%	
4. **Aspectos técnicos e/ou propios da materia**. Empregar axeitadamente os recursos técnicos específicos das materias instrumentais, así como aqueles propios das materias individuais e de grupo.	20%	

9.7.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de toda as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de toda as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

9.7.5 Medidas de recuperación

9.7.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Consistirá nunha proba onde o alumnado deberá presentar toda a materia estipulada no apartado de mínimos esixibles de cada curso sendo o profesorado o encargado de designar os contidos e as pezas a interpretar na proba.

9.7.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de piano terá dereito a unha proba extraordinaria. Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa Programación do curso no que se atope o alumno.

9.7.6 Recursos didácticos

Repertorio orientativo

Estudos

- Bertini, Henri. 25 Estudios op. 100; 24 Estudios para piano op. 29, Ed. Boileau
- Burgmüller, Joahann Friedrich. 18 Estudios de Estilos op. 109, Ed. Boileau
- Clementi, Muzio. Gradus ad Parnasum op. 44, Ed. Ut Orpheus Edizioni
- Concone, Giuseppe. 25 Ètudes mèlodiques op. 24, Imslp
- Cornick, Mike. 20 Piano Studies in classical, jazz and popular styles: n.º 4 Five Jive, n.º 6 Invention, Ed. Universal
- Cramer, Johann Baptist. 84 Etudes opp. 30 et 40, Imslp
- Czerny, Carl. Escuela de la Velocidad op. 299, Ed. Boileau
- Granados, Enrique. Seis Estudios Expresivos DLR IV:5: n.º 4 "Pastoral", n.º 6 "María" Romanza sin palabras (en *Pedagógicas 1*), Ed. Urtext Boileau
- Heller, Stephen. 25 Melodic Studies op. 45; 30 Progressive Studies op. 46; 25 Studies op. 47, Ed. Universal
- Kullak, Theodor. Schule des Octavenspiels Op.48, Ed. Schott

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Moszkowski, Moritz. 20 Little Studies op. 91, Ed. Schott
- Pozzoli, Etore. Studi a Moto Rapido, Ed. Ricordi
- Schytte, Ludvig. 25 études modernes, faciles et progressives op. 68: n.º 9 Moderato, Imslp

Repertorio Barroco

- Bach, Johann Sebastian. Two Part Inventions; Little Preludes and Fuguettas: Prelude BWV 928, Prelude 933; Allemande (en *French Suite n.º 4 BWV 815*), Air (en *French Suite n.º 2 BWV 813*), Ed. Wie- ner Urtext
- Fiocco, Joseph-Hector. Pièces de clavecin op. 1: n.º 1 La Villageoise, n.º 3 L'Italiene, Ed. ABRSM
- Händel, Georg Friedrich. Easy Piano and Dances: n.º 10 Entrée g- Moll, n.º 12 Toccatta g-moll HWV 586, n.º 18 Preludio und Chaconne G-Dur HWV 442, Ed. Bärenreiter
- Purcell, Henri. Prelude n.º 1 (da *Suite n.º 5 in C Z. 666*) Ed. ABSRM
- Scarlatti, Domenico. Keyboard Sonatas: K 323, EMD
- Seixas, Carlos. Toccata n.º 8, Imslp
- Telemann, Georg Philipp. Fantasias TWV 33 (First Dozen): n.º 9 in A Allegro et Grave, Ed. ABRSM

Repertorio Clásico

- Bach, Johann Christian. Sonata op. 5 n.º 1: I.Allegretto, II.Menuet; Sonata op. 5 n.º 3: I.Allegro, II.Allegretto con variacioni, Ed. Henle Verlag
- Beethoven, Luwig v. Bagatellen op. 33 nros. 2, 4 e 6; op. 119 nros. 1, 2, 5 e 8; Piano Sonatas op. 49: n.º 1, n.º 2; 6 Piano Variations on the Swiss Song "Es hätt e' Buur e' Töchterli" WoO 64; 6 Piano Variations on "Nel cor più non mi sento" by Paisiello WoO 70, Ed. Henle Verlag
- Clementi, Muzio. Piano Sonatas op. 26: n.º 3 (op. 25 n.º 6, *imslp*) in D major; Piano Sonatas op. 39 n.º 3 (op. 37 n.º 3, *imslp*) in D major
- Dussek, Jan Ladislav. 12 Estudios Melódicos: n.º 5 Air Russe Varié, Imslp
- Haydn, Joseph. Adagio in F major Hob. XVII:9; Allegretto in G major Hob. XVII:10 (en *Haydn Klavierstücke*); Piano Sonatas: n.º 6 Hob. XVI:10; n.º 8 Hob. XVI:5; n.º 9 Hob. XVI:4; n.º 10 Hob. XVI:1; n.º 12 Hob. XVI:12; n.º 16 Hob. XVI:14, Ed. Wiener Urtext
- Mozart, Wolfgang Amadeus:

  I. Notenbuch für Nanner: Andante in F-Dur KV 6/2, Klavierstück KV 9a Klavierstück KV 9b; Londoner Skizzenbuch KV 15: KV 15m e KV 15n (os dous), KV 15z, KV 15dd, KV 15KK; 8 Menuette KV 315a: n.º 6 (en *Mozart Klavierstücke Band 1*), Ed. Wiener Urtext

  II. Piano Sonata KV 12, Piano Sonata KV 15 (en *"Wunderkind" Sonatas*

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

vol. II KV 10-15), Ed. Henle Verlag

III. Wiener Sonatinen KV 329b: nros. 2, 3, 4 e 5, Ed. Universal

- Vanhal, Johann Baptist. 3 Neue Caprice-Sonaten op. 31 n.º 1 in F Major "Clementis and Silentis": I.Adagio-Allegro, II.Andante, III.Allegro molto, Imslp

Repertorio Romántico e Escolas Nacionais

- Adalid, Marcial d. Un recuerdo *Romanza sin palabras*, Imslp
- Brahms, Johannes. Zwei Sarabanden WoO 5: n.º 1 e n.º 2, Imslp
- Chopin, Frédéric. Mazurcas op. 7: n.º 1 Vivace; Mazurcas op. 24: n.º 3 Moderato; Mazurkas op. 67: n.º 2 cantabile; Mazurkas op. 68: n.º 3 Allegro ma non troppo; Preludes op. 28: n.º 4 Largo, n.º 7 Andantino; Polonaise KK IIa n.º 1, Ed. Henle Verlag
- Gade, Niels. Aquarellen op. 19 Book 1: n.º 3 Canzonette; Aquarellen op. 19 Book 2: n.º 7 Romanza, Ed. ABRSM
- Grieg, Edvard. Liric Pieces: op. 38 n.º 1: Berceuse; op. 47: n.º 1 Valse-Impromptu; op. 57: n.º 3 Illusion; op. 62: n.º 3 French Serenade, n.º 6 Homeward; op. 68: n.º 5 At the Cradle; op. 71: n.º 3 Puck, Ed. Henle Verlag
- Heller, Stephen. Kinderszenen op. 124: n.º 2 Allegro vivo, Imslp
- Hiller, Ferdinand. Leichte lieder und Tänze op. 117: n.º 2 Irländisches Lied, n.º 31 Italienisches Lied (en *Urtext Primo vol. 5*), Ed. Wiener Urtext
- Hummel, Johann Nepomuk. Six Pièces très faciles: n.º 6 Rondo; Tyrolienne variée (en *Urtext Primo 3*), Ed. Wiener Urtext
- Liszt, Franz. Consolations S. 172: n.º 1 Andante con moto; Harmonies poétiques et religieuses S. 173: n.º 4 Pater Noster, Ed Henle Verlag
- Mendelssohn, Fanny. Das Jahr (12 Character pieces) H.385: Juli-Serenade. Larguetto, Ed. Furore
- Mendelssohn, Felix. Lieder ohne Worte: op. 19 n.º 2 Andante espressivo, op. 38 n.º 2 Allegro non troppo, op. 102 n.º 3 Presto; Venetianische Gondellieder op. 62 n.º 5/U 151 Andante con moto; Sechs Kinderstücke Op. 72: n.º 1 Allegro non troppo; Albumblatt op. 117, Ed. Henle Verlag
- Mussorgsky, Modest. Une Larme, Imslp
- Nielsen, Carl. Humoresque-Bagateller op. 11: n.º 2 Snurreptoppen, Ed. ABRSM
- Pachulski, Henryk. Preludes op. 8: n.º 1 Andante, Ed. SMP Press
- Schumann, Robert. Album for the Young op. 68: n.º 31 Warsong, n.º 34 Theme; Kinderszenen op. 15: n.º 2 Curious Story, n.º 8 Reverie; Al- bum Leaves (Albumblätter) op. 124: n.º 5 Phantiestanz, n.º 13 Larghet- to, n.º 15 Walzer; Forests Scenes (Waldszenen) op. 82: n.º 3 Einsame Blumen;

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Three Piano Sonatas for the Young op. 118: da n.º 3 (*Dedi- cated to Marie*) o n.º 3 Gypsy Dance, Ed. Henle Verlag

- Sibelius, Jean:

  I.10 Pensées lyriques op. 40: n.º 2 Lied ohne Worte, n.º 4 Menuetto, n.º 5 Berceuse, n.º 8 Scherzando, Ed. Breitkopf & Härtel

  II.13 Pieces for piano op. 76: n.º 1 Esquisse, n.º 6 Romanzetta, n.º 10 Elegiaco, Ed. MSA

  III.8 Petits Morceaux op. 99: n.º 1 Pièce humoristique, n.º 2 Esquisse, n.º 3 Souvenir, n.º 5 Couplet, Imslp

- Schubert, Franz. 6 German Dances D. 820; Impromptu op. 142 D. 935 n.º 2; Ungarische Melodie D 817; Allegretto in C minor D 915, Ed. Henle Verlag
- Voříšek, Jan Václav: 6 Impromptus op. 7: n.º 1 Allegro, Imslp
- Weber, Carl Maria v. Sechs Favoritwalzer J. 146: n.º 4 Waltz in A, imslp

Repertorio do Século XX e XXI

- Albéniz, Isaac:

  I.Suite Española op. 47, B.7: n.º 1 Granada; 6 Hojas de Álbum (España) op. 165, B.37: n.º 1 Prélude, n.º 3 Malagueña, n.º 5 Capricho Catalán, Ed. Henle Verlag

  II.Seis pequeños valses op. 25, B.3: n.º 1 Allegretto, n.º 2 Melancólico, n.º 3 Allegro, Imslp

- Bacewicz, Grazyna. Children's Suite: Waltz, Lullaby, Minuet, Ed. PWM
- Bartók, Béla. Mikrokosmos 4 Sz. 107: 3 números consecutivos; Mikrokosmos 5 Sz. 107: tres números consecutivos, Ed. Boosey & Hawkes
- Bloch, Ernest. Enfantines B.49: n.º 6 Melody, n.º 8 Rainy Day, n.º 10 Dream, Ed. Carl Fisher
- Boëllmann, Léon. Improvisations (10 Pièces Brèves) op. 28: n.º 1 Moderato, n.º 4 Molto vivo, n.º 6 Presto, n.º 8 Andantino, n.º 9 Allegro molto, Imslp
- Bonis, Mel. Cinq piéces pour piano: n.º 1 Gai Printemps (Impromptu op. 11), n.º 4 Églogue op. 12, Imslp
- Bridge, Frank. 3 Miniatures Pastorals vol. 1 H.127: n.º 1 Allegretto con moto, n.º 3 Allegretto ben moderato (tocar as dúas), Ed. Boosey & Hawkes
- Chabrier, Emmanuel. 10 Pièces Pittoresques: n.º 1 Mélancolie; Cinq Morceaux pour piano:n.º 2 Ballabile, n.º 4 Feuillet d'Album, Ed. Dover
- Chaminade, Cecile. Callirhoé (Suite pour piano): n.º 3 Pas des écharpes, Imslp
- Debussy, Claude:

  I.La boîte à joujoux L. 128: Prélude (*Le Sommeil de La Boîte*), Danse de

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

la Poupée, Imslp

II. Children's Corner L. 113, Little Suite for Piano: n.º 5 The Little Shepherd; Pièce pour le Vêtement du blesse L. 133 (*título alternativo: Page d'Album*); Élégie L. 138; Ed. Henle Verlag

- Donostia, Aita. Preludios vascos: n.º 1 Bat-batian ("Improvisación / Improvisación"), n.º 6 Oñazez! ("Dolor! / Dor!"), n.º 7 Aitonaren ele- zaarrak ("Cuento del abuelo / Conto do avó"), Ed. Casa Erviti / Imslp
- Esplá, Óscar. Levante (Melodías y Temas de Danza): n.º 2 Andante, n.º 5 Andante; Suite de Pequeñas Piezas para Piano: n.º 2 Canción de Cuna, Ed. UME
- Fauré, Gabriel:

  I. 8 Pièces Brèves op.84: n.º 5 Improvisation, Ed. Peters

  II. 9 Préludes op. 103: n.º 9 Adagio, Ed. Leduc
- García-Abril, Antón. Preludio de Mirambel n.º 1, Ed. Bolamar
- Gillock, William:

  I. Lyric Preludes in Romantic Style: Seascape, Phantom Rider, Ed. Alfred

  II. Accent on Majors & Minors: Windy Weather, The Deep Blues Sea; Sunset (en *Recital Collection*), Ed. Willis Music
- Ginastera, Alberto. Dos canciones op. 3: Milonga, Ed. Ricordi
- Godard, Benjamin. 20 Pièces pour le Piano op. 58: n.º 5 Vieux conte en style moderne, n.º 6 Petit canon, n.º 12 Romance sans paroles, Imslp
- Granados, Enrique. Bocetos DLR IV:10: El Hada y El Niño (en *Pedagógicas 1*); Danzas Españolas: n.º 2 Oriental, n.º 5 Andaluza (en *Danzas 2*); Escenas Románticas: n.º 1 Mazurka, n.º 6 Epílogo (en *Románticas 2*); Tres Improptus DLR V:5: n.º 2 Improptu de la codorniz (en *Románticas 2*), Ed. Urtext Boileau
- Grovlez, Gabriel. L'Almanach aux Images: n.º 6 Le Pastour, n.º 8 Petites Litanies de Jésus, Imslp
- Guridi, Jesús. 3 Piezas breves: n.º 1 Amanecer, n.º 2 Nostalgia, Ed. UME
- Hahn, Reynaldo. Thème varié sur le nom de Haydn, Imslp
- Hester, Simon. Megabytes I *The Private Life of Bugs*: n.º 5 Moths (Nocturne), n.º 7 Dreaming of Dragonflies, Ed. Musica Ferrum
- Ibert, Jacques:

  I. Histories: n.º 4 A Giddy Girl, Ed. Alphonse Leduc

  II. Petite Suite en 15 Images: n.º 5 Le cavalier sans-souci, n.º 7 La promenade en traîneau, n.º 10 Sérenáde sur l'eau, Ed. Foetisch
- Juon, Paul. Moments Lyriques op. 56: n.º 2 Élégie, n.º 5 Bagatelle, Imslp

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Kabalevsky, Dmtri:

  I. From Pioneer Life op. 14: n.º 1 Drummer, n.º 2 Sporting Game; 4 Rondos Op. 60: n.º 3 Rondo-March; Children's Dreams op. 88: n.º 1 Dreams, Ed. Sikorski

  II. 24 Preludes op. 38: n.º 1 Andantino, n.º 23 Andante sostenuto, Ed. Zen-On

  III. Easy Variations on Folk Themes op. 51: n.º 3 "Gray Day" Variations on a Slovakian Folk Song, Ed. Boosey & Hwakes
- Kodály, Zoltán. Children's dances n.º 11 Vivace, n.º 12 Allegro comodo, Ed. Boosey & Hawkes
- Linn, Jennifer. Les Petites Impressions: n.º 1 Les papillons à la lumière du soleil, n.º 2 Un phare dans le brouillard, Ed. Hal Leonard
- Lyadov, Anatoli. 3 Morceaux op. 57: n.º 1 Prelude; 2 Morceaux op. 31: Prelude; Biryul'ki op. 2: n.º 6 Allegro, n.º 9 Allegretto tranquillo, n.º 12 Prestissimo, Ed. ABRSM
- Lutoslawski, Witold:

  I. Bukoliki: n.º 2 Allegretto Sostenuto, Ed. PWM

  II. 3 Pieces for The Young: n.º 2 An Air, n.º 3 March, Ed. Hal Leonard
- MacDowell, Edward:

  I. Woodland Sketches op. 51: n.º III At and old Trysting-Place; Sea Pieces op. 55: n.º IV Starlight, n.º V Song, n.º VII Nautilus, Ed. Schirmer

  II. Fireside Tales op. 61: n.º 6 By Smoudelreing Embers, Ed. Alfred
- Martinu, Bohuslav. Puppets H. 137 Book I: n.º 3 The Shy Puppet, n.º 4 Fairy-Tale, Ed. Bärenreiter
- Massenet, Jules:

  I. Deux Impromptus: n.º 1 Eau dormante, Imslp

  II. 10 Pièces de genre pour piano op. 10: n.º 1 Nocturne; n.º 3 Barcarolle, n.º 5 Mélodie (*Elégie jouée dans les Erynnies*), n.º 7 Vieille Chanson, Ed. Jobert
- Miguez, Leopoldo. Peças op. 20: n.º 4 Lamento; 12 Peças Caracteristicas op. post.: n.º 8 xxx, Imslp
- Milne, Elissa. Very Easy Little Peppers: Three-Legged Race; Little Peppers: Deadline, Ed. Faber *ff* Music
- Mompou, Frederic. Impresiones Íntimas: n.º 5 Pájaro Triste, Ed. UME
- Montsalvatge, Xavier:

  I. L'Arca de Noé per a piano: n.º 1 El gall, n.º 6 El Cangur (as dúas), n.º 7 Vals *par ser bailado por todos los animales del Arca después del diluvio,* Lento o Allegro *según la habilidad de quien lo interprete,* Ed. Trító

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

II.5 Ocells en llibertat: n.º 1 El Pardal, Ed. Boileau

- Niemann, Walter. In Kindeland op. 46: n.º 9 The Little Mermaid in the Shell; The White House: n.º 2 Kinderspiele im Garten, Imslp
- Novák, Vítězslav. Young Suite op. 55: n.º 7 March, n.º 13 Spring-Song, Imslp
- Persichetti, Vincent. Little Piano Book op. 60: n.º 13 Fugue, Ed. Presser
- Poulenc, Francis. Villageoises (*Petites pieces enfantines*): Staccato, Ed. Salabert
- Prokófiev, Serguéi. Twelve Easy Pieces op. 65: n.º 4 Tarantelle, n.º 7 Cortège de Saterelles, Ed. Boosey & Hawkes
- Ravel, Maurice. Prélude M. 65, Ed. Alfred
- Rebikov, Vladimir. Feuilles d'automne: n.º 3 Con afflizione, Ed. Forberg
- Satie, Erik. Embryons Desséchés: n.º II d'Edriophthalma; 3 Véritables preludes flasques pour un chien: n.º 2 Seul à la maison; Descriptions automatiques: n.º 1 Sur un vaisseau, n.º 3, Sur un casque, Ed. Peters
- Schmitt, Florent. Pupazzi op. 36 (Petite Suite): n.º 5 Cassandre *très rythmé et un peu pesant*
- Schmitz, Manfred. 25 Jazz-Inventionen für Klavier: n.º 22 Jazz-Invention, Ed. DVFM
- Shostakóvich, Dmitri. 24 Preludes op. 34: nros. 1, 4, 7, 16, 21, Ed. Sikorski
- Skriabin, Aleksandr. 24 Preludes op. 11: n.º 2 Allegretto, n.º 4 Lento, n.º 9 Andantino, n.º 15 Lento; Preludes op. 13: n.º 3 Andante; Preludes op. 48: n.º 2 Poetico con delizio, Ed. Dover
- Turina, Joaquín:

  I. Danzas Gitanas op. 55 1.ª Serie: n.º 2 Danza de la seducción, n.º 3 Danza ritual; Jardín de niños op. 63: n.º 1 Marcha, n.º 2 El niño duerme, n.º 8 Final; Mujeres de Sevilla op. 89: n.º 2 La mocita del bar- rio, Ed. Salabert

  II. Le Cirque, Suite pour Piano op. 68: n.º 4 El perro sabio, n.º 5 Payasos, Ed. Schott
- Turina, José Luis. Siete Piezas para piano: n.º I Glosa a dos voces sobre un Cantus Firmus, n.º III Canción de Cuna, Ed. Música Mundana
- Vladigerov, Pancho. Piano miniatures op. 29 "Shumen": n.º 1 Lulling (Bercesuse), Ed. Universal

Bibliografía

Guías de repertorio

- Hinson et al. Guide to the Pianist's Repertoire, Ed. Indina University Press

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Margrath, Jane. The Pianist's guide to standard teaching and performance literature, Ed. ALF
- Wolters, Klaus. Handbuch der Klavierliteratur zu zwei Händen, Ed. Atlantis Musikbuch

Libros específicos

- Banowetz, Joseph. El pedal pianístico: técnicas y uso, Ed. Pirámide
- Chiantore, Luca. Historia de la técnica pianística, Ed. Alianza Música
- Cortot, Alfred. Aspectos de Chopin, Ed. Alianza Música
- Deschaussées, Monique. El intérprete y la música, Ed. Rialp
- Rattalino, Piero. Historia del piano, Ed. SpanPress
- Ferguson, Howard. La interpretación de los instrumentos de teclado del siglo XIV al XIX, Ed. Alianza Música
- Neuhaus, Heinrich. El arte del piano, Ed. RM
- Nieto, Albert. La digitación pianística, Ed. Mira
- Nieto, Albert. El pedal de resonancia: el Alma del piano, Ed. Boileau
- Rosen, Charles. Las sonatas para piano de Beethoven, Ed. Alianza Música
- Schonberg, Harold C. Los grandes pianistas, Ed. Javier Vergara

Psicología

- Dalia, Guillermo. Cómo ser feliz si eres músico o tienes uno cerca, Ed. MundiMúsica
- Dalia, Guillermo. Cómo superar la ansiedad escénica en músicos, Ed. Mundimúsica

9.8 Curso: 4º de grao profesional

9.8.1 Obxectivos

- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes en distintos períodos da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Adquirir seguridade na técnica de execución do entramado polifónico a tres voces e dos diferentes planos sonoros.
- Refinar a capacidade de autocrítica.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar por sí mesmo os diversos problemas de ex- ecución que poidan presentarse relativos a dixitación, pedalización, fraseo, dinámica.
- Dominar no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel.
- Demostrar seguridade, comunicación e soltura na interpretación das obras do programa en público.

9.8.2 Contidos

- Estudo en profundidade da dixitación e a súa problemática.
- Desenvolvemento e perfeccionamento de toda a gama de modos de ataque.
- A utilización progresivamente maior do peso do brazo como principal fonte de forza e de control da sonoridade.
- A dinámica, a precisión na realización das diversas indicacións que a ela se refiren e o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes.
- A utilización dos pedais e a potenciación que experimentaron os seus recursos na evolución da escritura pianística.
- O fraseo e a súa adecuación aos diferentes estilos; ligado a iso, o desenvolvemento da cantabilidade no piano.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ao coñecemento das súas grafías e efectos.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- Práctica da lectura a vista.
- Desenvolvemento de acompañamentos. Improvisación melódica sobre unha base armónica.
- Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas versións.
- Práctica de conxunto.
- Análise das obras que se interpretan como base para unha memorización consciente e segura do texto, non meramente mecánica e intuitiva.
- Participación en audicións públicas interpretando obras de diferentes estilos.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

9.8.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística; a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica; e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao largo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.8.3.1 Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución pianística. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indis- pensables esforzos musculares que require a execución pianística e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- Demostrar sensibilidade auditiva no uso das posibilidades sonoras do piano. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquira o alumnado na lectura a primeira vista así como a súa desenvoltura para abordar a improvisación no instru- mento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras das distintas épocas e estilos. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e a capacidade autocrítica.
- Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madureza da súa personalidade artística.

9.8.3.2 Mínimos esixibles

- O alumno/a deberá presentar, entre as diferentes audicións do curso, un programa mínimo de **3 obras de estilos diferentes e un estudo** (aclaremos que se trata dun programa de mínimos, sendo conveniente que o alumno/a traballe en clase un repertorio maior).
- Como mínimo, unha das obras será interpretada de memoria.
- O alumnado deberá participar como mínimo en tres audicións públicas, alomenos unha delas no auditorio.
- **Recital**:
    - Os alumnos/as deste curso deberán interpretar, en audición pública e no último trimestre, unha selección de **tres obras de diferentes estilos** programadas durante o curso (unha delas, polo menos, de memoria), co fin de avaliar a calidade do traballo realizado e as súas aptitudes para afrontar o curso seguinte.
    - Este recital será calificado e suporá o **30% da nota** do terceiro trimestre.
    - Todos os profesores/as que impartan este 4º curso de piano de GP estarán presentes no recital na medida do posible, sempre e cando non estea unicamente o profesor/a titor/a.

9.8.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

A avaliación ten dúas vertentes:

- **Avaliación continua:** O profesor/a valorará de forma constante o progreso do alumnado durante o curso, así como a súa actitude e asistencia, recollendo devandita información no caderno de aula.
- **Avaliación puntual:** Organizaranse audicións trimestrais a nivel de

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

departamento, concertos de alumnado e audicións de aula, onde o profesor/a valorará a cantidade do traballo presentado e o comportamento do alumnado nestes eventos. No caso de que o alumnado non participe nunha das audicións do trimestre organizadas polo departamento, deberá interpretar na aula co seu profesor/a o repertorio traballado durante o correspondente periodo lectivo. Como rexistro desta avaliación utilizarase a folla de calibración (Ver anexo 12.4).

9.8.3.4 Criterios de cualificación

Á hora de avaliar ao alumnado teranse en conta os seguintes aspectos:

- **Amosar dominio técnico e interpretativo do repertorio:** Valorarase a adecuación ao contido da partitura (lectura, dixitacións, articulacións, control do ritmo, timbre, pedalización se é o caso…), a interpretación reflexiva e capacidade comunicativa das obras atendendo aos diferentes estilos (creatividade, comprensión musical, memorización…). Este aspecto suporá un **60% da nota trimestral.**
- **Demostrar traballo diario e actitude positiva na clase:** Valorarase a constancia e a calidade do estudo persoal na casa, o cumplimento dos obxectivos fixados semanalmente na aula, a audición e investigación das pezas ou compositores que se están a traballar, a actitude activa e receptiva na clase, etc. Este aspecto suporá o **10% da nota trimestral.**
- **Recital:** Este aspecto suporá o **30% da nota trimestral.**

Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais:

Indicadores	Porcentaxe	Nota
1. **Interpretación**. Interpretar pezas e/ou obras aplicando os criterios estéticos correspondentes: comunicación, fraseo, expresividade, estilo, adecuación ao acompañamento/grupo, dificultade do repertorio, con dominio da lectura ritmica e melódica, dimámicas, tempo, agóxica, pulso, así como as articulacións e os adornos acordes ao estilo.	50%	
2. **Calidade do son.** Empregar un son de calidade (resoancia, claridade, limpeza, rango dinámico, precisión), así como recursos sonoros propios do seu nivel.	20%	
3. **Escenificación, lectura a vista, improvisación e memoria.** Respectar o protocolo escénico, adecuar a xestualidade a interpretación, demostrar autocontrol e solvencia na lectura a vista e/ou improvisación e interpretar de memoria.	10%	

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

4. **Aspectos técnicos e/ou propios da materia**. Empregar axeitadamente os recursos técnicos específicos das materias instrumentais, así como aqueles propios das materias individuais e de grupo.	20%	

9.8.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de toda as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de toda as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar

9.8.5 Medidas de recuperación

9.8.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Consistirá nunha proba onde o alumnado deberá presentar toda a materia estipulada no apartado de mínimos esixibles de cada curso sendo o profesorado o encargado de designar os contidos e as pezas a interpretar na proba.

9.8.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de piano terá dereito a unha proba extraordinaria. Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa Programación do curso no que se atope o alumno.

9.8.6 Recursos didácticos

Repertorio Orientativo

Estudos

- Burgmüller, Joahann Friedrich. 18 Estudios de Estilos op. 109; 12 Estudios melódicos y brillantes op. 105, Ed. Boileau
- Clementi, Muzio. Gradus ad Parnasum op. 44, Ed. Ut Orpheus Edizioni
- Cornick, Mike. 20 Piano Studies in classical, jazz and popular styles: n.º 11 Secondary Samba, n.º 18 Scalic, Ed. Universal

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Cramer, Johann Baptist. 84 Etudes opp. 30 et 40, Imslp
- Czerny, Carl. Escuela de la Velocidad op. 299; El arte de dar soltura a los dedos op. 740, Ed. Boileau
- Gillock, William. Etude in A Major (The Coral Sea) (en *William Gillock Recital Cillection*), Ed. Willis Music
- Heller, Stephen. 25 Melodic Studies op. 45: n.º 15 Warrior's Song, Ed. Universal
- Kullak, Theodor. Schule des Octavenspiels Op.48, Ed. Schott
- Pozzoli, Etore. Studi a Moto Rapido, Ed. Ricordi
- Power, Teobaldo. Doce Estudios Artísticos (*ed. crítica de Ana Vega Toscano*): n.º 5 Fraseo, Ed. ICCM
- Sibelius, Jean. 13 Pieces for Piano op. 76: n.º 2 Etude (*Leggiero*), Imslp

Repertorio Barroco

- Bach, Johann Sebastian. Two-Part Inventions; Sinfonias (Three-part Inventions; The Well-Tempered Clavier; Little Preludes and Fuguettas: Prelude BWV 928, Prelude 933, Ed. Wiener Urtext
- Bach / Whittaker. Pastorella in F major, mov. 3 BWV 590, Ed. Oxford
- Daquin, Louis Claude. Premier livre de pieces de clavecin, 3e Suite: Le coucou (Rondeau)
- Händel, Georg Friedrich. Easy Piano Pieces: n.º 19 Preludio et Allegro (Sonata) g-Moll, Ed. Bärenreiter
- Scarlatti, Domenico. Keyboard Sonatas: K 78, K 148, K 208, EMB
- Telemann, Georg Philipp. Fantasias TWV 33 (First Dozen): n.º 1 in D Allegro et Adagio, Ed. ABRSM

Repertorio Clásico

- Bach, Johann Christian. Sonata op. 5 n.º 2: I.Allegro di molto, II.Andante di molto, III.Minuetto; Sonata op. 5 n.º 3: I.Allegro, II.Allegretto con variacioni, Ed. Henle Verlag
- Beethoven, Ludwig v. Allegretto in C minor WoO 53; Bagatellen op. 33: n.º 1; op. 126: n.º 1; German Dances WoO 8: n.º 12; 12 German Dances WoO 13: n.º 12; Piano Sonata op. 79; 9 Piano Variations on "Quant' è più bello" from La Molinara by Paisiello in A major WoO 69; 6 Piano Variations on "Nel cor più non mi sento" by Paisiello WoO 70, Ed. Henle Verlag
- Clementi. Sonatas op. 24 nº 3 en mib M; op. 25 nº 2 en sol M; op. 36 nº 1 en la M; op. 36 nº 2 en fa M; op. 29 nº 1 en do M
- Dussek, Jan Ladislav. Piano Sonatas op. 45: n.º 2; op. 47: n.º 2; op. 23; op. 25: n.º 2; op. 31: n.º 2; Douze Études Mélodiques (12 Leçons progressives): n.º 1 Allegro non troppo, Imslp

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Haydn, Joseph. Piano Sonatas Hob. XVI:16; Hob. XVI nº 23 en fa M; nº 25 en mib M; nº 26 en la M; nº 19 en re M; nº 45 en mib M; (¿nº 17 en sib M?); nº 43 en lab M; nº 40 en sol M; nº 28 en mib M; nº 37 en re M; n.º 42 Hob. XVI:27; n.º 48 Hob. XVI:35, n.º 12 Hob. XVI:12
- Mozart, Wolfgang Amadeus:
- I.Allegro in g-Moll KV 312 (en *Mozart Klavierstücke Band 2*); Fantasie KV 397(en *Mozart Klavierstücke Band 2*); Piano Sonata KV 282; Piano Sonata KV 545; Piano Sonata KV Anh. 135/KV 547a; Rondo in F-Dur KV 590b, (en *Mozart Klavierstücke Band 2*); Romanze in As-Dur KV Anh. 205 (en *Mozart Klavierstücke Band 2*), Ed. Wiener Urtext

  II. Piano Sonata KV 31 (en *"Wunderkind" Sonatas vol. III KV 26-31*), Ed. Henle Verlag

  III. Wiener Sonatinen KV 429b: nros. 1 e 6, Ed. Universal

  IV. Ocho Variaciones sobre la cancion holandesa "Laat ons Juichen, Batavieren!" de Christian Ernst Graaf KV 24; Siete Variaciones sobre la cancion holandesa "Willem van Nassau" KV 25; Doce Variaciones sobre la cancion francesa "Ah, vous dirai-je, Maman" KV 265, Ed. Wiener Urtext/Real Musical

  III.6 Piano Variations on an Allegretto KV 54 (547b), Ed. Henle Verlag

Repertorio Romántico e Escolas Nacionais

- Brahms, Johannes. Piano pieces op. 76: n.º 4 Intermezzo (Allegretto grazioso), Ed. Henle Verlag
- Chopin, Frédéric. Mazurkas: op. 24: n.º 3 Moderato; op. 7: n.º 2 Vivo ma non troppo; op. 17: n.º 3 Legato assai; op. 67: n.º 2 Cantabile, n.º 4 Allegretto; Waltzes: op. 69 n.º 1 9a Tempo di Valse e 9b Lento, n.º 2 10a e 10b Moderato; op. 34: n.º 2 Lento; Nocturnes: op. 15 n.º 3 Lento; Preludes op. 28: n.º 4 Largo, n.º 6 Lento assai, n.º 15 Sostenuto, Ed. Henle Verlag
- Field, John. 18 Nocturnes: n.º 16, Imslp
- Fuchs, Robert. Jugendklänge op. 32: n.º 11 It is raining, n.º 15 Chatter- ing girl, n.º 19 In the Pouldry-yard, imslp
- Gade, Niels. Aquarellen op. 19 Book 1: n.º 1 Elegie, n.º 2 Scherzo, n.º 4 Humoreske; Aquarellen op. 19 Book 2: n.º 8 Intermezzo, Ed. ABRSM
- Glinka, Mijaíl. Variations sur un thème russe, imslp
- Grieg, Edvard:

  I. Liric Pieces: op. 43: n.º 1 Butterfly, n.º 4 Little Bird; op. 54: n.º 3 March of the Dwarfs, n.º 4 Notturno, n.º 5 Scherzo; op. 57: n.º 4 Se- cret; op. 62: n.º 3 French Serenade; op. 65: n.º 4 Salon; op. 68: n.º 6 Valse mélancolique; op. 71: n.º 3 Puck, n.º 4 Peace of the Woods, Ed. Henle Verlag

  II. Tunes Pictures op. 3: n.º 1 Allegro ma non troppo, n.º 2 Allegro can- tabile, n.º 4 Andante con sentimento, Imslp

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Schubert, Franz. Piano Sonata D. 157; Impromptus op. 90 D. 899: nº 4 Allgretto; Sechs Moments Musicaux op. 94 D. 780: n.º 1 Moderato, n.º 3 Allegro moderato; March D. 606 ; Scherzo D. 593: n.º 2; Allegretto in C minor D. 915; Ungarische Melodie D. 817, Ed. Henle Verlag
- Schumann, Robert. Paganini Studies op. 3: n.º 3 Andante; Kinderszenen op. 15: n.º 6 Great Adventure, n.º 7 Reverie, n.º 9 On the rocking horse; Carnival of Vienna (Faschingsschwank aus Wien) op. 26: nº 2 Romanze; Three Romances op. 28: n.º 2 Einfach; Coloured Leaves (Bunte blätter) op. 99: n.º 3 Frisch; Album Leaves (Albumblätter) op. 124: n.º 9 Impromptu, n.º 15 Walzer, n.º 16 Schlummerlied, Ed. Henle Verlag
- Schmitt, Florent. Pupazzi op. 36 (Petite Suite): n.º 8 Arlequin *Joyeusement et d'un movement animé*, Imslp
- Mendelssohn, Felix. Lieder ohne Worte: op. 19: n.º 1 Andante con moto; op. 67 n.º 5 Moderato; op. 38 n.º 4 Andante; op. 53 n.º 2 Allegro non troppo, Ed. Henle Verlag
- Heller, Stephen. Kinderszenen op. 124: n.º 3 Allegro assai, n.º 8 Allegro assai *quasi staccato*, Imslp
- Liszt, Franz:

  I. Puszta-Wehmut S. 246; La lugubre gondola S. 200; Ungarische Volkslieder S. 245; Sancta Dorothea S. 187; En rêve S.207, Imslp

  II. Années de pèlerinage I Suisse, S. 160: n.º 7 Églogue, n.º 8 Le mal du pays; Années de pèlerinage II Italie, S. 161: n.º 2 Il Penseroso; Consolations S. 172; Harmonies poétiques et religieuses S. 173: n.º 2 Ave Maria, Ed. Henle Verlag

  III. Fünf Kleine Klavierstücke S. 192: n.º 1 Sehr langsam, n.º 2 Moderato, Ed. Schott
- Nielsen, Carl. Humoresque-Bagateller op. 11: n.º 2 Snurreptoppen, Ed. ABRSM
- Sibelius, Jean:

  I. Ten pieces for piano op. 24: n.º 7 Andantino, Ed. Breitkopf & Härtel

  II. 13 Pieces for piano op. 76: n.º 2 Carillon, n.º 13 Harlequinade, Ed. MSA

  III. 8 Petits Morceaux op. 99: n.º 6 Animoso, Ed. FG
- Szymanowska, Maria Agata. 20 Exercises and Preludes: Prelude n.º 10, Imslp
- Tchaikovsky, Piotr Ilich. The Seasons op. 37b: n.º 3 März, Ed. Henle Verlag
- Voříšek, Jan Václav: 6 Impromptus op. 7: n.º 2 Allegretto moderato, Imslp
- Wieck-Schumann, Clara:

  I. Quatre Pièces caractéristiques op. 5: n.º 1 Impomptu Le Sabbat (Al-

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

legro furioso), n.º 3 Romance (Andante con sentimento), Ed. Henle Verlag

II. Quatre Pièces fugitives op. 15: n.º 1 Larghetto in F major, n.º 3 Andante espressivo in D major, Imslp

Repertorio do Século XX e XXI

- Albéniz, Isaac:

  I. 12 Pièces Carateristiques op. 92: n.º 2 Barcarola, Ed. UME

  II. Suite Española op. 47, B.1: n.º 1 Granada; 6 Hojas de Álbum (España) op. 165, B.37: n.º 2 Tango, n.º 3 Malagueña, n.º 5 Capricho Catalán; Mallorca op. 202, B.4, Ed. Henle Verlag

  III. España B.45 (Souvenirs): n.º 2 Asturies, Imslp

  IV. Les Saisons op. 201, B.33: n.º 2 L'été, n.º 3 L'Hiver, Imslp

- Bacewicz, Gracyna. Children's Suite: Burlesque, Gavotte, Ed. PWM
- Bartók, Béla. Mikrokosmos 4 Sz. 107 (3 números consecutivos); Mikrokosmos 5 Sz. 107 (tres números consecutivos), Ed. Boosey & Hawques
- Bonis, Mel. Carillon Mystique op. 31; Marionnettes op. 42; Cinq piecés por piano: n.º 4 Égloge, Imslp
- Chabrier, Emmanuel. 10 Pièces Pittoresques: n.º 1 Mélancolie; Cinq Morceaux pour piano: n.º 2 Ballabile, n.º 3 Caprice, n.º 4 Feuillet d'Album, Ed. Dover
- Debussy, Claude. Danse Bohémienne L. 9; Children´s Corner L. 113: n.º 2 Jimbo´s Lullaby; Pièce pour le Vêtement du blesse L. 133 (*título alternativo: Page d'Album*); Préludes I L. 117: n.º 6 Des pas sur le neige, n.º 8 Le Fille aux Cheveux de Lin; Mazurka L. 67, Ed. Henle Verlag
- Delius, Frederick. Three Piano Preludes RT IX/8: n.º 1 *Scherzando*, n.º 2 *Quick*, Ed. Boosey & Hwakes
- Donostia, Aita. Preludios vascos. n.º 3 Eresia ("Canción triste / Can- ción triste"), n.º 10 Bordako atalarrian ("A la puerta del caserío / Á por- ta da casa do campo"), Ed. Casa Erviti / Imslp
- Dupont, Gabriel. Les Heures Dolentes: n.º 9 Au coin du feu, n.º 14 Calme; La Maison Dans Les Dunes: n.º 5 Mélancolie du Bonheur, Imslp
- Esplá, Óscar. Impresiones musicales: n.º 3 Caperucita roja, n.º 5 Antaño; Levante (Melodías y Temas de Danza): n.º 1 Allegreto moderato, n.º 9 Allegro ritmico (as dúas), Ed. UME
- Fauré, Gabriel:

  I. Pièces Brèves op.84: n.º 1 Capriccio, n.º 2 Fantasy, Ed. Peters

  II. 9 Préludes op. 103: n.º 3 Andante, n.º 6 Andante, Ed. Leduc

- García-Abril. Preludio de Mirambel n.º 1, Ed. Bolamar
- Gillock, William:

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

I. Valse Etude, Fountain in the Rain, Jazz Prelude (en William Gillock *Recital Collection*), Ed. Willis Music

II. Lirical Preludes in Romantic Style: Moonlight Mood, Humming Bird, Soaring, Ed. Alfred

- Ginastera, Alberto E. Danzas Argentinas: n.º 1 Danza del viejo boyero, Ed. Durand
- Glière, Reinhold. 8 Pièces Faciles pour Piano op. 43: n.º 1 Prélude, Imslp
- Granados, Enrique. Danzas Españolas DLR I:2: n.º 1 Galante, n.º 4 Villanesca, n.º 5 Andaluza (en *Danzas 2*); Escenas Románticas DLR V:7: n.º 1 Mazurka, n.º 6 Epílogo (en *Románticas 2*); Cuentos de la Juventud DLR IV:2: n.º 3 Canción de Mayo (en *Pedagógicas 1*); Andantino Espressivo DLR IV:11 (en *Pedagógicas 1*); Cartas de Amor: Valses Íntimos (completos) (en *Valses 1*), Países Soñados DLR V:9 *Palacio Encantado en El Mar* (en *Románticas 3*); Escenas Poéticas segunda serie DLR V:10: n.º 1 Recuerdo de países lejanos; n.º 4 Sueños del poeta (en *Romanticas 3*) Ed. Urtext Boileau
- Godard, Benjamin. 20 Pièces pour le Piano op. 58: n.º 9 Près de la mer, n.º 10 Do, Do, L'enfant do, Imslp
- Grovlez, Gabriel. L'Almanach aux Images: n.º 1 Les marionettes, n.º 2 Berceuse de la Poupée, n.º 4 Chason du Chasseur, n.º 8 Petites Litanies de Jésus, Imslp
- Gubaidulina, Sofia. Musical Toys: n.º 13 The Drummer, Ed. Sikorski
- Ibert, Jacques:

I. Histories: n.º 4 A Giddy Girl, n.º 9 La marchande d'eau Fraîche, Ed. Alphonse Leduc

II. Petite Suite en 15 Images: n.º 7 La promenade en traîneau, n.º 11 La machine à coudre, n.º 12 L'Adieu, n.º 25 Danse du cocher (tocar mínimo dúas), Ed. Foetisch

- Juon, Paul. Moments Lyriques op. 56: n.º 1 Menuet, Imslp
- Kabalevsky, Dmtri:

I. From Pioneer Life op. 14: n.º 5 March; 4 Rondos op. 60: n.º 1 Rondo-March, n.º 4 Rondo-Toccata; 30 Pieces for Children op. 27: n.º 24 Etude; Children's Dreams op. 88: n.º 1 Dreams, Ed. Sikorski

III. 24 Preludes op. 38: n.º 8 Andante non troppo, n.º 20 Andantino semplice, Ed. Zen-On

IV. Easy Variations on Folk Themes op. 51: n.º 3 "Gray Day" Variations on a Slovakian Folk Song, Ed. Boosey & Hwakes

- Kodály, Zoltán. Children's dances n.º 11 Vivace, n.º 12 Allegro comodo, Ed. Boosey & Hawkes
- Lutoslawski, Witold. 3 Pieces for The Young: n.º 1 Four-Finger Exercise, n.º 3 March, Ed. Hal Leonard

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Martinu, Bohuslav. Puppets H. 137 Book 1: n.º 4 Fairy-Tale; Puppets H. 116 Book 2: Puppet Show, n.º 5 Columbine Sing, Ed. Bärenreiter
- Melartin, Erkki. Six Pieces for piano op. 7: nros. 3 e 4 (as dúas); 2 Balladen op. 5: n.º 1 Lento, Imslp
- Milne, Elissa. Even More Little Peppers: Zigzag, Peas in a pod, Ed. Faber *ff* Music
- Mompou, Frederic. Trois Variations (as tres); Cançons I danses: n.º 1, Ed. Eschig
- Montague, Stephen. Tsunami (en *SPECTRUM 2*), Ed. ABRSM
- Montsalvatge, Xavier. 5 Ocells en llibertat: n.º 1 El Pardal, n.º 3 La merla, Ed. Boileau
- Niemann, Walter. The Garden of Orchids op. 76: n.º 1 Javanese Dance, Imslp
- Norton, Christopher. Microjazz Collection 3: n.º 29 Hungarian Stomp, Ed. Boosey & Hawkes
- Novák, Vítězslav. Young Suite op. 55: n.º 13 On an excursion, n.º 16 A funny event, n.º 20 Furiant, Imslp
- Prokófiev, Serguéi: Old Grandmother's Tales op. 31: n.º 4 Sostenuto Ed. Boosey & Hawkes
- Satie, Erik. Embryons Desséchés: n.º I d'Holothurie, n.º III de Podophthalma (os dous), Ed. Peters
- Skriabin, Aleksadr. Preludes: op. 11: n.º 2 Allegretto, n.º 4 Lento, n.º 9 Andantino, n.º 15 Lento; op. 13: n.º 1 Mestoso, n.º 3 Andante ; op. 48 n.º 2 Poetico con delizio, Ed. Dover
- Schmitz, Manfred. 25 Jazz-Inventionen für Klavier: n.º 22 Jazz-Invention, Ed. DVFM
- Shostakóvich, Dmitri. 24 Preludios Op. 34: nros. 1, 4, 7, 16, 21, Ed. Sikorski
- Tajčević, Marko. 7 Balkantänze: n.º 2 Rustico, Ed. Schott
- Tcherepnin, Alexander. Feuilles Libres op. 10: n.º 3 Excite, Imslp
- Turina, Joaquín. Danzas Gitanas op. 55 1.ª Serie: n.º 1 Zambra, n.º 5 Sacromonte; Danzas Gitanas op. 84 2.ª Serie: n.º 1 Fiesta de las calderas, n.º 2 Círculos rítmicos; Jardín de niños op. 63: n.º 3 Cajita de Música, n.º 5 Pequeña Danza; Mujeres de Sevilla op. 89: n.º 4 La cigarrera traviesa, Ed. Salabert
- Turina, José Luis. Siete Piezas para piano: n.º V Los pasos perdidos (*Habanera a Alejo Carpentier*) Ed. Música Mundana
- Villani-Côrtes, Edmundo. 10 Prelúdios e 5 Interludios para piano: Preludio n.º 4, Preludio n.º 6, Ed. Musica Brasilis
- Vladigerov, Pancho. Piano miniatures op. 29 "Shumen": n.º 2 Singing

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

voice (Boîte à Musique), Ed. Universal

Bibliografía

Guías de repertorio

- Hinson et al. Guide to the Pianist's Repertoire, Ed. Indina University Press
- Margrath, Jane. The Pianist's guide to standard teaching and performance literature, Ed. ALF
- Wolters, Klaus. Handbuch der Klavierliteratur zu zwei Händen, Ed. Atlantis Musikbuch

Libros específicos

- Banowetz, Joseph. El pedal pianístico: técnicas y uso, Ed. Pirámide
- Chiantore, Luca. Historia de la técnica pianística, Ed. Alianza Música
- Cortot, Alfred. Aspectos de Chopin, Ed. Alianza Música
- Deschaussées, Monique. El intérprete y la música, Ed. Rialp
- Rattalino, Piero. Historia del piano, Ed. SpanPress
- Ferguson, Howard. La interpretación de los instrumentos de teclado del siglo XIV al XIX, Ed. Alianza Música
- Neuhaus, Heinrich. El arte del piano, Ed. RM
- Nieto, Albert. La digitación pianística, Ed. Mira
- Nieto, Albert. El pedal de resonancia: el Alma del piano, Ed. Boileau
- Rosen, Charles. Las sonatas para piano de Beethoven, Ed. Alianza Música
- Schonberg, Harold C. Los grandes pianistas, Ed. Javier Vergara

Psicología

- Dalia, Guillermo. Cómo ser feliz si eres músico o tienes uno cerca, Ed. MundiMúsica
- Dalia, Guillermo. Cómo superar la ansiedad escénica en músicos.

9.9 Curso: 5º de grao profesional

9.9.1 Obxectivos

- Afianzar e asegurar os obxectivos de cursos anteriores.
- Comprender a importancia do traballo con boas edicións e saber elixir correctamente o mellor texto posible para o estudo.
- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes en distintos períodos da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar por si mesmo os diversos problemas de ex- ecución que se poidan presentar relativos a dixitación, pedalización, fraseo, dinámica.
- Dominar no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel.
- Demostrar seguridade, comunicación e soltura na interpretación das obras do programa en público.

9.9.2 Contidos

- Estudo en profundidade da dixitación e a súa problemática.
- A utilización dos pedais e a potenciación que experimentaron os seus recursos na evolución da escritura pianística.
- Desenvolvemento e perfeccionamento de toda a gama de modos de ataque.
- A utilización progresivamente maior do peso do brazo como principal fonte de forza e de control da sonoridade.
- A dinámica, a precisión na realización das diversas indicacións que a ela se refiren e o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes.
- O fraseo e a súa adecuación aos diferentes estilos; ligado a iso, o desenvolvemento da cantabilidade no piano.
- Traballo sobre a calidade do son como resposta á aplicación dos diferentes medios técnicos como tipos de ataque, manexo das articulacións, control da dinámica e as súas indicacións e pedalización.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ao coñecemento das súas grafías e efectos.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- Práctica da lectura a vista.
- Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións.
- Práctica de conxunto.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

9.9.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística; a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica; e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao largo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.9.3.1 Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución pianística. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indis- pensables esforzos musculares que require a execución pianística e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- Demostrar sensibilidade auditiva no uso das posibilidades sonoras do piano. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquira o alumnado na lectura a primeira vista así como a súa desenvoltura para abordar a improvisación no instru- mento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras das distintas épocas e estilos. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensi-

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

bilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.

- Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e a capacidade autocrítica.
- Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madureza da súa personalidade artística.

9.9.3.2 Mínimos esixibles

- O alumno/a deberá presentar, entre as diferentes audicións do curso, un programa mínimo de **3 obras de estilos diferentes e un estudo** (aclaremos que se trata dun programa de mínimos, sendo conveniente que o alumno/a traballe en clase un repertorio maior).
- Como mínimo, unha das obras será interpretada de memoria.
- O alumnado deberá participar como mínimo en tres audicións públicas, alomenos unha delas no auditorio.

9.9.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

A avaliación ten dúas vertentes:

- **Avaliación continua:** O profesor/a valorará de forma constante o progreso do alumnado durante o curso, así como a súa actitude e asistencia, recollendo devandita información no caderno de aula.
- **Avaliación puntual:** Organizaranse audicións trimestrais a nivel de departamento, concertos de alumnado e audicións de aula, onde o profesor/a valorará a cantidade do traballo presentado e o comportamento do alumnado nestes eventos. No caso de que o alumnado non participe nunha das audicións do trimestre organizadas polo departamento, deberá interpretar na aula co seu profesor/a o repertorio traballado durante o correspondente periodo lectivo. Como rexistro desta avaliación utilizarase a folla de calibración (Ver anexo 12.4).

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

9.9.3.4 Criterios de cualificación

Á hora de avaliar ao alumnado teranse en conta os seguintes aspectos:

- **Amosar dominio técnico e interpretativo do repertorio:** Valorarase a adecuación ao contido da partitura (lectura, dixitacións, articulacións, control do ritmo, timbre, pedalización se é o caso…), a interpretación reflexiva e capacidade comunicativa das obras atendendo aos diferentes estilos (creatividade, comprensión musical, memorización…). Este aspecto suporá un **60% da nota trimestral.**
- **Demostrar traballo diario e actitude positiva na clase:** Valorarase a constancia e a calidade do estudo persoal na casa, o cumplimento dos obxectivos fixados semanalmente na aula, a audición e investigación das pezas ou compositores que se están a traballar, a actitude activa e receptiva na clase, etc. Este aspecto suporá o **10% da nota trimestral.**
- **Audicións:** Este aspecto suporá o **30% da nota trimestral.**

Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais:

Indicadores	Porcentaxe	Nota
1. **Interpretación**. Interpretar pezas e/ou obras aplicando os criterios estéticos correspondentes: comunicación, fraseo, expresividade, estilo, adecuación ao acompañamento/grupo, dificultade do repertorio, con dominio da lectura ritmica e melódica, dimámicas, tempo, agóxica, pulso, así como as articulacións e os adornos acordes ao estilo.	50%	
2. **Calidade do son.** Empregar un son de calidade (resoancia, claridade, limpeza, rango dinámico, precisión), así como recursos sonoros propios do seu nivel.	20%	
3. **Escenificación, lectura a vista, improvisación e memoria.** Respectar o protocolo escénico, adecuar a xestualidade a interpretación, demostrar autocontrol e solvencia na lectura a vista e/ou improvisación e interpretar de memoria.	10%	
4. **Aspectos técnicos e/ou propios da materia**. Empregar axeitadamente os recursos técnicos específicos das materias instrumentais, así como aqueles propios das materias individuais e de grupo.	20%	

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

9.9.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula solicitando unha reunión do profesorado de toda as materias do curso elevando a proposta o seu departamento.

Amosar as adecuadas capacidades de aprendizaxe para superar o curso actual e ao que aspira a acceder. O profesorado das distintas materias acordarán, a través dun informe de ampliación de matrícula cunha cualificación numérica, as capacidades de aprendizaxe e a adquisición dos obxectivos específicos dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso.

Obter unha cualificación positiva de toda as materias do curso actual. O informe para ampliación de matrícula será presentado polo xefe de departamento a dirección do Centro previamente o consello escolar.

9.9.5 Medidas de recuperación

9.9.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Consistirá nunha proba onde o alumnado deberá presentar toda a materia estipulada no apartado de mínimos esixibles de cada curso sendo o profesorado o encargado de designar os contidos e as pezas a interpretar na proba.

9.9.5.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de piano terá dereito a unha proba extraordinaria. Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa Programación do curso no que se atope o alumno.

9.9.6 Recursos didácticos

Repertorio Orientativo Estudos

- Ábeniz, Isaac. 7 Estudios en los tonos naturales mayores op. 65, B.11: n.º 3 Allegretto en Re, n.º 7 Allegro en Fa (*ed. crítica de Ana Vega Toscano*), Ed. ICCM
- Burgmüller, Joahann Friedrich. 18 Estudios de Estilos op. 109; 12 Estudios melódicos y brillantes op. 105, Ed. Boileau
- Chopin, Frédéric. Trois nouvelles Etudes; 12 Etudes op. 10: n.º 6, n.º 9; 12 Etudes op. 25: n.º 2, n.º 7, Ed. Wiener Urtext
- Clementi, Muzio. Gradus ad Parnasum op. 44, Ed. Ut Orpheus Edizioni
- Cramer, Johann Baptist. 84 Etudes opp. 30 et 40, Imslp
- Czerny, Carl. Escuela de la Velocidad op. 299; El arte de dar soltura a los dedos op. 740, Ed. Boileau
- Gillock, William. Etude in A Major (The Coral Sea) (en *William Gillock Recital Cillection*), Ed. Willis Music

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Granados, Enrique. Seis Estudios Expresivos DLR IV:5: Estudio n.º 1, Estudio n.º 2 Allegro moderato (en *Pedagógicas 1*), Ed. Urtext Boileau
- Heller, Stephen. 25 Melodic Studies op. 45: n.º 25 Epilogue, Ed. Universal
- Higgins, Andrew. Birds (Etudes Tableaux): A wise old owl, Albatross, Lovebirds (Cuckoo to you!) Ed. EVC
- Kessler, Joseph Christoph. 24 Etudes op. 20, Imslp
- Kullak, Theodor. Schule der Octavenspiels Op.48, Ed. Schott
- Quesada, Adolfo de. Seis Grandes Estudios para piano (*ed. crítica de Ana Vega Toscano*): Estudio n.º 1 Allegro Moderato, Ed. ICCM
- Power, Teobaldo. Doce Estudios Artísticos (*ed. crítica de Ana Vega Toscano*): n.º 11 Expresión, Ed. ICCM
- Sibelius, Jean. 13 Pieces for Piano op. 76: n.º 2 Etude (*Leggiero*), Imslp
- Skriabin, Aleksandr. Etude op. 2 n.º 1 Andante; Twelve Etudes op. 8 n.º 8 Lento, n.º 11 Andante cantabile; Eight Etudes op. 42: n.º 2 , n.º 4 Andante, Ed. Dover

Repertorio Barroco

- Bach, Johann Sebastian. Sinfonias (Three-part Inventions); The Well-Tempered Clavier; French Suites, Ed. Wiener Urtext
- Daquin, Louis Claude. Premier livre de pieces de clavecin, 3e Suite: Le coucou (Rondeau)
- Händel, Georg Friedrich:

  I. Easy Piano Pieces and Dances: n.º 17 Sonatina d-Moll HWV 581, n.º 21 Aria con variazioni B-Dur HWV 434/3, Ed. Bärenreiter

  II. Air with Variations (The Harmonious Blacksmith) HWV 430, Ed. Henle Verlag
- Scarlatti. Sonatas k1, k106, k71, k149, k64, Ed. EMB

Repertorio Clásico

- Bach, Johann Christian. Piano Sonata op. 5: n.º 3, Ed. Henle Verlag
- Beethoven, Luwig v. Allegretto in C minor WoO 53; Bagatellen op. 126 n.º 2, n.º 3; Piano Sonatas: op. 14 n.º 1; op. 2 n.º 1; Prelude WoO 55; 2 Preludes op. 39; Rondo in C major WoO 48; Rondo in C major op. 51 n.º 1 Moderato e grazioso; Piano Variations on "Quant' è più bello" from La Molinara by Paisiello in A major WoO 69; 6 Piano Variations on "Nel cor più non mi sento" by Paisiello WoO 70; 6 Piano variations in G major WoO 77, Ed. Henle Verlag
- Clementi, Muzio. Piano Sonatas: op. 1 nº 2 en sib M; op. 24 nº 2 en fa M; op. 26 nº 2 en fa# m; op. 14 nº 1 en sib M; op. 14 nº 3 en fa m
- Dussek, Jan Ladislav. Piano Sonatas: op. 23; op. 25: n.º 2; op. 31: n.º 2; op. 45: n.º 1; Douze Études Mélodiques (12 Leçons progressives): n.º

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

4 Molto Allegro, Imslp

- Haydn. Sonatas Hob. XVI nº 32 en si m; nº 20 en do m; nº 18 en sib M; nº 44 en sol m; nº 31 en mi M; nº 39 en sol M; nº 42 en re M; nº 36 en do# m; Fantasía en do M Hob. XVII nº 4; Tema con variacións en do M Hob. XVII nº 5, n.º 45 Hob. XVI:30, n.º 34 Hob. XVI:33 5.º, n.º 22 Hob. XVI:24, n.º 37 Hob. XVI:22

- Mozart, Wolfgang Amadeus:

  I. Allegro in g-Moll KV 312 (en *Mozart Klavierstücke Band 2*); Adagio KV 540 (en *Mozart Klavierstücke Band 2*); Fantasie KV 397(en *Mozart Klavierstücke Band 2*); Piano Sonata 280; Piano Sonata 282; Piano Sonata 283; Piano Sonata KV 309; Piano Sonata KV 332; Piano Sonata KV 545; Piano Sonata KV 570; Piano Sonata KV Anh. 135/KV 547a; Rondo in D-Dur KV 485; (en *Mozart Klavierstücke Band 2*); Romanze in As-Dur KV Anh. 205 (en *Mozart Klavierstucke Band 2*), Ed. Wiener Urtext

  II. Doce variaciones sobre un Minuetto de Johann Christian Fischer KV 179; Seis variaciones sobre “Mio caro Adone” de la ópera “La fiera di Venezia” de Antonio Salieri KV 180; Doce Variaciones sobre la can- cion francesa “Ah, vous dirai-je, Maman” KV 265, Ed. Wiener Ur- text/Real Musical

  III. 6 Piano Variations on an Allegretto KV 54 (547b), Ed. Henle Verlag

Repertorio Romántico e Escolas Nacionais

- Brahms, Johannes. Ballades op. 10: n.º 1 Andante; Piano pieces p. 76: n º 3 Intermezzo, n.º 7 Intermezzo; Two Rhapsodies op. 79: n.º 2 Molto passionato, ma non troppo allegro, Ed. Henle Verlag

- Chopin, Frédéric:

  I. Mazurkas: op. 6 n.º 4 Presto man non troppo; op. 7 n.º 2 Vivo ma non troppo, n.º 5 Vivo; op. 17 n.º 1 Vivo e risoluto, n.º 2 Lento ma non troppo, n.º 3 Legato assai; op. 24 n.º 1 Lento; op. 30 n.º 1 Allegretto non tanto, n.º 2 Vivace; op. 33 n.º 1 Mesto, n.º 3 Simplice; op. 63 n.º 2 Lento, n.º 3 Allegretto; op. 67 n.º 2 Cantabile; op. 68 n.º 2 Lento; Nocturnes: op. 15 n.º 3 Lento; op. 32 n.º 1 Andante sostenuto; op. 37 n.º 1 Andante sostenuto; Preludes op. 28: in E major, in D-flat major, in C minor; Waltzes: op. 34 n.º 2 Lento; op. 64 n.º 2 Tempo giusto; op. 70 in G-flat maior, in F maior, in D-flat maior, Ed. Henle Verlag

  II. Marche funèbre op. 72 n.º 2 in C minor, Imslp

- Fibich, Zdeněk. Moods, Impressions and Souvenirs, op. 41: n.º 10 Quasi Presto e con fuoco, n.º 36 Andante amoroso, n.º 49 Molto agita- to, Imslp

- Fuchs, Robert. Jugendklänge op. 32: n.º 11 It is raining, n.º 15 Chattering girl, n.º 19 In the Pouldry-yard, imslp

- Gade, Niels. Four Fantasy Pieces op. 41: n.º 2 Mignon, Ed. ABRSM

- Glinka, Mijaíl. Variations sur un thème russe, imslp

- Grieg, Evard. Liric Pieces: op. 54 n.º 2 Norwegian March, n.º 4 Not-

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

turno, n.º 5 Bell ringing; op. 57 n.º 1 Vanishes Days; op. 71 n.º 3 Puck, Ed. Henle Verlag

- Liszt, Franz:

  I. Puszta-Wehmut S. 246; Ungarische Volkslieder S. 245, Imslp

  II. Années de pèlerinage II Italie, S. 161: Canzonetta del Salvator Rosa; Harmonies poétiques et religieuses S. 173: n.º 6 Hymne de l'enfant à son réveil, n.º 9 Andante lagrimoso; Consolations S. 172: n.º 2 Un poco più mosso, n.º 4 Quasi Adagio; Valse oubliée S. 215 n.º 1, Ed. Henle Verlag

  III. Fünf Kleine Klavierstücke S. 192: n.º 2 Moderato, Ed. Schott

  IV. Ich liebe dich S. 542a (version para piano), Imslp

- Mendelssohn, Felix. Lieder ohne Worte: op. 19 n.º 3 Molto allegro e vivace; op. 30 n.º 1 Andante espressivo; op. 67 n.º 3 Andante tranquillo; op. 102 n.º 2 Adagio, n.º 5 Allegro vivace; Trois Fantaisies ou Caprices op. 16: n.º 3 Andante, Ed. Henle Verlag

- Reger, Max. Lose Blätter op. 13, Imslp

- Schubert, Franz. Piano Sonata D. 557; Impromptus Op. 90 D. 899: n.º 2 Allegro, n.º 3 Andante, n.º 4 Allegretto; Moments Musicaux op. 94 D. 780: n.º 5 Allegro vivace, n.º 6 Allegretto; Adagio D. 178; Klavierstück D. 604, Ed Henle Verlag

- Schumann, Robert. Davidsbündlertänze op. 6: n.º 2 Innig, n.º 4 Ungeduldig, n.º 5 Einfag, n.º 11 Einfag, n.º 17 Wie aus der ferne; Fantasiestücke op. 12: n.º 3 Warum?; Symphonic Etudes op. 13: Variation IV das variacións engadidas; Arabesque op. 18; Coloured Leaves (Bunte Blätter) op. 99: n.º 7, n.º 12; Album Leaves (Albumblätter) op. 124: nº 10 Walzer, n.º 18 Botschaft; Blumenstück op. 19; Forests Scenes (Waldszenen) op. 82: n.º 1 Eintrit, n.º 2 Jäger auf der Lauer, n.º 4 Verrufene Stelle, n.º 5 Freundliche Landschaft, n.º 6 Herberge; Kinderszenen op. 15: n.º 5 Perfect Happiness, n.º 6, Great Adventure, n.º 8 Bay the Fireside, n.º 9 On the rocking horse; 4 Klavierstücke op. 32: n.º 4 Romanze; Variations on a Theme (Ghost Varations) in E flat major Anh. F39, Ed. Henle Verlag

- Sibelius, Jean:

  I. Ten pieces for piano op. 24: n.º 7 Andantino, n.º 8 Notturno, n.º 10 Barcarola, Ed. Breitkopf & Härtel

  II. 4 Lyric Pieces op. 74: n.º 1 Ekloge, n.º 4 In The Old Home, imslp

  III. 13 Pieces for piano op. 76: n.º 2 Carillon, n.º 13 Harlequinade, Ed. MSA

  IV. 8 Petits Morceaux op. 99: n.º 6 Animoso, Ed. FG

- Tchaikovsky, Piotr Ilich. The Seasons op. 37b: n.º 1 Januar, n.º 6 Juni, n.º 10 Oktober, Ed. Henle Verlag

- Voříšek, Jan Václav. 6 Impromptus op. 7: n.º 4 Allegretto; Theme and

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Variations in B-Flat Major op. 19, Imslp

- Wagner, Richard. 2 Albumblätter: n.º 2 Albumblatt für Frau Betty Schott, Ed. Schott

Repertorio do Século XX e XXI

- Albéniz, Isaac:

  I. Suite Española op. 47, B.1: n.º 2 Cataluña, n.º 5 Asturias, n.º 8 Cuba; 6 Hojas de Álbum (España) op. 165, B.37: n.º 4 Serenata, n.º 6 Zortzico; Chant's d'Espagne op. 232, B.44: n.º 3 Sous le palmier; n.º 4 Córdoba; Mallorca op. 202 B 41, Ed. Henle Verlag

  II. Recuerdos de viaje op. 71, B.18: n.º 7 En la Playa, n.º 3 Alborada, n.º 5 Puerta de Tierra; 12 Pièces Carateristiques op. 92, B.29: n.º 12 Torre Bermeja, Ed. UME

  III. España B.45 (Souvenirs): n.º 1 Prélude; Yvonne en visite! B.48: n.º 1 La réverénce!, Imslp

- Alcolea, Marina. Piano au bord de l'eau: Miroir d'eau
- Alís, Román. Cuatro piezas breves op.12
- Baines, William. Seven Preludes: n.º 1 Moderately quick, n.º 5 Moderate speed, Ed. Novello and Co
- Bartók, Béla:

  I. Allegro Bárbaro Sz. 49; Romanian Folk Dances Sz. 56, Rondos on a Slovak Folk Tunes Sz. 84: n.º 1 Andante, Boosey & Hawkes

  II. 15 Hungarian Peasant Song Sz. 71: nros. 1 a 5, Ed. Henle Verlag

  III. 14 Bagatelles Sz. 38, op. 6: n.º 12 Rubato, Ed. Kalmus

- Beach, Amy. 2 Piano pieces op. 54: n.º 1 Scottish Legend; Les Rêves de Columbine op. 65: n.º 1 La Fée de la Fontaine, Imslp
- Bonis, Mel. 5 piéces pour piano op. 109: n.º 5 Mélisande; La Cathrédale Blessée op. 107, Romance sans Paroles op. 56, Imslp
- Bowen, York. 24 Preludes op. 102: n.º 21 Andante piacevole, n.º 23 Andante con moto, Ed. Weinberger ou Ed. Chester
- Chabrier, Emmanuel. Pièces pittoresques: Idylle, Ed. Dover
- Chaminade, Cecile. Pierrette air de ballet op. 41 (en *Piano music by female composers*), Ed. Schott
- Chatman, Stephen. Fantasies: Dance of the Barbarians; Preludes Book 3: Ginger Snap, Frenzy, Ed. Canadian Music Center
- Cochran, Julian. Preludes vol. 4: n.º 12 Allegro, Ed. Robert Bremner Urtext
- Copland, Aaron. Three Moods: n.º 1 Embittered, n.º 2 Wistful (as dúas), Ed. Boosey & Hawkes
- Debussy, Claude. Rêverie L. 68; D'un cahier d'esquisses L. 99; Suite

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Bergamasque L. 75: n.º 3 Clair de Lune; Images 1ere série: n.º 2 Hommage à Rameau; Children's Corner L. 113: n.º 1 Doctor Gradus ad Parnassum, n.º 4 Colliwogg's Cakewalk; Préludes I L. 117: n.º 6 Des pas sur le neige, n.º 8 Le Fille aux Cheveux de Lin; Preludes II L. 123: n.º 10 Canope; Ed. Hele Verlag

- Delius, Frederick. Three Piano Preludes RT IX/8: n.º 1 *Scherzando*, n.º 2 *Quick*, n.º 3 *Con moto* (tocar dous), Ed. Boosey & Hwakes
- D'Indy, Vincent. 4 Pieces op. 16: n.º 3 Scherzetto, Imslp
- Donostia, Aita. Preludios Vascos: n.º 2 Izkentan ("Diálogo / Diálogo"), n.º 3 Oyanian ("En el bosque / No bosque")
- Dring, Madeleine. Colour Suite: n.º 1 Pink Minor, Ed. Musikverlag
- Dupont, Gabriel. Les Heures Dolentes: n.º 5 Aprés-midi de Dimanche, n.º 7 Une amie est venue avec des fleurs, n.º 11 La mort rode, Imslp
- Esplá, Óscar. Impresiones Musicales: n.º 2 Barba Azul; Levante (Melodías y Temas de Danza): n.º 7 Allegro moderato; Tonadas Antiguas vol. 2; Suite de Pequeñas Piezas para Piano: n.º 3 Aire de Danza Pastoral, Ed. UME
- Falla, Manuel. Serenata Andaluza, Nocturno (en *Music for piano 1*); Canción (en *Music for piano 2*), Ed. Chester
- Fauré, Gabriel:

  I. Barcarolle op. 90 n.º 7, Barcarolle op. 101 n.º 9; 3 Nocturnes op. 33: n.º 3 Andante con moto; 9 Préludes op. 103: n.º 4 Allegretto moderato n.º 7 Andante moderato, n.º 8 Allegro, Ed. Dover

  II. Pièces Brèves op. 84: n.º 5 Andante Moderato, Ed. Peters
- Gillock, William:

  I. Valse Etude (en *William Gillock Recital Collection*), Ed. Willis Music

  II. Sonatine in C major, Ed. Hal Leonard
- Ginastera, Alberto:

  I. RONDO on Argentine children's folk-tunes, Ed. Boosey & Hawkes

  II. Danzas Argentinas: n.º 1 Danza del viejo boyero, Ed. Durand
- Godard, Benjamin. 20 Pièces pour le Piano op. 58: n.º 9 Près de la mer, n.º 16 Courante; Sur la Mer op. 44, Imslp
- Granados, Enrique. Danzas Españolas: n.º 3 Fandango (en *Danzas 2*); Cartas de Amor: Valses Íntimos (completos) (en *Valses 1*); Países Soñados DLR V:9 *Palacio Encantado en El Mar* (en *Románticas 3*); Serenata Goyesca DLR II:3 (*en Goyescas 1*); Seis piezas sobre cantos populares españoles DLR V:2: Ecos de la Parranda (en *Románticas 1*) Ed. Urtext Boileau
- Guridi, Jesús. Danzas Viejas: n.º III La carrasquilla, Ed. UME
- Hahn, Reynaldo:

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

I. Au Clair de Lune, conte en musique: n.º 10 Le Vent, Imslp

II. Le Rossignol éperdu, série 1 "Première Suite": n.º 3 Douloureuse reverie dans un bois de sapins, n.º 5 Soleil D'Automne, n.º 9 Éros caché dans les bois, n.º 11 Chanson de midi, Ed. Heugel

III. Portraits de Peintres: n.º 3 Anton van Dyck, Ed. Leduc

- Halffter, Ernesto. Danza de la pastora (*extrait du ballet "Sonatina*"); Danza de la gitana (*extrait du ballet "Sonatine"*); Habanera, Ed. Eschig
- Halffter, Rodolfo. 2 Sonatas del Escorial op. 2 (escoller unha), Ed. UME
- Ibert, Jacques. Histories: n.º 1 La meneuse de tortues d'or, n.º 2 Le petit âne blanc, n.º 7 Bajo la mesa, n.º 9 La marchande d'eau Fraîche, n.º 10 Le Cortège de Balkis; Toccata Sur le nom d'Albert Roussel, Ed. Leduc
- Ireland, John. London Pieces: n.º 2 Soho Forenoons, Ed. Stainer & Bell
- Juon, Paul. 12 Impromptus op. 30 "Intime Harmonieen": n.º 3 Elfchen, Imslp
- Kabalevsky, Dmtri:

I. 4 Rondos op. 60: n.º 4 Rondo-Toccata; Easy Variations op. 40: n.º 1 in D Major (*toccata*), n.º 2 in A minor; Lyric Tunes op. 91: Variations e Coda (as dúas), Ed. Sikorski

II. 24 Preludes op. 38: n.º 5 Andante sostenuto, Ed. Zen-On

III. Easy Variations on Folk Themes op. 51: n.º 4 Seven Good- humoured Variations on a Ukrainian Folk Song, n.º 5 Six Variation on a Ukrainian Folk Song, Ed. Boosey & Hwakes

IV. Variations on Folk Themes op. 87: n.º 2 Variations on a French Folk Theme, n.º 3 Variations on a Japanese Folk Theme, Ed. Schirmer

- Khachaturian, Aram. Toccata op. 11, Ed. Sikorski
- Lourié, Arthur. 8 Scenes of Russian Chilhood: n.º 2 Little Trepak, n.º 4 A Naughty Boy, Imslp
- MacDowell, Edward:

I. Six poems after Heine op. 31: n. º 2 Scotch Poem, Ed. Nabu Press

II. Woodland Sketches op. 51: n.º 2 Will o' the Wisp, n.º 9 By a Meadow Brook, Ed. Schirmer

- Martinu, Bohuslav. Puppets H. 137 Book 1: n.º 2 The new puppet, n.º 5 The Puppets Dance; Puppets H. 116 Book 2: Harlequin, Ed. Bärenreiter
- Messiaen, Olivier. Huit préludes pour piano: n.º 7 Plainte Calme, Ed. Durand
- Mier, Martha. Jazz, Rags & Blues Book 5: Opening Night Jazz, Jazz Finale, Ed. Alfred
- Milhaud, Darius. Saudades do Brazil op. 67 2.º Recueil: n.º 7 Corcobado, n.º 9 Sumare, Ed. Eschig

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Mompou, Frederic. Trois Variations (as tres); Cançons I danses: n.º VI, Ed. Eschig
- Montsalvatge, Xavier. 5 Ocells en llibertat: n.º 4 El Pinsá, Ed. Boileau
- Niemann, Walter. Japan op. 89: n.º 1 The tea House, n.º 5 Dance of the Geisha; Eine Kleine Wassermusik op. 32: n.º 3 Der Kleine Was- serfall, Imslp
- Norton, Christopher. Microjazz Collection 3: n.º 29 Hungarian Stomp, Ed. Boosey & Hawkes
- Paderewski, Ignacy Jan. Album de Mai op. 10: n.º 2 Chant d'amour; Miscellanea op. 16: n.º 4 Nocturne, Ed. PWM
- Pierne, Gabriel. Quinze Pièces op. 3: n.º 1 Romance sans Paroles, n.º 3 Fantasmagorie, Ed. Leduc
- Pinto, Octavio. Scenas Infantis: n.º 5 Salta, salta (Hobby-horse), Ed. Schirmer
- Poulenc, Francis. Nocturnes FP 56: n.º 1 Sans trainer, n.º 8 Très modéré, Ed. Heugel
- Prokófiev, Serguéi:

  I. Ten Pieces op. 12 : n.º 1 March, n.º 2 Prelude, Ed. IMC

  II. Visions fugitives op. 22: n.º 3 Allegretto, n.º 4 Animato, n.º 6 Con eleganza, n.º 8 Comodo, n.º 11 Con vivacita, n.º 13 Allegretto, n.º 17 Poetico, n.º 20 Lento irrealmente (tocar mínimo dúas), Old Grandmother's Tales op. 31: n.º 4 Sostenuto, Ed. Boosey & Hawkes
- Rajmáninov, Serguéi:

  I. 6 Moments Musicaux op. 16: n.º 3 Andante cantabile, Ed. Elite

  II. Morceaux de fantaisie op. 3**:** n.º 1 Élegie; 24 Préludes: op. 3: n.º 2 Lento; op.23: n.º 4 Andante cantabile; op. 32: n.º 11 Allegretto, Ed. Henle Verlag
- Rodrigo, Joaquín. Cuatro estampas andaluzas: n.º 2 Crepúsculo sobre el Guadalquivir, Ed. Joaquín Rodrigo
- Satie, Erik. Sonatine Bureaucratique; Croquis & agaceries d'un gros bonhomme en bois: n.º 1 Tyrolienne turque, n.º 3 Españaña (as dúas), Ed. Peters
- Schmitt, Florent. Crepuscules op. 56: n.º 4 Solitude; Pupazzi op. 36 (Petite Suite): n.º 8 Arlequin *Joyeusement et d'un movement animé*, Imslp
- Schönberg, Arnold. 6 kleine Klavierstücke op. 19, Ed. Wiener Urtext
- Shostakóvich, Dmtri. 24 Preludes op. 34: Prelude n.º 24 Allegretto, Ed. Sikorski
- Sideris, Nikolas. Ballad for solo piano, Ed. Musica Ferrum
- Straus, Richard. Stimmungdbilder op. 9: n.º 4 Träumerei, n.º 5 Heide-

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

bild, Ed. Universal

- Szymanowski, Karol. Preludes op. 1: n.º 1 Andante ma non troppo, Ed. Universal
- Tajčević, Marko. 7 Balkantänze: n.º 1 Con moto, n.º 2 Rustico, Ed. Schott
- Turina, Joaquín:

  I. Danzas Fantásticas op. 22: Exaltación, Ensueño, Ed. UME

  II. Danzas Gitanas op. 55 1.ª Serie: n.º 4 Generalife; n.º 5 Sacromonte; Danzas Gitanas op. 84 2.ª Serie: n.º 1 Fiesta de las calderas, n.º 4 Danza rítmica, n.º 5 Seguiriya; Mujeres Españolas op. 73: n.º 2 La florista, n.º 4 La murciana guapa; Mujeres de Sevilla op. 89: n.º 1 La alfarera de Triana, n.º 3 La macarena con garbo; Jardín de niños op. 63: n.º 7 Juegos en la playa, Ed. Salabert

  III. Miniaturas op. 52: n.º 5 El mercado, n.º 8 La Vuelta; Le Cirque, Suite pour Piano op. 68: n.º 6 Trapecios volantes, Ed. Schott
- Turina, José Luis. Siete Piezas para piano: n.º VII Modos (*Homenaje a Maurice Ravel*), Ed. Música Mundana
- Villani-Côrtes, Edmundo. 10 Prelúdios e 5 Interludios para piano: Preludio n.º 7, Ed. Musica Brasilis
- Villa-Lobos, Heitor:

  I. Tristorosa W034, Ed. Eschig

  II. A prole de bebê n.º 1 W140: n.º 3 Caboclinha (A boneca de barro), Ed. Eschig
- Vladigerov, Pancho. Piano miniatures op. 29 “Shumen”: n.º 6 Rachenitsa, Ed. Universal

Bibliografía

Guías de repertorio

- Hinson et al. Guide to the Pianist's Repertoire, Ed. Indina University Press
- Margrath, Jane. The Pianist's guide to standard teaching and performance literature, Ed. ALF
- Wolters, Klaus. Handbuch der Klavierliteratur zu zwei Händen, Ed. Atlantis Musikbuch

Libros específicos

- Banowetz, Joseph. El pedal pianístico: técnicas y uso, Ed. Pirámide
- Chiantore, Luca. Historia de la técnica pianística, Ed. Alianza Música
- Cortot, Alfred. Aspectos de Chopin, Ed. Alianza Música
- Deschaussées, Monique. El intérprete y la música, Ed. Rialp
- Rattalino, Piero. Historia del piano, Ed. SpanPress

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Ferguson, Howard. La interpretación de los instrumentos de teclado del siglo XIV al XIX, Ed. Alianza Música
- Neuhaus, Heinrich. El arte del piano, Ed. RM
- Nieto, Albert. La digitación pianística, Ed. Mira
- Nieto, Albert. El pedal de resonancia: el Alma del piano, Ed. Boileau
- Rosen, Charles. Las sonatas para piano de Beethoven, Ed. Alianza Música
- Schonberg, Harold C. Los grandes pianistas, Ed. Javier Vergara

Psicología

- Dalia, Guillermo. Cómo ser feliz si eres músico o tienes uno cerca, Ed. MundiMúsica
- Dalia, Guillermo. Cómo superar la ansiedad escénica en músicos, Ed. Mundimúsica.
-

9.10 Curso: 6º de grao profesional

9.10.1 Obxectivos

- Demostrar autonomía no emprego dos recursos técnicos adquiridos en cursos anteriores, adecuándoos correctamente ás obras obxecto de estudo.
- Demostrar criterios de interpretación persoais en coherencia co estilo correspondente ás diferentes épocas e autores.
- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes en distintos períodos da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.
- Adquirir e aplicar progresivamente ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria.
- Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Practicar a música de conxunto, integrándose en formacións camerísticas de diversa configuración e desempeñando papeis de solista con orquestra en obras de dificultade media, desenvolvendo así o sentido da interdependencia dos respectivos cometidos.
- Aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para solucionar por si mesmo os diversos problemas de ex- ecución que se poidan presentar relativos a dixitación, pedalización, fraseo, dinámica.
- Dominar no seu conxunto a técnica e as posibilidades sonoras e expresivas do instrumento, así como alcanzar e demostrar a sensi-

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

bilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora.

- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas de diferentes épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel.
- Afrontar un recital como solista interpretando obras do repertorio do curso.
- Ser capaz de efectuar unha autocrítica madura do propio rendemento interpretativo en función das horas de estudo empregado.
- Prepararse de cara a unha posible proba de acceso para un conservatorio superior con espírito competitivo e confianza nas propias posibilidades.
- Culminar o Grado Medio cun nivel de madurez musical e pianística digno de ser considerado profesional.

9.10.2 Contidos

- Perfeccionamiento do “cantabile”, ligado ao entendemento das diferentes texturas pianísticas a través dos diferentes estilos compositivos.
- Revisión global e totalizadora de todos os contidos de cursos anteriores.
- Estudo en profundidade da dixitación e a súa problemática.
- A utilización dos pedais e a potenciación que experimentaron os seus recursos na evolución da escritura pianística.
- Desenvolvemento e perfeccionamento de toda a gama de modos de ataque.
- A utilización progresivamente maior do peso do brazo como principal fonte de forza e de control da sonoridade.
- A dinámica, a precisión na realización das diversas indicacións que a ela se refiren e o equilibrio dos niveis e calidades de son resultantes.
- O fraseo e a súa adecuación aos diferentes estilos; ligado a iso, o desenvolvemento da cantabilidade no piano.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ao coñecemento das súas grafías e efectos.
- Adestramento permanente e progresivo da memoria.
- Práctica da lectura a vista.
- Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións.
- Práctica de conxunto.
- Análise formal de todo o repertorio traballado.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

9.10.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística; a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica; e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao largo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á calificación trimestral ou final.

9.10.3.1 Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución pianística. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indis-

  pensables esforzos musculares que require a execución pianística e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- Demostrar sensibilidade auditiva no uso das posibilidades sonoras do piano. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo das obras de repertorio. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía do alumnado e a súa competencia para emprender o estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo.
- Demostrar solvencia na lectura a primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquira o alumnado na lectura a primeira vista así como a súa desenvoltura para abordar a improvisación no instru- mento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Interpretar obras das distintas épocas e estilos. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensi-

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

bilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.

- Interpretar de memoria obras do repertorio solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro das mesmas.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e a capacidade autocrítica.
- Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madureza da súa personalidade artística.

9.10.3.2 Mínimos esixibles

- O alumno/a deberá presentar, entre as diferentes audicións do curso, un programa mínimo de **3 obras de estilos diferentes e un estudo** (aclaremos que se trata dun programa de mínimos, sendo conveniente que o alumno/a traballe en clase un repertorio maior).
- Como mínimo, unha das obras será interpretada de memoria.
- O alumnado deberá participar como mínimo en tres audicións públicas, alomenos unha delas no auditorio.
- **Recital**:
  - Os alumnos/as deste curso deberán interpretar en audición pública no último trimestre, **un mínimo de tres obras de diferentes estilos** programadas durante o curso (unha delas, polo menos, de memoria), co fin de avaliar a calidade do traballo realizado.
  - Este recital será calificado e suporá o **30% da nota** do terceiro trimestre.
  - Todos os profesores/as que impartan este 6º curso de piano de GP estarán presentes no recital na medida do posible, sempre e cando non estea unicamente o profesor/a titor/a.

9.10.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

A avaliación ten dúas vertentes:

- **Avaliación continua:** O profesor/a valorará de forma constante o progreso do alumnado durante o curso, así como a súa actitude e asistencia, recollendo devandita información no caderno de aula.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- **Avaliación puntual:** Organizaranse audicións trimestrais a nivel de departamento, concertos de alumnado e audicións de aula, onde o profesor/a valorará a cantidade do traballo presentado e o comportamento do alumnado nestes eventos. No caso de que o alumnado non participe nunha das audicións do trimestre organizadas polo departamento, deberá interpretar na aula co seu profesor/a o repertorio traballado durante o correspondente periodo lectivo. Como rexistro desta avaliación utilizarase a folla de calibración (Ver anexo 12.4).

9.10.3.4 Criterios de cualificación

Á hora de avaliar ao alumnado teranse en conta os seguintes aspectos:

- **Amosar dominio técnico e interpretativo do repertorio:** Valorarase a adecuación ao contido da partitura (lectura, dixitacións, articulacións, control do ritmo, timbre, pedalización se é o caso…), a interpretación reflexiva e capacidade comunicativa das obras atendendo aos diferentes estilos (creatividade, comprensión musical, memorización…). Este aspecto suporá un **60% da nota trimestral.**
- **Demostrar traballo diario e actitude positiva na clase:** Valorarase a constancia e a calidade do estudo persoal na casa, o cumplimento dos obxectivos fixados semanalmente na aula, a audición e investigación das pezas ou compositores que se están a traballar, a actitude activa e receptiva na clase, etc. Este aspecto suporá o **10% da nota trimestral.**
- **Recital:** Este aspecto suporá o **30% da nota trimestral.**

Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais:

Indicadores	Porcentaxe	Nota
1. **Interpretación**. Interpretar pezas e/ou obras aplicando os criterios estéticos correspondentes: comunicación, fraseo, expresividade, estilo, adecuación ao acompañamento/grupo, dificultade do repertorio, con dominio da lectura ritmica e melódica, dimámicas, tempo, agóxica, pulso, así como as articulacións e os adornos acordes ao estilo.	50%	
2. **Calidade do son.** Empregar un son de calidade (resoancia, claridade, limpeza, rango dinámico, precisión), así como recursos sonoros propios do seu nivel.	20%	
3. **Escenificación, lectura a vista, improvisación e memoria.** Respectar o protocolo escénico, adecuar a xestualidade	10%	

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

a interpretación, demostrar autocontrol e solvencia na lectura a vista e/ou improvisación e interpretar de memoria.		
4. Aspectos técnicos e/ou propios da materia. Empregar axeitadamente os recursos técnicos específicos das materias instrumentais, así como aqueles propios das materias individuais e de grupo.	20%	

9.10.4 Medidas de recuperación

9.10.4.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Consistirá nunha proba onde o alumnado deberá presentar toda a materia estipulada no apartado de mínimos esixibles de cada curso sendo o profesorado o encargado de designar os contidos e as pezas a interpretar na proba.

9.10.4.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de piano terá dereito a unha proba extraordinaria. Será o seu profesor o que lle indique, no informe de materia non superada, o repertorio a presentar nesta proba, de acordo coa Programación do curso no que se atope o alumno.

9.10.5 Recursos didácticos

Repertorio Orientativo

Estudos

- Albéniz Isaac. Deseo op. 40, B.6 Estudio de concierto, imslp
- Arriaga, J. C. de. Tres estudios o caprichos (*ed. crítica de Ana Vega Toscano*): n.º 3 Risoluto, Ed. ICCM
- Chopin, Frédéric. Trois nouvelles Etudes; 12 Etudes op. 10: n.º 6, n.º 9; 12 Etudes op. 25: n.º 2, n.º 7, Ed. Wiener Urtext
- Czerny, Carl. El arte de dar soltura a los dedos op. 740, Ed. Boileau
- Cramer, Johann Baptist. 84 Etudes opp. 30 et 40, Imslp
- Granados, Enrique. Seis Estudios Expresivos DLR IV:5: Estudio n.º 1, Estudio n.º 2 Allegro moderato (en *Pedagógicas 1*), Ed. Urtext Boileau
- Henselt, Adolf v. 12 Études caractéristiques op. 2; 12 Études de salon op. 5, Imslp
- Higgins, Andrew. Birds (Etudes Tableaux): Penguins, The Swan, Ed. EVC
- Juon, Paul. Moments Lyriques op. 56: n.º 7 Etude, Imslp
- Kessler, Joseph Christoph. 24 Etudes op. 20, Imslp

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Kullak, Theodor. Schule des Octavenspiels Op.48, Ed. Schott
- Moscheles, Ignaz. 24 Etudes op. 70, Imslp
- Moszkowski, Moritz. 15 Concert Studies “Per aspera ad astra” op. 72: n.º 2 Allegro Brillante, Ed. PWM
- Quesada, Adolfo de. Seis Grandes Estudios para piano (*ed. crítica de Ana Vega Toscano*): Estudio n.º 3 Tempo di Tarantella, Ed. ICCM
- Rajmáninov, Serguéi. Études-Tableaux op. 33: n.º 8 Grave, Ed. Henle Verlag
- Scrjabin, Aleksandr. Etude op. 2 n.º 1; Twelve Etudes op. 8: n.º 8 Lento, n.º 11 Andante cantabile; Eight Etudes op. 42 n.º 2, n.º 4 Andante, Ed. Dover

Repertorio Barroco

- Bach, Johann Sebastian. The Well-Tempered Clavier; French Suites; Fantasia in C minor BWV 906; Prelude and Fugue BWV 985 (en *Little Preludes and Fughettas*), Ed. Henle Verlag
- Petzold, Christian. Suite de Clavecin (en *Clavierbüchlein der Anna Magdalena Bach, ed. de Naoyuki Taneda*), Ed. Wiener Urtext
- Rameau, Jean-Philippe. Nouvelles suites de pièces de clavecin: L’égyptienne, Imslp
- Scarlatti, Domenico. Keyboard Sonatas: K 20, K 159, K 162, K 209, K 380, K 426, Ed. EMB

Repertorio Clásico

- Bach, Joahnn Christian. Piano Sonata op. 5: n.º 5 Ed. Henle Verlag
- Beethoven, Ludwig v. Bagatellen: op. 33 n.º 7,n.º 5; op. 126 n.º 4,n.º 6; op. 119 n.º 6; Piano Sonatas: op. 14 n.º 2; op. 10 n.º 2; op. 10 n.º 1; op. 10 n.º 3; op. 13; op. 26; op. 27, n.º 1; op. 28; op. 22; Rondo in G major op. 51 n.º 2 Andante cantabile e grazioso; 8 Piano Variations on "Mich brennt ein heißes Fieber" by Grétry WoO 72; 8 Piano Variations on "Ich hab' ein kleines Hüttchen nur" Anh. 10, Henle Verlag
- Clementi, Muzio:

  I. Piano Sonatas op. 30 n.º 1 en sol m; op. 39 n.º 2 en sol M; op. 41 en mib M; op. 47 n.º 2 en sib M; op. 2 nº 1 en do M; op. 7 n.º 3 en sol m; op. 8 nº 3 en sib M; op. 9 nº 3 en mib M; op. 34 nº 1 en do M; op. 40 nº 1 en sol M;

  II. “Batti, batti” (*variations from Mozart’s Opera of Don Giovanni*) Op-sn 1 (WO 10), Ed. Ut Orpheus Edizioni
- Dussek, Jan Ladislav. Piano Sonatas: op. 10 n.º 2; op. 35 n.º 3; op. 45 n.º 3; op. 70 “Le retour à Paris”; op. 10 n.º 3; op. 61 “Élégie Harmonique”, Imslp
- Haydn, Joseph. Sonatas Hob. XVI nº 29 en fa M; nº 41 en sib M; nº 6 en sol M; nº 21 en do M; nº 49 en mib M; nº 38 en mib M; nº 51 en re M; nº

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

46 en lab M; nº 47 en fa M; nº 48 en do M; nº 50 en do M; An- dante con variacións en fa m Hob. XVII nº 6, n.º 53 Hob. XVI: 34, n.º 19 Hob. XVI:47bis

- Mozart, Wolfgang Amadeus:

  I. Adagio KV 540 (en *Mozart Klavierstücke Band 2*); Piano Sonata KV 279; Piano Sonata KV 281; Piano Sonata KV 311; Piano Sonata KV 331; Piano Sonata KV 332; Piano Sonata KV 570; Rondo in D-Dur KV 485; (en *Mozart Klavierstücke Band 2*), Ed. Wiener Urtext

  II. Doce variaciones sobre un Minuetto de Johann Christian Fischer KV 179; Doce Variaciones sobre la cancion francesa "Ah, vous dirai-je, Maman" KV 265, Ed. Wiener Urtext/Real Musical

Repertorio Romántico e Escolas Nacionais

- Bargiel, Woldemar. 3 Character pieces op. 8: n.º 1 Allegro appassionato, Imslp
- Brahms, Johannes. Ballades op. 10: n.º 2 Andante *espressivo e dolce*; Piano pieces op. 76: n.º 6 Andante con moto; Fantaisies op. 116: Intermezzo n.º 2 *Andante*, n.º 4 Intermezzo *adagio*, nº 5 Intermezzo *Andante con gracia*, nº 6 Intermezzo *Andantino teneramente*; 3 Intermezzi op. 117: n.º 1 Andante moderato, n.º 2 Andante non troppo; Piano

  Pieces op. 118: n.º 1 Intermezzo *Allegro non assai*, *ma molto appasionatto*, n.º 2 Intermezzo *Andante teneramente*, n.º 4 Intermezzo Allegretto un poco agitato, n.º 5 Romace *Andante*; Piano Pieces op. 119: n.º 1 Intermezzo *Adagio*; Waltzes op. 39, Ed. Henle Verlag
- Chopin, Frédéric. 3 Ecossaises op. 72/3 (as tres); Fantaisie Impromtu op. post. 66; Impromptu op. 29; Mazurkas: op. 6 n.º 2 *sotto voce*, n.º 3 Vivace; op. 17 nº 4 Lento man non troppo; op. 24 n.º 2 Allegro non troppo, n.º 4 Moderato; op. 41 n.º 2 Animato; op. 63 n.º 3 Allegretto; op. 67 n.º 3 Allegretto; op. 68 n.º 2 Lento, n.º 3 Allegro ma non troppo, n.º 4 Andantino; Mazurkas sen nro. de opus; Polonesa en do# m; Valses op. 64 nº 1 en reb M; op. 70 nº 1 en solb M; Nocturnos op. 9 nº 2 en mib M; op. 32 nº 1 en si M; op. 37 nº 1 en sol m; op. 48 nº 2 en fa# m; op. 55 nº 1 en fa m; Preludio op. 45; Preludios op. 28 en la m; mi M, mib m, lab M; Preludio inédito en lab M; Polonesas en do m e mib m; Vals op. post. en mi m; Nocturnos op. 9 nº 1 en sib; op. 32 nº 2 en lab M; op. 37 nº 2 en sol M; op. 72 nº 1 en mi m; Preludios en do M, fa# M, sib M;
- Field, John. 18 Nocturnes: n.º 17, n.º 18 ("Midi"), Imslp
- Grieg, Edvard:

  I. Liric Pieces: op. 43 n.º 6 To the Spring; op. 65 n.º 6 Wedding Day at Troldhaugen; op. 57: n.º 1 Vanished Days; op. 71 n.º 3 Puck, Ed. Henle Verlag

  II. Pictures from Life in the Country op. 19: n.º 2 Norwegian Bridal Procession, Imslp
- Liszt, Franz:

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

I. Mosonyi Grabgeleit S. 194; Valse Impromptu S. 213, Imslp

II. 3 Sonetti di Petrarca S. 270: Sonetto 47, Sonetto 123, Ed. Schott

III. Hungarian Rhapsodies: n.º 3, n.º 5 Ed. Dover

IV. Études d'exécution trascendante: n.º 3 Paysage S. 139; Liebestraüme, Drei Notturnos S. 541: n.º 2 Seliger Tod; Années de pèlerinage I Suisse, S. 160: n.º 2 Au Lac de Wallenstadt; Années de pèlerinage II Italie, S. 161: n.º 1 Sposalizio; Harmonies poétiques et religieuses S. 173: n.º 10 Cantique d'amour, Ed. Henle Verlag

- Mendelssohn, Felix. Lieder ohne Worte: op. 19 n.º Piano agitato; op. 30 n.º 2 Allegro di molto, n.º 5 Andante grazioso; op. 38 n.º 3 Presto e molto vivace; op. 67 n.º 4 Presto; op. 62 n.º 5 Andante con moto; op. 53 n.º 3 Presto agitato; op. 62 Allegro con fuoco; Three Fantasias or Cappricios op. 16: n.º 1 Andante con moto; Fantaisie "The Last Rose of Summer" op. 15, Ed. Henle Verlag
- Reger, Max. Lose Blätter op. 13
- Schubert, Franz. Piano Sonatas D. 566 en Mi m; D. 279 en Do M; D. 664 en La M; D. 840 en Do M; D. 537 en La m; D. 568 en mib M; D. 575 en Si M; 13 Variationen D. 576 über ein Thema von Anselm Hüttenbrenner; Impromptu op. 90 D. 899 n.º 1 en Do m; Moments Musicaux op. 94 D. 780: n.º 4 Moderato; Adagio e Rondó op. 145 D. 505/06 en Mib M; 12 Valses Nobles op. 77 D. 969
- Schumann, Robert. Kinderszenen op. 15; Blumenstück op. 19; Intermezzi op. 4: n.º 1 Allegro quasi maestoso, nº 4 Allegretto semplice; Fantasiestücke op. 12: n º 1 Des Abends, n.º 4 Grillen; Symphonic Etudes op. 13: Variation IV das variacións engadidas; Humoreske op. 20 "Innig"; Noveletten op. 21: n.º 1 Markiert und kräftig, n.º 7 Äußerst rasch; Nachtstücke op. 23: n º 1 Mehr langsam, oft zurückhaltend, n.º 4 Einfach; Carnival of Vienna (Faschingsschwank aus Wien) op. 26: n.º 3 Scherzino; 4 Klavierstücke op. 32: n.º 1 Scherzo, n.º 2 Gigue, n.º 3 Romanze; Forest Secenes (Waldszenen) op. 82: n.º 8 Jagdlied; Coloured Leaves (Bunte Blätter) op. 99: n.º 1 , n.º 9, n.º 12; Album Leaves (Albumblätter) op. 124: n.º 12 Burla, n.º 17 Elfe; Intermezzi op. 4: n.º 3 Allegro marcato, n.º 5 Allegro moderato; Paganini-Studies op. 10: nº 2 Non troppo lento; Drei Romazen op. 28: nº 1; Vier Fuguen op. 72: n.º 2; 7 Klavierstücke in Fughetten form op. 126, Variations on a Theme (Ghost Varations) in E flat major Anh. F39, Ed. Henle Verlag
- Sibelius, Jean:

I. Ten pieces for piano op. 24: n.º 3 Caprice, n.º 5 Valse (vivace), n.º 10 Barcarola, Ed. Breitkopf & Härtel

II. 4 Lyric Pieces op. 74: n.º 1 Ekloge, imslp

- Tchaikovsky, Piotr Ilich. The Seasons op. 37b: n.º 2 Februar, n.º 6 Juni, Ed. Henle Verlag

Repertorio do século XX e XXI

- Albéniz, Isaac:

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

I. Suite Espagnola op. 47, B.7: n.º 3 Sevilla, n.º 6 Aragón, n.º 7 Castilla; Chant's d'Espagne op. 232, B.44: n.º 4 Córdoba; Suite Iberia Book 1 B.47: n.º 1 Evocación, Ed. Henle Verlag

II. Suite Espagnola n.º 2 op. 97, B.32: n.º 1 Zaragoza, n.º 2 Sevilla; Rapsodia Cubana op. 66, B.13, Imslp

III. Recuerdos de viaje op. 71, B.18: n.º 4 En la Alhambra; 12 Pièces Carateristiques op. 92, B.29: n.º 12 Torre Bermeja, Ed. UME

IV. Yvonne en visite! B.48: n.º 2 Joyeuse rencontre, et quelques pénibles événements, Imslp

- Alís, Román. Poemas de la Baja Andalucía: n.º 1 Nubes, n.º 2 Can- ción, n.º 3 Niños, n.º 4 Siesta, n.º 5 Fiesta, Ed. EMEC
- Astor, Miguel. Valses venezolanos: n.º 1 Adriana, Ed. Miguel Astor
- Baines, William. Seven Preludes: n.º 7 Very quickly-*with vigour*, Ed. Novello and Co
- Bartók, Béla:

I. Allegro Bárbaro Sz. 49; Romanian Folk Dances Sz. 56 (completas); Rondos on a Slovak Folk Tunes Sz. Sz. 84: n.º 1 Andante, n.º 2 Vivacissimo, n.º 3 Allegro molto; 6 Dances in Bulgarian Rhythm from Mikrokosmos 6 Sz. 107: nros. 148 a 143, Boosey & Hawkes

II. 15 Hungarian Peasant Song Sz. 71: nros. 1 a 5 ou estudar o ciclo completo, Ed. Henle Verlag

III. 14 Bagatelles Sz. 38, op. 6: n.º 14 Valse (presto): Ma mie quie danse, Ed. Kalmus

- Beach, Amy. Les Rêves de Columbine op. 65: n.º 5 Danse d'Arlequin, Imslp
- Bonis, Mel. IL Pleut op. 102; 5 Pièces pour piano op. 109: n.º 5 Mélisande op. 34; Barcarolle op. 71, Imslp
- Bowen, York. 24 Preludes op. 102: n.º 7 Andantino amabile, Ed. Weinberger ou Ed. Chester
- Chabrier, Emmanuel. 10 Pièces Pittoresques: n.º 1 Paysage, n.º 3 Tourbillón, n.º 7 Danse villageoise, n.º 10 Scherzo-Valse, Ed. Dover
- Chaminade, Cécile:

I. Toccata op. 39, Imslp

II. Pierrette air de ballet op. 41 (en *Piano music by female composers*), Ed. Schott

- Copland, Aaron: Three Moods: n.º III Jazzy (ou tocar o ciclo completo); The Cat and The Mouse (Scherzo humoristique), Ed. Boosey & Hawkes
- Debussy, Claude. Deux Arabesques L. 66: n.º 1 Premiere arabesque *Andantino con moto;* La plus que lente-Valse L. 121; Revêrie L. 68; Ballade L. 70; Nocturne L. 82; Suite Bergamasque L. 75: n.º 1 Prélude, n.º 2 Menuet, n.º 3 Claire de Lune; Estampes L. 100: n.º 3 Jardins sous

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

la pluie; Images 1.ª série L. 110: n.º 1 Reflets dans l'eau, n.º 3 Mouvement; Children's Corner L. 113: n.º 3 Serenade for the Doll, n.º 4 The snow is dancing; Images 2.ª série L. 111: n.º 1 Cloches à travers les feuilles, n.º 2 Et la lune descend sur le temple qui fut; Préludes Premier livre L. 117: n.º 1 Danseuses de Delphes, n.º 9 La sérénade interrompue, n.º 12 Minstrels; Preludes deuxième livre L. 123: n.º 4 Bruyères, n.º 2 Feuilles mortes, n.º 6 "General Lavine"-excentric; Pour le piano L. 95: n.º 2 Sarabande; Valse Romantique (en *Piano Pieces*) Ed. Henle Verlag

- Deshevov, Vladimir. Rails op. 16, Imslp
- D'Indy, Vincent. 4 Pieces op. 16: n.º 4 Etude *Agitato*, Imslp
- Donostia, Aita. Preludios Vascos: n.º 2 Izkentan ("Diálogo / Diálogo")
- Dupont, Gabriel. La Maison dans les dunes: n.º 1 Dans les dunes, par un clair matin, n.º 9 Clair d'etoiles, Imslp
- Esplá, Óscar. Levante (Melodías y Temas de Danza): n.º 3 Allegro non molto, n.º 10 Allegro animato (as dúas); Lírica Española op. 54 Cuaderno V: n.º 3 Sonatina Playera; La Pájara Pinta op. op. 25: n.º 1 El conde Cabra, n.º 2 Doña Escotofina, n.º 3 Atón Pirulero; Suite de Pequeñas Piezas para Piano: n.º 4 Ronda Levantina, n.º 5 Paso de Opereta (as dúas); Impresiones musicales: n.º 2 Barba Azul, n.º 4 Cenicienta, Ed. UME
- Fauré, Gabriel. Troix Nocturnes op. 33: n.º 1 Lento, n.º 2 Andantino espressivo; Barcarolle n.º 2 op. 41, Barcarolle n.º 5 op. 66, Barcarolle n.º 6 op. 70, Barcarolle n.º 8 op. 96, Barcarolle n.º 9 op. 101; Impromptu n.º 1 op. 25, Impromptu n.º 2 op. 31, Impromptu n.º 3 op. 34, Impromptu n.º 4 op. 91, Impromptu n.º 5 op. 102; Valse-Capriche n.º 1 op. 30, Valse-Capriche n.º 2 op. 38, Valse-Capriche n.º 3 op. 59, Valse-Capriche n.º 4 op. 62, Ed. Dover
- García Abril, Antón. Preludios de Mirambel: n.º 5, Ed. Bolamar
- Gershwin, George:

  I. Preludes for Piano, Ed. Henle Verlag

  II. SongBook: The Man I love (*versión de Percy Grainger*), Fascinating rhythm, Somebody loves me, Strike up the band, I Got Rhythm, Imslp
- Ginastera, Alberto:

  I. RONDO on Argentine children's folk-tunes, Ed. Boosey & Hawkes

  II. 12 Preludios Americanos: n.º 3 Danza Criolla, n.º 5 En el 1er modo pentáfono menor, n.º 6 Homenaje Roberto García Murillo (tocar os tres), Ed. Carl Ficher
- Godard, Benjamin. 20 Pièces pour le Piano op. 58: n.º 20 Dig, Ding, Don!, Imslp
- Granados, Enrique. Danzas Españolas DLR I:2: n.º 8 Sardana, n.º 9 Romántica (en *Danzas 2*); Valses Poéticos DLR VII:8: n.º 8 Vals (en *Valses 2*); Escenas románticas DLR V:7: n.º 3 Lento con éxtasis, n.º 5

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Allegro appassionato (en *Románticas 2*); Intermezzo DLR II:6 (en *Goyescas 1*); Seis Piezas Sobre Cantos Populares Españoles DLR V:2: n.º 1 Añoranza, n.º 3 Vascongada, n.º 5 Zambra (en *Románticas 1*); Tres Impromptus DLR V:6: n.º 1 Vivo ed appassionatisimo, n.º 3 Al- legro assai (en *Románticas 2*); Paisaje DLR V:13 (en *Románticas 2*), Ed. Urtext Boileau

- Hahn, Reynaldo:

  I. Portraits de Peintres: n.º 4 Antoine Watteau, Ed. Leduc

  II. Le Rossignol éperdu, série 1 "Première Suite": n.º 6 Gretchen. Ed. Heugel

- Halffter, Ernesto. Danza de la pastora (*extrait du ballet "Sonatina*"); Danza de la gitana (*extrait du ballet "Sonatine"*), (tocar as dúas), Ed. Eschig
- Halffter, Rodolfo. 2 Sonatas del Escorial op. 2 (tocar as dúas), Ed. UME
- Ibert, Jacques. Histories: n.º 2 Le petit âne blanc, n.º 10 Le Cortège de Balkis; Le vent dans les ruines, Ed. Leduc
- Ireland, John. London Pieces: n.º 1 Chelsea Reach, Ed. Stainer & Bell
- Kabalevsky, Dmtri:

  I. Easy Variations op. 40: n.º 1 in D Major (toccata), Ed. Sikorski

  II. 24 Preludes op. 38: n.º 3 Vivace Leggiero, n.º 5 Andante sostenuto e o n.º 9 Allegretto Scherzando (os dous), n.º 6 Allegro molto e o n.º 20 Andantino semplice (os dous) Ed. Zen-On

  III. Variations on Folk Themes op. 87: n.º 3 Variations on a Japanese Folk Theme, Ed. Schirmer

- Kapustin, Nikolai. Sonatina op. 100, Ed. Schott
- Khachaturian, Aram. Toccata op. 11, Ed. Sikorski
- Lorenzo Fernândez, Oscar. Suite Brasileira n.º 2 sobre temas origi- nais, Ed. SescPartituras
- Lourié, Arthur. 8 Scenes of Russian Chilhood: n.º 7 Sun & Shower, Imslp
- Massenet, Jules. Toccata, Imslp
- Melartin, Erkki. The Mysterious Forest: Six Pieces for Piano op. 118 (completas), Imslp
- Milhaud, Darius. Saudades do Brazil op. 67 1.º Recueil: n.º 4 Copaca- bana, n.º 6 Gavea, Ed. Eschig
- Mompou, Frederic. Scènes d'enfants pour piano: Jeu 3 e Jeunes filles au Jardin (as dúas ou tocar o ciclo completo), Ed. Salabert
- Niemann, Walter. Japan op. 89: n.º 1 The tea House, n.º 5 Dance of the Geisha, Imslp
- Paderewski, Ignacy Jan. 6 Humoresques de Concert op. 14: n.º 1

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Menuet; Miscellanea op. 16: n.º 4 Nocturne, Ed. PWM

- Palgrem, Selim. 24 Preludes op. 27: n.º 11 Dream Picture, n.º 14 Pesante (tocar os dous), n.º 12 The Sea, n.º 24 The War, Ed. Warner/Chappell Music
- Pierne, Gabriel. Quinze Pièces op. 3: n.º 3 Fantasmagorie, Ed. Leduc
- Poulenc, Francis:

  I. Suite for piano FP 19; 15 Improvisations pour piano FP 105: n.º 15 Homage a Edith Piaf, Ed. Salabert

  II. Trois Pièces FP 48: n.º 3 Toccata; Nocturnes FP 56: n.º 1 Sans trainer, Ed. Heugel

  III. Three Novelettes FP 47 (n.º1, n.º 2), FP 173 (n.º 3), Escoller unha delas, Ed. Peters

  IV. Mèlancolie FP 105: Très Modéré; Trois mouvements perpetuerls FP 14 (completos), Ed. Eschig
- Prokófiev, Serguéi:

  I. Ten Pieces op. 12 : n.º 1 March, n.º 2 Prelude Ed. IMC

  II. March, from The Love for Three Oranges, op. 33, Imslp
- Rajmáninov, Serguéi:

  I. 6 Moments Musicaux op. 16: n.º 3 Andante cantabile, Ed. Elite

  II. Morceaux de fantaisie op. 3: n.º 1 Élegie, n.º 4 Polichinelle; 24 Préludes: op. 3: n.º 2 Lento; op. 23: n.º 3 Tempo di minuetto, n.º 4 Andante cantabile; op. 32: n.º 11 Allegretto, n.º 12 Allegro, Ed. Henle Verlag
- Rodrigo, Joaquín. Cuatro Estampas andaluzas: n.º 3 Seguidillas del Diablo, n.º 4 Barquitos de Cádiz, Ed. EJR/UME
- Ravel, Maurice:

  I. Menuet Antique, Ed. Dover

  II. Pavane pour une infante défunte, Ed. Henle Verlag
- Satie, Erik:

  I. Jack in the box, Ed. Universal

  II. Sonatine Bureaucratique, Ed. Peters
- Schönberg, Arnold. 6 kleine Klavierstücke op. 19, Ed. Wiener Urtext
- Schmitt, Florent. Crepuscules op. 56: n.º 3 Sylphides, Imslp
- Scrjabin, Aleksandr. 4 Preludes op. 48 (os 4); 2 Poèmes op. 32: n.º 1 Andante cantabile, n.º 2 Allegro Con eleganza Con fiducia, Ed. Dover
- Shostakóvich, Dmtri. Three Fantastic Dances op. 5 (as tres); 24 Preludes op. 34: nros. 5, 9, 11, 12, 18, 20 (tocar mínimo dous), Ed. Sikorski

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

- Sideris, Nikolas. Ballad for solo piano, Ed. Musica Ferrum
- Suk, Josef. 6 Piano pieces op. 7: n.º 1 Song of Love, Imslp
- Takács, Jenö. Toccata op. 54, Ed. DMP
- Turina, Joaquín:

  I. Sevilla op. 2 (Suitte Pittoresque): n.º 1 Sous le orangers, Ed. Alpuerto

  II. Danzas Fantásticas op. 22: Exaltación, Orgía, Ed. UME

  III. Mujeres Españolas op. 73, 2.ª serie: n.º 3 La señorita que baila, n.º 4 La murciana guapa, n.º 5 La alegre sevillana; Mujeres de Sevilla op. 89: n.º 5 Mantillas y peinetas, Ed. Salabert
- Villa-Lobos, Heitor:

  I. Ibéricarabe (2.ª parte da Suíte oriental para orquestra, arr. para piano por Lucília Villa-Lobos), Instituto Piano Brasileiro

  II. A prole do bebê n.º 1 W140: n.º 5 Negrinha (A boneca de pau), n.º 7 O polichinelo (versión con repetición e glissando final), Ed. Eschig

  III. Valsa da dor W316, Imslp

Bibliografía

Guías de repertorio

- Hinson et al. Guide to the Pianist's Repertoire, Ed. Indina University Press
- Margrath, Jane. The Pianist's guide to standard teaching and performance literature, Ed. ALF
- Wolters, Klaus. Handbuch der Klavierliteratur zu zwei Händen, Ed. Atlantis Musikbuch

Libros específicos

- Banowetz, Joseph. El pedal pianístico: técnicas y uso, Ed. Pirámide
- Chiantore, Luca. Historia de la técnica pianística, Ed. Alianza Música
- Cortot, Alfred. Aspectos de Chopin, Ed. Alianza Música
- Deschaussées, Monique. El intérprete y la música, Ed. Rialp
- Rattalino, Piero. Historia del piano, Ed. SpanPress
- Ferguson, Howard. La interpretación de los instrumentos de teclado del siglo XIV al XIX, Ed. Alianza Música
- Neuhaus, Heinrich. El arte del piano, Ed. RM
- Nieto, Albert. La digitación pianística, Ed. Mira
- Nieto, Albert. El pedal de resonancia: el Alma del piano, Ed. Boileau
- Rosen, Charles. Las sonatas para piano de Beethoven, Ed. Alianza Música
- Schonberg, Harold C. Los grandes pianistas, Ed. Javier Vergara

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

Psicología

- Dalia, Guillermo. Cómo ser feliz si eres músico o tienes uno cerca, Ed. MundiMúsica
- Dalia, Guillermo. Cómo superar la ansiedad escénica en músicos, Ed. Mundimúsica.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Seguindo as instrucións que se recollen no artigo 2º da orde do 8 de Febreiro de 2008 pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música na Comunidade Autónoma de Galicia, e que indican que *"[…]a avaliación terá un carácter formativo e orientador do proceso educativo e proporcionará unha información constante que permita mellorar tanto os procesos coma os resultados da intervención educativa[…]",* este departamento leva a cabo unha tripla avaliación: do proceso de aprendizaxe (que se desenvolveu no apartado correspondente de cada curso), da programación didáctica e da nosa labor docente.

O seguimento e avaliación das programacións será rexistrado por cada docente e tratado nas reunións periódicas do departamento, quedando constancia na acta daquelas desviacións e modificacións acordadas. Estas ideas e propostas de mellora serán incluídas na memoria final do departamento, xa que servirán de base para a elaboración da programación didáctica do vindeiro curso.

Por outra banda, a misión da Comisión de Coordinación Pedagóxica será a de garantir que as programacións didácticas dos distintos departamentos presenten coherencia secuencial entre todas elas, e indicar, se é o caso, as modificacións pertinentes que deberán ser realizadas polos departamentos.

Dende o departamento de Tecla para avaliar a nosa programación didáctica teremos en conta os seguintes aspectos:

- **Obxectivos:** Adecuación ás necesidades específicas do alumnado e do Proxecto Educativo do Centro
- **Contidos:** Validez na súa elección con respecto aos obxectivos plantexados e adecuación ao nivel do alumnado
- **Actividades:** Atención á diversidade das capacidades e adecuación aos intereses do alumnado e aos seus ritmos de aprendizaxe
- **Criterios metodolóxicos:** A adecuación e coherencia dos mesmos
- **Os medios e recursos:** Avaliación dos criterios para a elección dos medios e recursos didácticos e a súa adecuación aos obxectivos propostos.
- **A avaliación:** Comprobarase a idoneidade e a adecuación entre criterios de avaliación, técnicas e procedementos, así como entre os criterios de avaliación, contidos e obxectivos
- **Alumnado:** A relación co alumnado, ademais do clima de convivencia e traballo.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Do mesmo xeito que se indica no punto anterior, a avaliación do labor docente supón un dos tres elementos a avaliar dentro do noso sistema educativo xunto co proceso de aprendizaxe e a programación didáctica.

Será misión do profesorado realizar a análise dos datos que obteña trala avaliación do alumnado e da programación didáctica para realizar as diferentes adaptacións ou adecuacións das estratexias metodolóxicas co fin de mellorar os resultados acadados.

Para levar a cabo este proceso contarase tamén coa análise das enquisas de satisfacción do alumnado como vía alternativa ás clases para obter datos directos relativos á súa función.

Nas reunións do departamento trataranse todos estes puntos ademais dos que o profesorado considere relevantes, sen descoidar aspectos como os recursos materiais e persoais dos que dispón o propio departamento para ofrecer unha ensinanza de calidade, trasladando á Comisión de Coordinación Pedagóxica todo aquelo que se estime oportuno.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

12. ANEXOS

12.1 Probas de acceso 1º de grao profesional

Consultar o documento de información das probas de acceso ao centro na páxina web do conservatorio https://cmusvigo.gal/estudos/probas-de-acceso/

12.2 Probas de acceso a outros cursos.

Consultar o documento de información das probas de acceso ao centro na páxina web do conservatorio https://cmusvigo.gal/estudos/probas-de-acceso/

12.3 Premios Fin de Grao

Segundo consta na lexislación vixente, os departamentos didácticos estableceran os criterios valorativos para a obtención do premio de fin de grao profesional.

12.3.1 Contidos da proba

- Presentación por parte dos aspirantes dun programa cunha duración comprendida entre os 20 e os 40 minutos, sendo 20 minutos a duración mínima para a proba.
- Inclusión dunha serie de obras que representen, cando menos, tres estilos diferentes, quedando excluídos desta particularidade os instrumentos nos que non sexa posible.
- Interpretación de memoria dunha das obras presentadas.
- Elaboración, por parte do aspirante, e posterior entrega na secretaría do Centro (con rexistro de entrada e mediante soporte informático) das notas ao programa elaboradas por el/a mesmo/a, cando menos con tres días de antelación á celebración da proba, non recolléndose ningunha fóra de prazo sen a debida xustificación, que será atendida a criterio da Dirección do Centro. Estas notas ao programa seguirán Máximo dun folio con 3.750 caracteres en formato “DIN A4”.

12.3.2 Criterios de avaliación

- Realizar unha interpretación musical de calidade acorde ás esixencias da proba.
- Presentar un programa coherente en relación aos contidos expostos.
- Interpretar un programa que presente obras de diferentes épocas e/ou estilos cunha dificultade acorde ao nivel.

12.3.3 Criterios de cualificación

Ver anexo 12.4.

Fotógrafo Felipe Prósperi s/n
36209 Vigo
Tfno: 986213395 Fax: 986206131
cmus.profesional.vigo@edu.xunta.gal

12.4 Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais

Indicadores	Porcentaxe	Nota
1. **Interpretación**. Interpretar pezas e/ou obras aplicando os criterios estéticos correspondentes: comunicación, fraseo, expresividade, estilo, adecuación ao acompañamento/grupo, dificultade do repertorio, con dominio da lectura ritmica e melódica, dimámicas, tempo, agóxica, pulso, así como as articulacións e os adornos acordes ao estilo.	50%	
2. **Calidade do son.** Empregar un son de calidade (resoancia, claridade, limpeza, rango dinámico, precisión), así como recursos sonoros propios do seu nivel.	20%	
3. **Escenificación, lectura a vista, improvisación e memoria.** Respectar o protocolo escénico, adecuar a xestualidade a interpretación, demostrar autocontrol e solvencia na lectura a vista e/ou improvisación e interpretar de memoria.	10%	
4. **Aspectos técnicos e/ou propios da materia**. Empregar axeitadamente os recursos técnicos específicos das materias instrumentais, así como aqueles propios das materias individuais e de grupo.	20%	